

GÖZ

SAYI : 10 / 2019

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ HABER AJANSI TARAFINDAN 2012'DEN BERİ YAYIMLANMAKTADIR.

Göbekli Tepe

DISCOVERY
THAT HAD
REWRITTEN
HISTORY

- Göbekli Tepe "Dünyanın Kültürel Belleği"
- Zeugma Yolculuğu ● Kentli Martılar

Bir İstanbul Özeti

İAHA muhabirleri - renkli haberler

İAHA
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

İAHA
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

Tarihin akışını değiştiren arkeolojik keşfin düşündürdükleri... Göbekli Tepe...

Öğrenme hiç bitmeyen bir keşif, meydan okuma, ilham ve merak yolu... Yaşam boyu öğrenme, hem kişisel hem de mesleki gelişim için günümüz dünyasında olmazsa olmazlarımızdan. **Göz Dergimizin** elinizde tuttuğunuz bu sayısında **UNESCO** Dünya Miras Listesi'nde yer alan ve tüm dünyanın dikkatini çeken Şanlıurfa'daki **Göbekli Tepe**'de insanlık tarihinin bilinen ilk tapınaklarının öyküsünü bulacaksınız. 12 bin yılı aşkın bir mirası olan ve tarihin bilinen en eski ve en büyük tapınağı olan **Göbekli Tepe**, gerçekten Türkiye'nin ve dünyanın arkeolojik mucizelerinden biri. Bir çobanın hayvanlarını otlatırken bulduğu **Göbekli Tepe**, dünyanın en eski arkeolojik keşfi. Bugüne kadar yalnızca yüzde 5'i gün yüzüne çıkarılabilmiş. Hakkında pek çok iddia, söylenti ve modern-efsaneler mevcut. Mısır'daki büyük piramitlerin 4 bin 500 yaşında ve **İngiltere**'deki Stonehenge'in 6 bin yaşında olduğu düşünülürse, bu kazının dünyanın gelmiş geçmiş en önemli arkeolojik kazısı olduğu belirtiliyor. Keşfinde geç kalınmış, hatta birtakım tesadüfler sonucu bulunmuş olan **Göbekli Tepe**'nin bize anlattığı kuşkusuz çok şey var. Ama özellikle kişinin kendi tarihini ve kültürünü öğrenmesi açısından çok şey anlatıyor. Binlerce yıldır keşfedilmeyi bekleyen bu eşsiz kültürel mirasımızı artık tüm dünya tanıyor. Sırada kim bilir bilim insanlarına yeni ufuklar açacak nasıl bir keşif var?

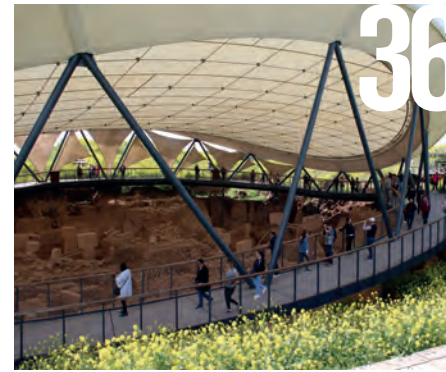
Mirasımız bizi köklerimize bağlar ve bize nereye ait olduğumuzu söyler. Bizlere düşen ise bu denli zengin bir kültürün parçası olmaktan gurur duymaktır. Ve lütfen ilk fırsatta bu eşsiz kültürel mirası görmeye gidin...

Doç. Dr. Mustafa Aydın

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 10- Doç. Dr. Mustafa Aydın: “Araştırma yapan öğrencilerimizin önünü açmalıyız”
- 14- Seni Hep Özleyeceğiz
- 18- Göbekli Tepe'ye giderken yolum Urfa'dan da geçti
- 36- Göbekli Tepe “Dünyanın Kültürel Belleği”
- 46- “GAP’ı gaptırmayız”
- 58- Fatma Nur Aydın: “Berkeley’de öğrendiklerimi Türkiye’de kullanmaya çalışacağım”
- 74- İstanbul’un duvarları konuşuyor
- 82- İstanbul’un dev akvaryumu
- 90- Hitit Börek: Ataköy’de bir lezzet masalı
- 96- Devrimler, savaşlar, darbeler arasında unutulmuş bir konağın hikâyesi . . .
- 104- İstanbul sularının tadına doyum olmaz
- 112- Zeugma Yolculuğu
- 124- Biz Yeni Almanlar
- 128- Kentli Martılar
- 136- “Hayalim bir halkla ilişkiler atölyesi kurmaktı”
- 143- Teknofest Çocukları Gökyüzüne Çağırıldı
- 147- Göbekli Tepe: Discovery that had rewritten history

GÖZ

KASIM 2019

KÜNYE

İstanbul Aydın Üniversitesi

Mütevelli Heyeti Başkanı

Doç. Dr. Mustafa Aydın

Yayın Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Yedigâr İzmirlî

Yayın Danışmanı

Prof. Dr. Hülya Yenğin

Genel Yayın Yönetmeni

Öğr. Gör. Kayhan Güven

Yazı İşleri Müdürü

Semra Dursun

Haber Koordinatörü

Ayşe Sema Sayar

Çeviri

Seçil Durna

Arya Aryan

Fotoğraf Editörü

Sinan Daşpınar

Tasarım

Serkan Veliöğlu

Kapak Fotoğrafı

Ayten Övür

Baskı ve Cilt

Altan Basım Ltd.

Muhabirler

Ayşe Sema Sayar, Ayten Övür,

Bengü Uzun, Burak Ata Kılavuzoğlu,

İlker Cem Güzeldemirci,

Kayhan Güven, Olcay Uçak,

Rumeysa Yılmaz, Semra Dursun,

Sinan Daşpınar, Suna Aktaş,

Adres

İstanbul Aydın Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Florya Yerleşkesi

Beşyol Mah. İn.nü Cad. No.38

Sefaköy/ İstanbul

Tel: 212 444 14 28

Faks: 212 425 57 59

semradursun@aydin.edu.tr

Dergimizde yayımlanan

yazı ve fotoğraflar izinsiz

kullanılamaz. Dergimizde yer

alan ilan, yazı ve fotoğrafların

sorumluluğu sahiplerine aittir.

Değerli Göz Dergisi okurları,

Göz Dergimizin bu sayısı bizleri buram buram tarih kokan çok özel ve çok güzel bir ilimize Şanlıurfa'ya götürüyor. İnsanoğlunun ilk tapınağını yaptığı, yerleşik yaşama geçtiği, tarım yaptığı topraklar burası, bir başka deyişle **"her şeyin başladığı yer"**. Mezopotamya ve Şanlıurfa'nın göz bebeği olan 12 bin yıllık Göbekli Tepe'de ortaya çıkan bulgular bilinen tarihin yeniden yazılmasına neden oldu. Tarihin 0 noktası olarak tanımlanan Göbekli Tepe artık **UNESCO** Dünya Miras Listesi'nde yer alıyor... 2019 yılının Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından **'Göbekli Tepe Yılı'** ilan etmesiyle birlikte geçen yıl yaklaşık bir milyon turist ağırladı **Şanlıurfa**... İnsanlık tarihine dair bugüne kadar bildiklerimizi sorgulatan ve değiştiren Göbekli Tepe'yi **Göz Dergimiz** de sizler için gezdi ve özel notlarla döndü. "Nedir Göbekli Tepe'yi bu kadar önemli yapan?" sorusunun yanıtını bu çok özel sayıda bulacağınızı umuyorum. Ve yine umut ederim ki, binlerce yıl toprağın altında atalarımızın gizleyerek bizlere emanet bıraktığı Göbeklitepe'yi ilk fırsatta ziyaret etmeniz...

Prof. Dr. Yedigâr İzmirli
İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Röportaj

hayatın özüne bir yolculuktur

İAHA muhabirleri - röportajlar

İAHA

Röportaj hayatın özüne bir yolculuktur

İAHA

İAHA

10. sayı başlarken

Göbekli Tepe dünyanın kültürel dünyasına girdi gireli yerli, yabancı turistleri Urfa'ya çekmeye başladı. İnsanlık tarihi yeni bir okumayla karşı karşıya bulunuyordu. Dünya medyası gözünü Güneydoğu Türkiye'ye çevirmişti. İnsanın aklına Ara Güler'in Afrodiasiası yeniden keşfedildi geliyordu.. GÖZ dergisinin Göbekli Tepe'ye uzak kalması düşünülemezdi; haber toplantılarında MÖ 12 bin yıl önce yaşamış insanların neler yaptığını anlatmamız gerekiyordu. Bunu tabii ki röportaj türüyle yapacaktık. Yazıya Gazetecilik Bölümü Başkanı Dr. Olcay Uçak sahip çıktı, "ben yaparım" dedi. Hazırlandı ve gitti; döndükten sonra yazısını şıpın işi teslim etti, bir de Göbekli Tepe fotoğraf sergisi açıldı. Proje daha tamamlanmamıştı; Göbekli Tepe'yi dünyada Göbekli Tepe'ye ilgi duyacak bireylere, kurumlara da göndermemiz gerekiyordu, yazı İngilizceye çevrildi.

Dünyanın en prestijli üniversitelerinden olan Berkeley'de okuyan Fatma Nur Aydın ile söyleşimiz öğretici oldu. Fatma Nur, okulda yabancı öğrenciler arasında Çinli ve Hintlilerin çok sayıda olduğundan söz etti. Türk öğrencilerle Yunanistan'dan gelenler arasındaki ilişkinin dostça olduğunu anlattı. 28 adet farklı konulara ait kütüphaneyi de anlattı. Kütüphanelerden kimisinin atmosferinin dış dünyaya göre düzenlendiğini belirtti. Üniversitenin dünya bilişim devlerinin yer aldığı Silicon Valley'e yakın olduğunu, oradaki sorumlularla yakın ilişkiler kurduklarını anlattı. Hocalarının ünlü araştırmacılar olduğunu, onların peşini bırakmadıklarından söz etti.

Almanya'nın, hatta dünyanın en önemli gazetelelerinden biri haftalık Almanca die Zeit gazetesidir. Türkiye'ye az sayıda gelen gazetenin yazarlarından biri Türk Özlem Topçu'dur. Özlem Topçu Almanya'da büyümüş meslek sahibi olmuş Vietnam, Polonya kökenli arkadaşlarıyla Wir neuen Deutschen (Biz Yeni

Almanlar) adlı bir kitap kaleme aldı. Türkçede bulunmayan kitapta Topçu Almanya'da var olmak için hangi yollardan geçtiğini anlatıyor. Sonuçta gazeteci hiç aklından dahi geçirmediği gazetenin çalışmasını oluyor ve bir dönem gazetede olan Almanya'nın efsanevi politikacısı Helmut Schmidt'in karşısında oturma başarısını gösteriyor.

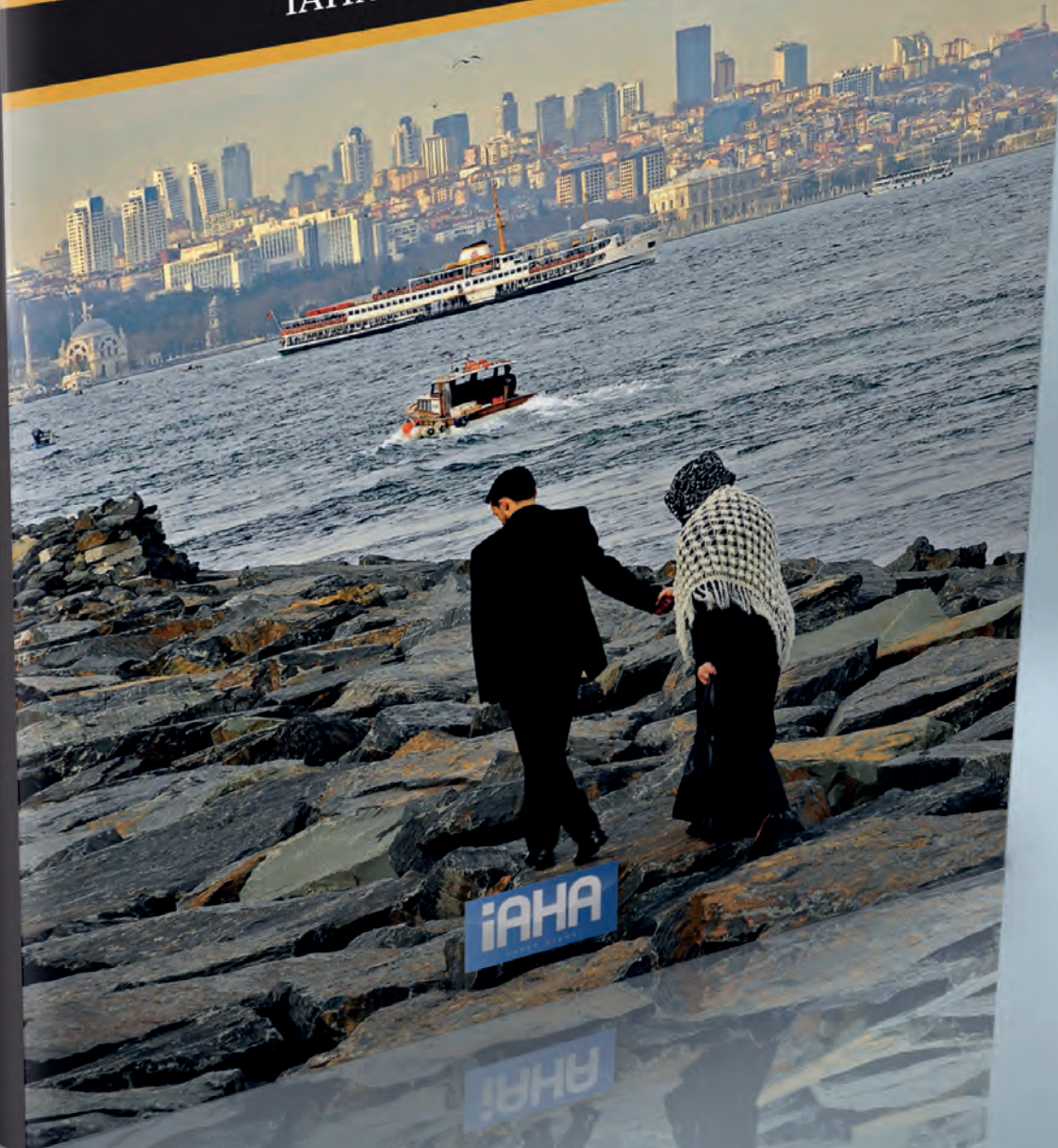
İstanbul tarihinde önemli yapılardan biri Pembe Köşk'tü. Köşk, İttihat ve Terakki Cemiyeti paşaları olan Enver, Talat, Cemal Paşaları bünyesinde yaşatmış, önemli kararlara tanıklık etmişti. İttihat ve Terakki ömrünü tamamladıktan sonra Yunus Nadi Cumhuriyet gazetesini bu konakta sürdürdü. Uzun yıllar boyunca gazete bu binada hazırlandı, sonra eskidi, yıprandı, bakımsız kaldı, terkedildi. Şimdilerde böyle bir yapı yok, yıkıldı gitti. Burak Kılavuzoğlu İttihat Terakki'den yola çıkarak konağın ömrünü per-tavsız altına aldı ve yazdı.

Yeni Hayat

İAHA muhabirleri - röportajlar

Yeni Hayat

Geleceğin gazetecileri hoş geldiniz

Bu yıl bizi gazetecilik bölümünün kontenjanının dolması sevindirdi. Tanıtım Günleri'nde aileleriyle fakültemizin eğitim kurumlarını anlamaya çalışan gençlerin bir kısmı gazeteci olmak için tercihlerini kullandılar, ülkenin gerçeklerine bizim adımıza tanıklık etmeye ve yansıtmaya karar vermişlerdi.

Gençler hayatlarını belirleyecek kararlarını verirken önlerine konan fırsatları tabii ki değerlendirdiler. Onlara önemli bir derginin (GÖZ) yazarı olması öneriliyordu; geleceğin gazetecilerinin çantalarına birkaç dergi yerleştiriliyordu... Çalışacakları yazı atölyesinin yayımladığı kitaplar da önlerine serilmişti. Kitaplar İstanbul'un hayatına tanıklık etmiş ve akademik olarak önemli bir haber türüyle (röportaj) kaleme getirilmişlerdi.

Atölyede (İstanbul Aydın Haber Ajansı) yazının peşi sıra fotoğrafın izi de sürülüyordu. Yeni açılan Zeugma ve Göbekli Tepe fotoğraf sergilerinden söz edildi tabii. İstanbul Aydın Haber Ajansı'nın koridorlarından geçen misafirler ünlü foto muhabiri Ara Güler'in fotoğraflarıyla karşılaştılar. Ünlü fotoğrafçının portrelerinin bulunduğu koridora Ara Güler Koridoru adı verilmişti. Aileleriyle atölyeyi dolaşırken etkilenen geleceğin gazetecilerine, görüntülü haber yapacakları da söylendi. BBC örneğinden yola çıkılarak gidilen haberlerin kısa görüntüleri çekilecekti. Atölyenin alt yapısı gelenleri etkiliyordu. Aileler, böylesine şık bir çalışma ortamıyla karşılaşmadıklarını söylüyorlardı.

O zaman geleceğin gazetecilerine hoş geldiniz!

Prof. Dr. Hülya Yenğın
İAÜ İletişim Fakültesi Dekanı

Doç. Dr. Mustafa Aydın: “Araştırma yapan öğrencilerimizin önünü açmalıyız”

“DÜNYA BİR KİTAPTIR, HIÇ SEYAHAT ETMEYENLER YALNIZCA BİR SAYFASINI OKURLAR” DİYEN İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYET BAŞKANI İLE SIKÇA YAPTIĞI YOLCULUKLARINI, BUNDAN ÇIKARDIĞI DERSLERİ, ÜNİVERSİTEYE GETİRDİĞİ KATKILARI KONUŞTUK.

Çok yolculuk yaptığınızı biliyoruz, yolculuklar size neler katıyor?

Yabancı ülkelere gitmeden önce insan kendi ülkesini tanımalıdır. Ülkemiz ne çok kültüre beşiklik yapmış, bunları özümsemeden farklı diyarlara yelken açmayı uygun görmem. Her fırsatta çalıştığım öğretim elemanlarına, öğrencilerime yaşadıkları şehri, ülkeyi iyi araştırmalarını öğütlerim.

Geçen gün bir yerde okudum; “Dünya bir kitaptır, hiç seyahat etmeyenler yalnızca bir sayfasını okumuş olurlar” deniyordu. Doğrudur ama dünyanın her gün hızla değiştiğine şahitlik ediyoruz. Artık farklılıkların da hızla kaybolduğunu görüyoruz. Şehirler, ülkeler birbirlerine benzemeye başladılar.

Bu nedenle her seyahatimden önce gözlüklerimi değiştiriyorum, acaba yeni farklı bir şeyler görebilecek miyim diye. Tavsiye ederim, her seyahat sırasında gözlüklerinizi değiştirin, gittiğiniz dünyaya o gözle bakın, yeni şeyler göreceğinizden hiç şüphem yok.

Gezdiğiniz yerlerden daha çok neleri not ederek dönüyorsunuz?

Yaratıcılığımızı artıracak her şeyi not ediyorum diyebilirim. Günümüzde bizi şaşırtan buluşların gençlerden geldiğini görüyoruz. Mesela ABD’deki Silicon Valley’i dolaştım, biliyorsunuz dünyadaki hayatı değiştiren birçok buluş buradan çıkmakta ve çıkmaya da devam ediyor. Burada çalışan Türk

*İnsan önce
kendi ülkesini
tanımalıdır*

Üniversite öğrencisinin işi okumaktır

gençleri de var, onlarla tanıştım, çalıştıkları yerlere davet ettiler gittim. Abartmadan söyleyebilirim, bizim Aydın Üniversitesi'ndeki çalışma ortamlarından çok farklı değiller. Bunu görmek beni çok memnun ediyor. Bu arada, biz de daha farklı neler uygulanabilir onları da not defterime yazıyorum tabii ki.

Eksikliklerimiz sizce neler?

Eksik demeyelim de imkân sunmalıyız diyelim. Özellikle de araştırma yapan öğrencilerimizin önünü açmalıyız. Bu ne demek? Yaptıkları çalışmaların sanayide karşılık bulması gerek. Yani üniversite sanayi birlikteliğine yoğunluk kazandırmalıyız. Yaratıcı gençlerimizin desteklemesini isterim. Yakın

zamanda yapılan Teknofest'te yaratıcılığın neleri ortaya çıkardığına şahit olduk. Bu da son derece sevindirici bir gelişmeydi.

Bir üniversite öğretim elemanının profilini nasıl çizersiniz?

Üniversitede ders veren öğretim elemanlarının bir kısmı meslek eğitimi yaparlarken bir kısmı öğrencilerini yaratıcı kılmak için aramızdadırlar. Dostoyevski'nin bir sözünü hatırlıyorum, diyor ki, "İnsanların en korktuğu şey yeni bir adım atmak, yeni bir söz söylemektir". Ben bir hocanın öğrencilerini yeni bir adım atmaları, yeni bir söz söyleme yolunda eğitmelerini arzularım. Hoca öğrencilerine

ötedeki kıyıları göstermeli ve bu kıyıları ulaşma yollarını öğretebilmelidir.

Bir öğrenci profilini çizer misiniz?

Üniversite öğrencisinin işi okumaktır. Üniversite sıralarında okuması gereken kitapları hocalarından öğrenmeli ve elinden düşürmemelidir. İstanbul bir sanat şehri, dünya ölçeğinde birçok sergi açılıyor, dünya çapında sanatçılar sahneye çıkıyorlar, yine sinema çok önemli bir sanat dalı. Üniversite öğrencisi imkânı elverdiğince kendini sanattan uzak tutmamalıdır. Shakespeare'in "sanat hayata ayna tutar" sözü sözlerime tercüman olacaktır sanıyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kaleme aldığı Nutuk mutlaka okunmalıdır ki, nasıl bir mücadele sonucu Türkiye'nin sınırlarının çizildiği anlaşılsın. Ya Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi... Aradan tam üç

yüz yılı aşkın bir zaman geçse de İstanbul'un temel karakterleri yerinde durmuyor mu? Gençler sokak sokak bu güzel şehri dolaşarak karar vermelidirler. Gençlere bir önerim de, klasikleri okumalarıdır. "Bir klasik, söyleyecekleri asla tükenmeyen bir kitaptır." Klasiklerde rast geldiğimiz kişilikler farklı kılıklarda yeniden karşımıza çıktıkları için bu tavsiyeyi yapıyorum.

İstanbul Aydın Üniversitesi'nin bir eksiği var mı?

Var...Bir müze eksiğimizin olduğunu söyleyebilirim. Gençlerin yaratıcılıklarından söz ediyoruz; bir müze hayal gücünü besleyecektir şüphesiz. "Düş gücü bilgiden daha önemlidir, çünkü bilgi sınırlı olmasına karşın düş gücü tüm dünyayı kucaklar." Bu sözler bana ait değil, Albert Einstein'ın sözleri. Biz de üniversitemizde bu sözleri doğrulayan, teyit eden bir program uygulamaya çalışıyoruz.

Üniversite öğrencisi kendini sanattan uzak tutmamalıdır

Seni Hep Özleyeceğiz

İnsanoğlunun en değerli varlıklarından biri zaman içinde kurmuş olduğu ebedi dostluklardır. Hatırlanma ve değer vermenin her geçen gün hızla yok olduğu bir çağda yaşamamıza rağmen Değerli Dostum Hasan Fehmi Büyükbayram vefasıyla, samimiyetiyle, yardımseverliğiyle şahsımın ve diğer gönül dostlarının hayatında daima seçkin bir yer edinmiştir. Vefakâr Kardeşim Fehmi Beyefendi'nin vefatı, bendeniz ve diğer tüm dostlarını derin bir üzüntü-

ye boğmuştur. Yeri asla doldurulamayacak, hakkı ödenemeyecek olan kardeşimizin ardında bıraktığı büyük boşluk tarifi mümkün olmayan bir acıyla her zaman kalbimizde olacaktır. Yol arkadaşım Büyükbayram, yalnızca dostlar meclisindeki yaklaşımlarıyla değil; tüm topluma hasretdilebilecek birbirinden değerli çalışmalarıyla bu aziz milletin evlatlarının neleri başarabileceğinin en müşahhas örneklerini vermiştir. Başarısı, azmi ve kararlılığı ile üniversitemizin gelişiminde 15 yıl

boyunca fevkalade mühim bir rol oynamıştır. Yaptığı tüm çalışmalarda topluma ve toprağına hizmet etmeyi ilke edinmiş; etik iş ahlakıyla, sadakatiyle ve güçlü karakteriyle tedbiri elden bırakmayarak yeri geldiğinde günde 15 saat çalışarak kurumumuza büyük katkılar sağlamıştır. Üniversitemizin öğrencilerine ve gelecek nesillerimize yaşamı boyunca örnek bir şahsiyet olmuştur.

Bugüne kadar ailesi, çevresi, ülkesi ve tüm insanlık için iyilik ve doğruluk adına büyük bir çaba gösteren ve bu yolda büyük emekler harcayan Üniversitemiz Genel Sekreteri Saygıdeğer Hasan Fehmi Büyükbayram'a olan sevgimiz ve özlemimiz zaman içinde sınırlı kalmayacaktır.

Halit Ziya'nın da söylediğı gibi "Acıyı ölçecek bir ölçü aleti yoktur ama belki yalnız bir tek ölçü vardır: O acıyı kavrayıp kuşatan anılar ne kadar çok zengin ise harcanan emekler ne kadar ağır ve bol bunlardan ortaya çıkan sonuçlar ne kadar olgun ve mutlu ise duyulan acının ateşi de o oranda yakıcıdır."

Yüce mevlanın rahmetine uğurladığımız kalbimizde taht kuran eşsiz insan **Büyükbayram**'ı minnetle yad ediyor, fikirlerinin ve yaşam felsefesinin yeni nesillere ışık tutmasını diliyorum.

Doç. Dr. Mustafa Aydın
İAÜ Mütevelli Heyeti Başkanı

Tuğgeneral
Hasan Fehmi
Büyükbayram

Doç. Dr.
Mustafa Aydın

Yazı ● Dr. Olcay Uçak
Fotoğraflar ● Dr. Olcay Uçak – İlker Cem Güzeldemirci

Göbekli Tepe'ye giderken yolum Urfa'dan da geçti

AKLIMDA URFA'NIN IŞIĞI
YOLLARA DÜŞTÜM. ASLINDA HER
ŞEY ÖĞRENCİLİK YILLARIMDA
GAZETECİLERDEN HEYECANLA
DİNLEDİĞİM, "MUTLAKA URFA'YI
GÖRMELİSİNİZ, ORADA ÇOK ÖZEL
BİR IŞIK VAR. HER GAZETECİNİN,
FOTOĞRAFÇININ GÖRMESİ GEREKEN
GİZEMLİ VE OLAĞANÜSTÜ BİR IŞIK"
SÖZÜ İLE BAŞLAMIŞTI.

Okumaya başlayınca gördüm ki; kulaktan kulağa anlatılan Urfa efsanelerini aydınlatıp bize yazılarıyla taşıyan Yaşar Kemal gibi usta yazarları izlemeliydim: “Ne kadar gün ışığı varsa hepsini bir araya toplamışlar, getirip Urfa’nın üstüne aktarmışlar.” Öyleyse efsaneler diyarı Urfa’ya, ışığın en güzel renklerini cömertçe sunduğu bereketli topraklara gitmeli; uygarlığın ve insanlığın nasıl başladığını dinlemeli gülen insanlardan. Üstelik Urfa’nın Göbekli Tepesi’ni UNESCO Dünya Mirasları listesine almışken ve 2019 Göbekli Tepe yılı ilân edilmişken gitmemek olmazdı.

Nasıl gitmeli, en kısa zamanda bütün dünyanın gözlerini çevirdiği bölgeye nasıl ulaşmalı? Kalacak yer? İstanbul’dan Urfa’ya THY ve Pegasus uçak seferlerinden birini ama sabah en erken saatte olanını seçiyorum. Gördüm ki otel bulmak o kadar kolay olmuyor her yer mayıs ayı sonlarına kadar dolu, şöhreti ülkemizi aşan Urfa’da artık konaklayacak yer bulan şanslı olmalı. Neyse ki hafta sonu olmasa da hafta içine rezervasyonu yaptırıp GÖZ dergimizin foto muhabiri İlker Cem Güzeldemirci ile Göbekli Tepe’de buluşmak üzere uçtayım.

Sonunda iki saat olmadan Urfa bizi önce karlı zir-

Urfa, taş duvarları, camileri ve kalesi ile mistik bir şehir

veleriyle sonra Şanlıurfa Platosu'nun etrafını çeviren Karacadağ'ın eteklerindeki irili ufaklı tepeleriyle kucaklıyor. Güneş doğuyor, işte yıllardır görmeyi hayal ettiğim, efsaneleri aydınlatan en parlak ışığın en yüksekte ulaşan yansımaları. Bu topraklarda on binlerce yıl önce olanlar insanlık adına her şeyin başlangıcı mı? Daha hiçbir şey görmedik.

Urfa'yı anlamaya çalışmalı

Şanlıurfa GAP Havalimanı, sabah serinliğinde sakin ve aydınlık, şehir merkezine gidilen 10 km yol yeşil ama ne yeşil, Urfalıların daha önce nisan ayında hatırlamadıkları kadar çok yağmurun getirdiği parlak yeşil ve her yerde güneş renginde hardal çiçekleri parlıyor. Şehir girişinde İstanbul'u andıran apartmanlarıyla Güzelşehir semti karşılıyor konuklarını ama İstanbul'dan daha yeşil. Aracımız apartmanlardan uzaklaşıp bir masal diyarına benzeyen eski şeh-

rin yüzlerce yılı görmüş sarı beyaz kireç taşı sokaklarına geldiğinde asıl şehir başlıyor.

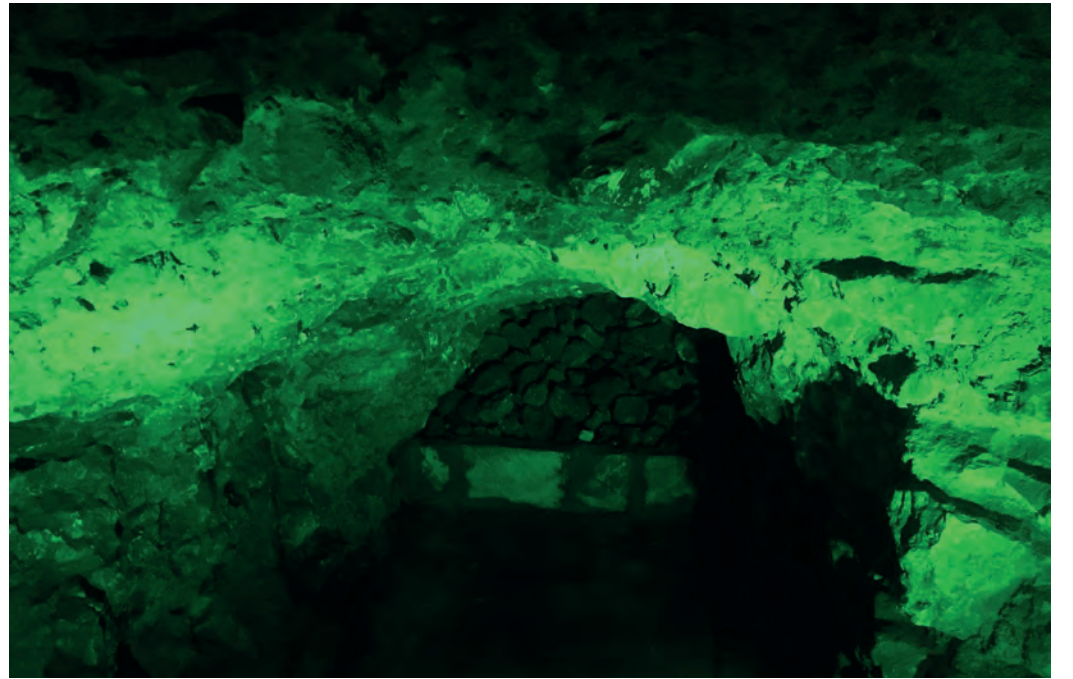
Aslan Konukevi'nin avlusunda ise yine yaseminlerle süslü yeşil duvarları ve güneşin bahçe havuzundaki parlak uzantıları. Ev sahibimiz Özcan Aslan emekli İngilizce öğretmeni, Urfa'nın ilk turist rehberlerinden, 11 yıldan bu yana konuklarını ağırlıyor. En az 200 yıllık Ermeni evi babasından kalmış, çoğunlukla yerli turistlere ve dünyanın her yerinden gelen yabancı turistlere oda yetiştirmek için eskiden sıra geceleri düzenlenen ve düğün salonu olan bölümleri de bu yıl konaklamaya ayırmış. "Arayan misafirlere oda yok demek istemiyoruz, bu yıl çok soran oluyor, talep yüzde 50 artış gösterdi, üstümüze düşeni yapacağız. Bakın bu havuzun kenarındaki masalarda Macaristan'dan, Almanya'dan, İngiltere'den, Fransa'dan, dört farklı ülkenin insanları Urfa'da bir araya geldiniz. Dünyanın her yerinden konuklarımız

İşığın renklerini en cömertçe sunduğu bir şehirdir Urfa

Urfa'nın
çok dinli ve
kültürlü yapısı
mutfağına da
yansımış

gelecek, çok büyük ilgi var. Şehirde bu yıl ek olarak bin yatak kapasitesi artırıldı ama özellikle bahar aylarında yer bulmak zor oluyor.

Eskiden yerli turist sadece deniz kıyılarına gidiyordu ama ne mutlu tarih meraklısı insanlarımız artıyor. Türkiye'nin bütün illerinden ailecek gelip ülkemizin her yerini görmek istiyorlar. Bu bahçede gördüğünüz birlikteliği daha iyi ulaşım ve konaklama hizmetiyle geliştirmek lazım, yapılacak çok işlerimiz var. Sadece İstanbul'dan değil olabildiği kadar çok ilden aktarmasız uçuş olmalı. Bunları elbirliğiyle konuşmamız, Urfamızı layık olduğu biçimde tanıtmamız lazım," diye anlatıyor. Bahçede kahvaltı eden konuklardan Süryani ailesinin annesi yıllar önce Urfa'dan göç eden Sara, sohbetimizi görünce yanımıza gelip heyecanla anlatmaya başlıyor: "Eşimle Fransa'dan beş yaşındaki kızım ve 9 yaşındaki oğlumla birlikte geldik. Ailemin yaşadığı bu toprakları hem onlara da göstermek hem de duyunca çok merak ettiğimiz Göbekli Tepe'yi görmek istiyoruz. Ama önce çocuklarla birlikte Arkeoloji Müzesi'ni ve Mozaik Müzesini ziyaret edeceğiz." Bir diğer misafir aile Alman eşiyile ve çocuklarıyla gelen Esmâ; "Urfalı değilim ama eşimle

Türkiye'de en çok görmek istediğimiz şehirlerden birisi burası, Peygamberler diyarı bu şehir adeta bizi çağırırdı. Gelmek olmazdı. İyi ki yer bulduk, birkaç gün bu huzurlu şehirde kalıp camileri ziyaret edeceğiz, çocuklarla Göbekli Tepe'yi göreceğiz."

Masada bilgisayarının başında bir taraftan bizi dinleyen başka bir konuk, bir gezgin, Budapeşte'den gelen Jozsef Sabo. Kendi ülkesinde bile Yusuf ismini kullandığını, Türkiye'nin 20 ilini gezdiğini, Urfa'yı Mardin'e benzettiğini, ama İstanbul'a her gidişinde bir kez daha hayran kaldığını belirterek anlatmaya başlıyor. İstanbul mu, Urfa mı diye sorduğumuzda; "Urfa farklı, duvarları tarih kokan henüz sırları çözülmemiş bir şehir," karşılığını veriyor.

Sırları çözülmemiş şehir

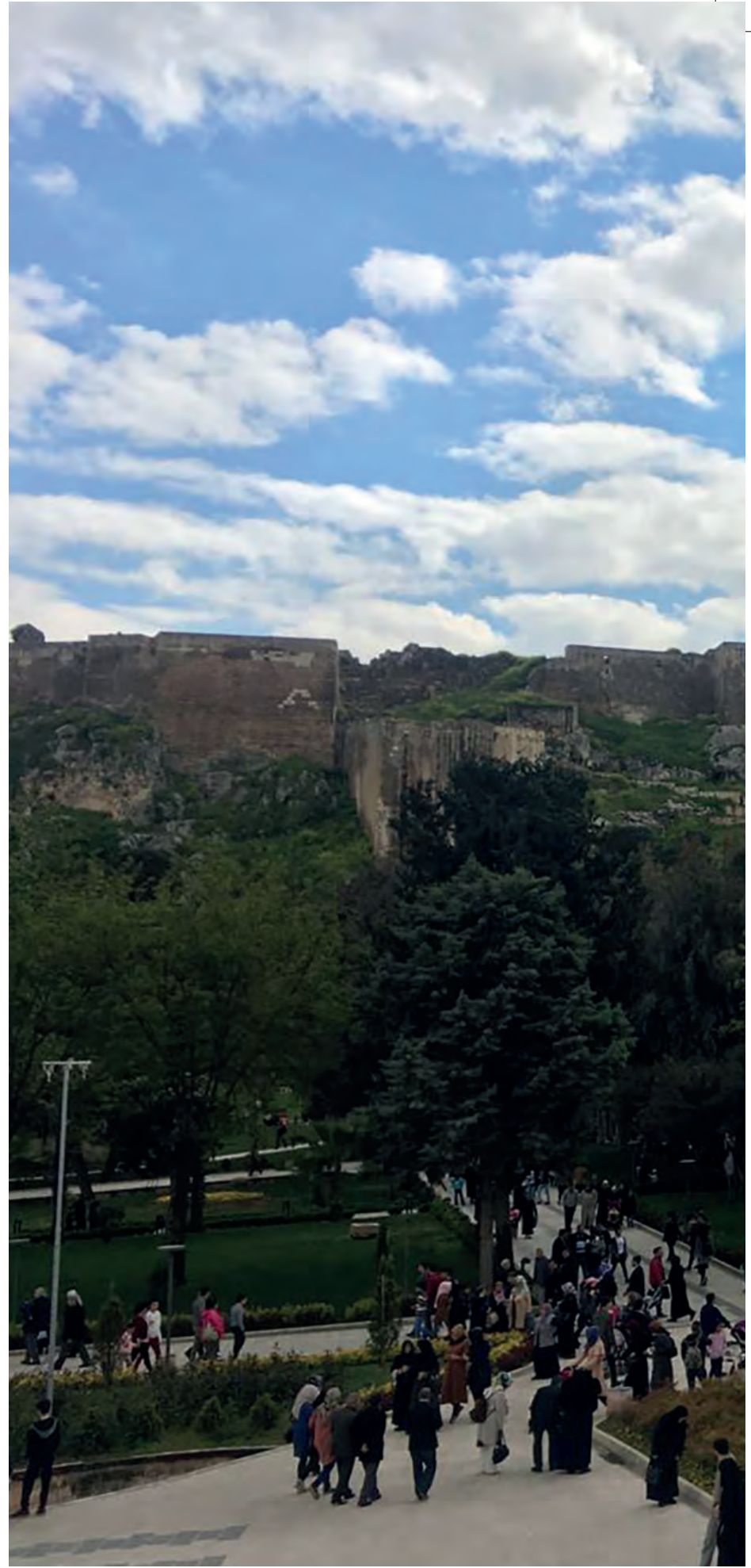
Bahar güneşi kahvaltı masamızda yükselmeye başlayınca efsanelerdeki gibi adı Zeliha olan rehberimiz ile Urfa'nın dar sokaklarından camilerini, geniş meydanlarını, şehrin en yükseklerindeki Kale'yi ve mançınıklarını, İbrahim Peygamberin doğduğu ve ateşe atıldığı söylenegelen esrarengiz mağaraları görmek için yürümeye başlıyoruz. Yollarda her ailenin ya-

nında görmeye başladığımız sayıları sekize kadar çıkan çocukların neşeli çılgınlıkları bize eşlik ediyor. Ne de olsa bugün 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bütün dünya çocuklarına armağanı. İnsanların bayram coşkusu sokakların sakin telâşıyla birleşiyor. Tatil günü olması nedeniyle trafikte bekleyen araçların yanında çocukların yanı sıra rahatça yürüyüp geçiyoruz. Bu trafik İstanbul'daki gibi değil, sanki araçlar aynı ama klaksonları mı sökülmüş, neden hiç kimse beklerken sinirlenmiyor ya da bağırıp çağırıyor? Neden böyle herkes birbirine tıpkı rehberimiz Zeliha gibi gözlerinin içi gülererek bakıyor? Bu gülüşte, bu gizemli şehirde, bu toprakların bir sırrı olmalı.

Dünyaca ünlü Urfa mutfağı

Yokuş aşağı inmeye başladığımızda paket taşlarla döşenmiş dar bir yol bizi Mutfak Müzesi'ne götürüyor. Ne de olsa Urfa'nın en az ışığı kadar mutfağı da dünya çapında ünlenmiş. Mutfak Müzesi Müdürü Şevket Yardımcı kapıdan girdiğimizi görünce havuzlu geniş avluda elindeki çay bardağını tepsiye bırakıp anlatmaya başlıyor. Mekân, tarihi Hacıbanlar Konağı'nın Belediye tarafından restore edilip 2011 yılında müzeye dönüştürülüp ziyarete açılmasıyla oluşmuş. Müzede eski mutfak araç gereçleri tarihi dekorasyona uygun olarak mumdand heykellerin canlandırdığı geniş odalarda sergileniyor.

Müzede aynı zamanda geleneksel Urfa mutfağını öğrenmek isteyen yerli ve yabancı konuklara yemek kursları düzenleniyor. Şevket Bey gördükleri ilgiden memnun, fotoğraf çekmemiz için bize ve Japonya'dan gelen diğer ziyaretçilere beş odanın kapısını tek tek açıyor; gezdiriyor. Odaların ortasındaki sofralar, canlandırılan yemekler belli ki henüz tadını bilmediğimiz ama merak etmeye başladığımız lezzetleri içeriyor. Avluyu çevreleyen duvarların karşılıklı cephesine ev sahibi güvercinler için oyulan özel kuş evini ve gezgin kuşlar için oyulan sıra sıra daha küçük konuk kuş evlerini görüyoruz.

Peygamberler şehri

Mutfak Müzesi'nden sonra şehir turumuz kalabalığın giderek yoğunlaştığını gördüğümüz tarihi camiler bölgesine doğru devam ediyor. Kayıtlara göre Peygamberler şehri olarak anılan Şanlıurfa il merkezi üç tanesi kiliseden camiye dönüştürülen, dört tanesi mağara mescidi denilen toplam 50 adet ibadet yerine sahip. Şehrin sekiz ilçesinde bulunan camilerin sayısı da ikiden sekize kadar değişen onlarca camiyi içeriyor.

Sınırlı günlerimiz hepsini görmemize yeterli gelmeyecek endişesiyle zamanımızın yettiği kadarını görmek için sabırsızlanıyoruz. Camiler meydanını gezmeye Haşimiye Meydanı'nı kulesiyle ve minaresiyle uzaktan karşılayan Uluğ Cami ile başlıyoruz. Divanyolu caddesinde bulunan, önceleri Kızıl Kilise olarak bilinen kilisenin yerine 1170'li yıllarda Zengiler tarafından inşa edildiği biliniyor, caminin yeşillikler içindeki avlusunda minaresi yanında çan kulesi de yükseliyor. Camilerin ağaçlı yollar arasında sıralandığı meydanlarda baharat dükkânlarından yükselen tarçın, karabiber, kimyon, zencefil ile kahve kokuları harmanlanarak parlak kumaş renklerini yansıtan pullu, boncuklu, payetli kalabalıklarda birbirine karışıyor. Bu gürültüsüz ama coşkulu ve neşeli insan seline katıldığımızda kendimizi etrafı sarı beyaz kireç taşlı duvarlarıyla çevrelenmiş geniş bir avluda buluyoruz.

Yaşlı çınarların gölgesinde soluklananları barındıran Gümrük Hanı bahçesinde demlenen çayın kokusu, kavrulmuş susam ve menengiç kokularıyla yükseliyor. Masamıza yaklaşan garson elinde özel sunum ibriği ve kulpsuz özel fincanını tadımlık uzatarak mirra isteyip istemediğimizi soruyor. Arap kültürüne uzanan geçmişle mirranın saatler süren zahmetli yapımından sonra koyu kıvamda soğuk olarak saklandığını, ısıtılarak ve çok sert olmasına rağmen şekersiz içildiğini öğreniyoruz. Mirra, daha önce bilmediğim, koyu pekmez renginde, acı ve yoğun bir kahve tadına sahip adeta kahve lezzetinin özü diyebileceğimiz özel bir kahve. Tadına bakınca bugüne

kadar içtiğim hiçbir kahvede almadığım yoğun ve baharatlı bir lezzeti olduğunu fark edip içtiğim fincanı tekrar doldurması için uzatıyorum. Evet oldukça acı fakat çok özel olan bu lezzeti arkasından tatlı niyetine sunulan, üzeri Antep fıstıklarıyla süslenmiş az şekerli menengiç kahvesi tamamlıyor.

Artık Ramazan ayı iftar sofralarından sonra mutlaka ziyaret geleneği olan ve en serin Urfa Camisi olarak anlatılan Hasan Paşa Camisi'ne doğru yürüyebiliriz. Çınar ağaçlarının gölgesindeki taş döşeli yollar caminin avlusundaki uzun ve serin havuz, yine etrafta koşturan neşeli çocuklar. Bir tarafta ibadetin coşkuyla yapıldığı, neşeye karşılandığı, camilere girmek için girilen sıralarda sakin ama heyecanla bekleyen ziyaretçiler diğer tarafta birbirine eklenen camilerin avlularında yapılan öz çekimler, süs havuzlarında serinleyen çocuklarına gülümseyen anneler. Belli ki, bu insanları bu kutsal ibadet mekânlarında bir araya getiren anlamamız ve anlatmamız gereken sebepler var.

Halilrahman Camii ve kutsal göller bundan sonraki ziyaret yerlerimiz. Efsaneye göre Zeliha'nın İbrahim Peygamberi doğurduğu mağara, önünde en fazla kuyruk beklediğimiz yerlerden birisi oluyor. Ziyaretçiler hızlı olmaları ve mağara içindeki ziyareti kısa tutmaları yönünde sık sık uyarılmalarına rağmen içeride namaz kılmak, kutsal suyu yudumlamak için birbirleriyle yarışıyorlar. Nezâket ve sükûnet yine büyük küçük her yaştan ziyaretçiyi sarmalamış, okunan dualardan yükselen fısıltılar, çekilen tesbihlerin sesi mağaranın duvarlarında asırlar öncesinden gelen yankılarla kulaklarımıza ulaşıyor. Yarısı sular altında kalan mağaranın ışıklı görüntüsünden ve ziyaretçilerin huzurla bu görüntüye odaklanmasından etkilenmemek mümkün değil.

Yaşar Kemal'den Klaus Schmidt'e Şanlıurfa

Yürüyüş istikâmetimiz aşığılara uzanan, bir zamanlar çölde bir vaha olarak tanımlanan yeşili bol göller bölgesine doğru devam ediyor. Kalabalığı takip ederek ulaştığımız yerde üzerine efsanelerin anlatıldığı

Urfa peygamberler
kenti olarak da
biliniyor

Şanlıurfa'da müze kurma girişimleri 1948 yılında, müzelik eserlerin toplanması ve Atatürk İlkokulunda depolanmasıyla başlar ve daha sonra bu eserler Şehit Nusret İlkokuluna taşınır. Müzenin 1965 yılında temeli atılır ve 1969 yılında ziyarete açılır. Eser sayısının fazla olması nedeniyle Şehitlik bölgesindeki müze ancak 2014'e kadar kullanılır. Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi 2015 yılında Haleplibahçe'deki yeni müze binasına taşınır. Şanlıurfa Müzesi sahip olduğu 74 bin eser sayısı ile Türkiye'nin 5. büyük müzesi. Paleolitik Dönemden günümüze değin birçok eseri Şanlıurfa Müzesinde görmek mümkün. "12 bin Yıllık Dünyanın En Eski Heykeli: Balıklıgöl (Urfa) Heykeli" Şanlıurfa Müzesi'nde sergileniyor.

göllere yaklaşıyoruz. Yaygın biçimde Balıklı Göl diye bilinen gölün Yaşar Kemal'in satırlarından Urfalılar tarafından Halilrahman ve Anzelha gölleri olarak söylendiğini öğreniyoruz. Efsaneye göre, Halilrahman Gölü Halil İbrahim'in atıldığı ateşin suya dönüşmesiyle oluşmuş. Yaşar Kemal ise Halilrahman suyu için; "iyilik ateşinin suyu" tanımlamasını yaparken satırlarının devamında bu gölün sularını içip şifa arayan hastaları, garipleri de anlatıyor. Anzelha Gölü ise Halil İbrahim'in ateşe atılması sırasında onu gören annesi Zeliha'nın kanlı göz yaşlarının birikmesiyle meydana gelmiş. Gölün adı göz demek olan ayn kökünden ve Aynelzeliha isminden geliyormuş. Anzelha, daha büyük kayıkla ziyaretçilerin gezdirildiği, etrafı çınarların gölgesi ve çay bahçeleriyle çevrilmiş büyük bir park görüntüsünde. Alışlagelen bir şehir parkından farkı ise adeta suyun bütün yüzeyini kaplayacak kadar çok olan ve kutsal olduklarına inanılan balıklarla örtülü olması. Efsaneye göre, bu sırtları lekeli balıkları tutup yiyenlerin başına türlü felaketler gelirmiş; bu yüzden de hiç kimse kutsal olarak anılan bu balıkları yakalamaya kalkışmazmış. Kıyılardan balıkları izleyen ve balıklara yem atmaya çalışan çocukların sevinç çığlıkları, durgun suda

yemleri paylaşmaya çalışan balıkların şapırtısı ve yine fotoğraf çekimlerinde duyulan mekanik sesleri arkamızda bırakıp yürümeye devam ediyoruz. İleride ulaştığımız Halilrahman Gölü çevresinde insan kalabalığı ve fotoğraf çekimi için yükselen ellerin sayısı yoğunlaşıyor.

İbrahim Peygamber'in ateşe atıldığı yer

Geleneksel kostümleri giyip fotoğraf çektirenler olduğu kadar, hatıralık eşya satan dükkânlara girip çıkanlar da var. Halilrahman Gölü etrafında bulunan İbrahim Peygamber'in ateşe atıldığı yer ve odunların balıklara dönüştüğü yer olarak bilinen kıyıya geldik. Meraklı bakışlarla çekilen fotoğraflar ve insanların birbirlerine hayret ve hayranlık içerisinde anlattıkları kutsal Peygamber hikâyeleri kulaklarımıza ulaşıyor. Balıklı Göl'ünün bütün kıyıları anlatılan farklı efsanelerle çevrilmiş. Bir diğer kıyısında Şair Nabi ile birlikte Kâbe efsanesinde anlatılan Rızvâniye Cami uzanıyor. Efsaneye göre; içinde Şair Nabi'nin de bulunduğu kabile hac ziyareti için Mekke'ye giderken yolda dinlenmek için bir yerde konaklıyor. Dinlenme sırasında uykuya dalıp uyanan Şair Nabi, birinin Kâbe'ye karşı ayaklarını uzattığını görünce bu du-

rum ağına gitmiş, Kâbe'ye karşı nasıl ayak uzatılıp yatılır diye iç geçirip hislenince aşağıdaki sözler dökülmüş. Aynı günün sabahında bütün müezzinler rüyalarında Hz. Muhammed'i görmüş ve hepsine sabah ezanını okumadan önce bu şiiri okumalarını söylemiş. Şair Nabi'nin Hz. Muhammed'i içeren işte bu sözler Rıdvânîye Camii kapısının yeşile boyalı taş duvarı üstünde Arapça harflerle şöyle sıralanıyor: "Sakin terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Hudâdır bu Nazargâh-ı ilâhidir Makâm-ı Mustafa'dır bu." (Cenab-ı Hakk'ın nazargâhı ve O'nun sevgili peygamberi Hz. Muhammed Mustafa'nın makamı ve beldesi olan bu yerde edebe riayetsizlikten sakın.) Şair Nabi'nin satırları bu efsanenin nezdinde günümüzde de bütün insanları kutsal olana saygıya ve bu saygının oluşturacağı ahenge neden çağırmasın ki. Camiler, kilise kalıntıları, mescitler, kutsal mağaralar onların üstünde hepsini korumak üzere inşa edilen Urfa Kalesi yıkıntıları ve efsanelerle anlatılan mancınıkları. Şehrin en yüksek noktasındaki tepeden mavi beyaz gökyüzüne iki sütun olarak yükselen mancınıkların heybetini görünce insanın adeta efsanedeki gibi hiç yıkılmayacaklarına inanası geliyor. Yaşar Kemal'in satırlarından o mancınıklara hiç kimsenin el süremeyeceğini, Kıyamet gününe kadar öyle kalacaklarını, eğer bir gün yıkılırsa Dünya'nın un gibi dağılacağını okuyoruz. Röportajdaki köylünün sözlerine göre, "Dünya bilinmezlerle dolu." Bizim bu söze ekleyeceğimiz ise; Urfa, efsanelerle, bilinmeyenlerle dolu.

Halil İbrahim Sofrası

Gün ilerliyor, camiler, mescitler, göller arasında saatler geçerken öğle ezanları minarelerden yükselirken meydanın hemen sağ tarafından Urfa mutfağına özgü lezzetlerin kokuları yayılmaya, kalabalık gruplar da adımlarını aynı yöne doğru atmaya başlıyor. Yemek kokularının yükseldiği alanlar yeşil meydanı ve mancınıkları gören yüksek teraslarında geniş masalarıyla müşterilerini ağırılıyor. Benim kararsızlığımı gören Zeliha "Hocam Halil İbrahim Sofrası'nı

Halil ür-Rahman Gölü(Balıkligöl) çevresindeki Haleplibahçe'de, 2007 yılında yapılan kazılarda, günümüzden 3 bin yıl önce Egeden, Karadeniz'e ve Anadolu'nun içlerine uzanan kültür havzasında, erkek egemenliğine karşı savaşan Amazon kadınlarının av sahnesi mozaiği bulunur. Mozaiklerin ilk tespiti Yrd.Doç.Dr. Bahattin Çelik ve Arkeolog Ali Uygun tarafından yapıldı. Haleplibahçe Mozaikleri'nin en önemli özelliği "Savaşçı Amazon Kraliçelerinin isimleriyle beraber mozağe resmedilmiş dünyadaki tek örneği" olması. Uzmanlar, Haleplibahçe Mozaiklerini mozaik tekniği, sanatı, 4 mm2 ebadında Fırat Nehri'nin orijinal taşlarından yapılması ve benzeri özelliklerinden dolayı, dünyanın en kıymetli mozaiği olarak tanımlıyor. Haleplibahçe'de Valiliğin imkânlarıyla Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi Başkanlığı'nda ve arkeologların nezaretinde, ilk etapta 100 m2'lik mozaik gün ışığına çıkarılır. Av sahnesi mozaiğinin kenar bordürlerinde, geometrik motifler, bitki desenleri, güvercin, kanatsız eros, sincap, ördek, keklik, ceylan ve tazi figürleri bulunuyor. Mozaiği çevreleyen bordürün köşelerinde ise "Edessa Güzeli" diye kamuoyuna yansıyan, mask dışında, ana sahnede dört amazon kraliçesi Hippolyte (Hiplüte), Antiope, Melanipe (Melanipe) ve Penthesileia (Pentesileya) savaşçı amazon kadınlarına özgü giysileriyle tek göğüslü olarak at üstündeki av sahneleri tasvir edilip Grekçe isimlerine yer verilmiş. Haleplibahçe'de yapılan kazı çalışmaları sonucu farklı mozaikler de ortaya çıkarılıyor. Bunlar arasında en önemlilerinden biri Troya Savaşı'nın kahramanlarından Aşil (Akhilleus)'dir. Alanda Aşil'in hayat hikâyesini konu alan taban mozaiği, Şanlıurfa Müzesi arkeologları tarafından ortaya çıkarılmış. Kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan ve Roma dönemine tarihlenen yerden ısıtmalı hamam da alanın önemli bir yerleşim noktası olduğunu gösteriyor.

Urfa ve çevresinde içilen geleneksel bir kahve murra

tavsiye edebilirim hem yemekleri güzel hem de manzarası," diyerek merdivenlere yürüyor; peşinden devam ederken bir taraftan da "acaba Barış Manço da burada yemek yemiş miydi diye aklıma takılıyor. Aslında yemek yediğimiz Halil İbrahim Sofrası adını bereketin timsali olan ünlü bir efsaneden alıyor. Kulaktan kulağa anlatılarak günümüze kadar ulaşan hikâyede Halil ve İbrahim adlı iki kardeş varmış. Ortaklaşa bir tarlada buğday ekip biçerek geçinirlermiş. Yine bir hasat zamanı buğdayları paylaşırken Halil, evli olan kardeşini düşünüp o görmeden kendi payından onunkine bir ölçü eklemiş. Kardeşi İbrahim ise kardeşi Halil evlenip ev kuracak onun daha çok ihtiyacı var diye düşünüp kendi payından onunkine eklemiş. Buğdayların taşınması böyle sürüp giderken bir bakmışlar ki buğdaylar bir türlü bitmiyor. Taşdıkdıça taşımışlar, taşdıkdıça taşımışlar ambarları dolmuş taşmış. Anlamışlar ki, paylaşıp verdikçe, onlara daha çok veren daha büyük biri var. Bu hikâyeye kulaktan kulağa anlatılmış, her nerede ihtiyacı olan biri varsa onunla varlığını paylaşan kişinin bereketinin artacağına inanılmış.

Neler mi var Urfa'nın geleneksel mutfağında, kebabların acısız olanı nam-ı değer Urfa kebabı, Edirne'den Urfa'ya gelirken kebab olan çiğ keba-

bı, bol maydanozlu lahmacunlar, kıymalı patlıcanın en güzel hali söğürme, şehriyeli, şehriyesiz, pirinçli veya bulgurlu, nohutlu pilavlar, kuzu etli nohut boranı, soğuk soğuk bostana salatası, bulgurlu aya köftesi, yuvalak, sini taraklığı ve tabi ki şehrin sembolü haline gelen bol yeşillik ve ayranla sunulan çiğ köfte. Tatlıları saymaya başlamayacağız çünkü bu yazı yetmez, gidip görmekte ve yemekte fayda var.

Haleplibahçe Mozaik Müzesi ve Arkeoloji Müzesi

Şanlıurfa'nın nefis yemeklerinden sonra güneşin kendini iyice hissettirmesiyle meydanların sol cephesinden dışına doğru giderek müzeler bölgesine ulaşıyoruz. Şanlıurfa, Türkiye'nin en çok kazı yapılan ili olduğu için kentsel sit alanı ilan edilmiş, kazılarda elde edilen eserler Arkeoloji Müzesi ve Haleplibahçe Mozaik Müzesi'ni oluşturmuş. İlk durağımız 24 Mayıs 2014'de hizmete açılan Mozaik Müzesi. En az Türkiye'nin en büyük müzesi Arkeoloji Müzesi kadar ünlü olan Haleplibahçe Mozaik Müzesi, kilometrelerce genişliğinde ağaçlarla çevrili bir bahçeyi Arkeoloji Müzesi ile paylaşıyor. Belediye'nin altyapı çalışmaları sırasında keşfedilen ve Roma villalarını içeren bölgede kazı çalışmaları sonunda müze oluşturuluyor.

Amazon kadın savaşçılar mozaigi

Haleplibahçe Mozaik Müzesi, mitolojide ismi geçen kadın savaşçı Amazonların tasvir edildiği tek mozaığe de ev sahipliği yapıyor. Kadın savaşçılar olan Amazonların sadece efsanelerde geçtiğini sanıyorsanız onları gün yüzüne çıkaran tek kaynak olan Amazonlar Villası'nın ünlü mozağını Urfa'da henüz görmediniz demektir. Fırat nehrinin orijinal taşlarıyla yapılan, mızraklı Amazonları atları üzerinde aslanlarla savaşırken tasvir eden bu mozaik, dünyanın en kıymetli mozaik parçası olarak kabul ediliyor. Böylece mitolojide Kuzey Karadeniz bölgesinde yaşadıkları belirtilen Amazonlar pek çok esere konu oldukları gibi Şanlıurfa'nın topraklarında yeni bir değer daha kazanıyor. Amazonlar Mozaığı, mozaik tekniği ve sanat özelliklerinin yanı sıra 4 milimetre kare ölçüsündeki Fırat Nehri'nin orijinal taşlarından yapılması gibi özelliklerinden dolayı uzmanlarca dünyanın en kıymetli mozaığı olarak tanımlanıyor. Mozaiklerin bulunduğu alan, Roma villalarını içine alacak şekilde inşa edilmiş.

Amazonlar Villası, simetrik yerleştirilen iki iç avlu arasında yer alan dikdörtgen planlı büyük bir salonun etrafına dizilen odalardan oluşuyor. Doğu girişi planı doğu-batı doğrultusunda ters T biçiminde.

Haleplibahçe Mozaik Müzesi sadece Amazon Kraliçesini değil aynı zamanda Troia savaşlarının Akhilleus'u doğumundan savaş sahnelerine kadar hayatından kesitlerle anlatan mozaikleri, Akhilleus'un Troia Savaşı'na gidişini üzgün gözlerle izleyen Thetis'i, mitolojinin önemli unsurlarından biri olarak anlatılan yarı insan yarı at, sentor bilge adam Kheiron'u, kentlerin ve yapıların koruyucusu olarak bilinen hâlâ solmayan sarı renkli peleriniyle Ktisis mozaikleri de aynı müzenin ziyaretçilerine sergilediği eşsiz eserler arasında.

Arkeoloji Müzesi

Haleplibahçe Mozaik Müzesi ile aynı bahçeyi paylaşan ancak devasa sütunlu girişiyle ziyaretçilerini merak ve hayranlık duyguları içerisinde zamanda yolculuğa çağıran Arkeoloji Müzesi'ne geliyoruz.

Müzenin ziyaretçi kapısından girdiğinizde insanoğlunun hikâyesine sırasıyla taştan oyduğu el baltalarıyla günümüze uzanan Paleolitik, Neolitik, Kalolitik, Tunç Çağı, Demir Çağı, Helenistik Dönem, Roma Dönemi, Doğu Roma Dönemi ve İslami Dönem sunumlarının kanıtları eşliğinde ortak olmaya başlıyorsunuz. Dar ve loş ışıklı kıvrımıyla başlayan koridor sizi ilk önce doğanın sunduklarıyla avcılık ve toplayıcılıkla göçebe olarak mağaralarda yaşamayı başaran insanlık tarihinin en uzun zamanına (yüzde 99) işaret eden günümüzden (G.Ö.) 1000 - 12 bin yıl öncesi ve M.Ö. 17 bin-9 bin yılları arasında kapsayan Paleolitik dönem ya da diğer adıyla Yontma Taş Devri insanına ve ona ait ilk kanıtlar olan taştan oyulmuş baltalara götürüyor. Neanderthal, Homo Sapiens denilen insanların yaşadığı dönemden uygarlığa doğru yürümeye devam ediyoruz ve Neolitik

*Urfa
Adamı*

*İnsan bedeni
ve hayvan
bedenlerinin
birleştirildiği
bir totem*

ya da Cilalı Taş Devri olarak bilinen dönemle birlikte insanların yerleşik düzene geçtiğini gösteren barınakların yanında taş parçalarının yemek kaplarına, insan ve hayvan figürlerine benzemeye başladığını; insan bedeniyle hayvan bedenlerinin birleştirildiği kuş, aslan, ayı ve kuş adam gibi heykel ve totemlere dönüştüğünü görüyoruz.

Bu heykeller arasında dünyada uygarlık tarihinin bilinen en eski heykeli olarak tanımlanan, bir kadından çok erkeğe benzetilen, Balıklı Göl yapımı sırasında Yeni Mahalle mevkiinde bulunan ve Şanlıurfa Adamı olarak da isimlendirilen Balıklıgöl (Urfa) Heykeli kuşkusuz özel bir öneme sahip.

Kalkolitik Dönem için sergilenen buluntular arasında bakırın da kullanılmaya başlanmasıyla döneme adını veren alet ve eşyalar, tasarımı gelişmeye başlayan, gri, siyah, kahverengi olan, geometrik desenli el yapımı meyvelikler, maşrapalar, küpler, çanak çömlekler var. Müzenin Tunç Çağı bölümünde hayvan figürlü tabaklar, aletler, hayvan heykelleri,

gelişmiş forma sahip vazo gibi süs eşyaları sergileniyor. Demir Çağı, Asur mitolojisinde yer alan yarı insan yarı hayvan kanatlı yaratık heykeli Lamassu. Helenistik Döneme geldiğimizde, el ele tutuşan iki insanın heykeli ve takıların buluntuları bu dönemi anlatan en önemli kaynaklar arasında. Roma Dönemi bölümü ise; tek ve çift kulplu amphoralarıyla insan heykellerinin yoğunlukta olduğu bir bölüm. Bu insan heykelleri arasında başı olmasa bile dünyanın en ünlü heykellerinden biri daha bulunuyor. Geniş kanatları havalanmış uçmaya hazır bir kartala benzeyen zarif kadın bedeni görüntüsündeki zafer tanrıçası Nike ya da Viktoria olarak adlandırılan heykel ziyaretçilerini şaşırtıyor. Hayranlık uyandıran bu heykel aynı zamanda düşündürüyor, sanatçı zaferi bir kadın görüntüsünde sembolize ederken acaba nasıl bir kadından ilham almıştı? Sanırım başı olmayan bu heykel için sorduğumuz soru tarihte hiçbir zaman cevabını bulamayacağımız sorulardan bir tanesi.

Doğu Roma Dönemi, takılarda altın kullanımıyla zenginliğin ve süsleme işçiliğinin ayrıntılarıyla dikkati çeken sanat eserleriyle anlatılıyor. Eserler arasında ziyaretçilerini ilginç bir biçimde karşılayan aslan başlı çeşmeyi görünce, bu yörenin insanların sıra dışı bir sanat ve mizah anlayışı olabileceği ihtimalini diye düşünmeye başlıyoruz.

Yine Müzenin Doğu Roma bölümünde yer alan çocuğunu kucaklamış bir kadın figürünü gösteren madalyon, figürdeki başarılı duygu aktarımı nedeniyle dönemin önemli eserlerinden bir tanesi olarak kabul ediliyor.

İslami Dönem eserleri arasında Şanlıurfa'da bulunan kireçtaşından oyularak meydana getirilen asma desenli sütun yöreye özgü taş işçiliğinin en iyi sembollerine örnek olarak gösteriliyor. Müzenin ziyaretçilerini çağlar arasında çıkardığı yolculuk Peygamberler Salonu adı verilen ve Göbekli Tepe konulu National Geographic tarafından hazırlanan 10 dakikalık bir sinevizyon gösterisinin yapıldığı salonda sona eriyor.

Roma dönemine ait heykeller

GÖBEKLİ TEPE

“Dünyanın kültürel belleği”

ŞANLIURFA'DAN HARRAN OVASI'NA KADAR UZANAN GENİŞ DÜZLÜKTE KİLOMETRELERCE MESAFİYİ GÖREBİLECEĞİNİZ AYKIRI BİR YÜKSELTİ DÜŞÜNÜN. BU YÜKSELTİNİN GİZEMİNİ ÇÖZMEK İSTEYENLERE YAŞAMA DAİR SUNMAK İSTEDİĞİ İŞARETİN YÜKSELTİNİN DOĞU UCUNDAKİ TEK BİR AĞAÇ OLDUĞUNU. ANLAMAYA ÇALIŞIP SORULAR SORMAYA BAŞLAMAZ MISINIZ?

Göbekli Tepe
UNESCO
Dünya Mirası
listesinde

*Göbekli Tepe
insanlık
tarihinin 12
bin yıl önce
başlayan
yolculuğuna
ışık tutuyor*

Bu kadar geniş bir düzlükte bu tepe ve tek bir ağacın taşıdığı anlam nedir? Göbekli Tepe, göz alabildiğine toprak, ancak bu anlamı da aşır toprak ana, hayatın kaynağı, üreten ve yeni yaşamlar doğuran verimli “yarım ay” in Anadolu’daki uzantısı gibi yeni anlamlar ve şimdilik çözüm bekleyen soruları da içeriyor. Bu topraklar sadece Anadolu’nun binlerce yıllık tarihine ait cevapları değil dünya insanlık tarihinin 12 bin yıl önce başlayan uzun yolculuk hikâyesine ait kültürel bellek şifrelerini de içeriyor. Dünya insanlık tarihinin yeniden yazılmasına olanak vereceği düşünülen bölge bu nedenle UNESCO Dünya Kalıcı Mirası listesine alınıyor.

Bereket Ana sembolü olan Anadolu toprağında Göbekli Tepe, korkularıyla, acılarıyla, sevinçleriyle insanlığın bütün geçmişini doğurmaya hazır sanki gebe bir kadın gibi doğum ritüelinin tamamlanmasını bekliyor. 1963 yılında İstanbul Üniversitesi ve Chi-

cago Üniversitesi tarafından başlatılan araştırmalar ve 1986 yılında Şavak Yıldız adlı köylünün tarlasında bulduğu heykelleri Şanlıurfa Müzesi’ne götürmesiyle başlayan Göbekli Tepe hikâyesi 1992’den sonra Alman Arkeolog Klaus Schmidt’in heykellerin ve dolayısıyla bölgenin 12 bin yıllık bir geçmişe işaret ettiğini açıklamasıyla anlam kazanıyor. Klaus Schmidt, bütün dünyada uygarlık tarihine ait kazılardan elde edilen bilgileri bulmaca çözer gibi birleştirerek Göbekli Tepe’yi anlamaya, çözmeye çalışıyor. Sorular soruyor ve bilim insanı öngörüsüyle bu sorulara aradığı evrensel ve nesnel karşılıkları Göbekli Tepe adlı kitabında yazıyor:

“Keşifler bizi Homo Pictor’un (resim yapan insan) dünyasına götürür, Hans Belting’in büyük rağbet gören “Yeni İmgeleme Bilimi”nde söz konusu olduğu gibi taş devri imgelerinin tarihi için değerli veriler veya Jan Assmann’a göre ‘Anma Tarihi’ (Gedach-

Göbekli Tepe hakkında ilk araştırmalar 1963 yılında başlatılıyor

tnisgeschichte) için malzemeler sağladılar. Kazılarımızın ana amacı, bu imge temelli kaynaklara ve değerlendirmelerine erişmek olmuştur ve olmaya devam edecektir ve bu amacı yerine getirmek için daha yapacak çok işimiz var.”

Mısır piramitlerinden çok daha eski

Kendi ifadesiyle daha çok işi olmasına rağmen 2014 yılında geçirdiği kalp krizi sonrası hayatını kaybetmesiyle dört farklı noktada başlayan kazılar ve cevap bekleyen sorular yarım kalıyor. Bölgedeki kazıların dörtte birinin bile tamamlanamamasına rağmen Klaus Schmidt’in bulguları Göbekli Tepe’nin 7 bin yıllık Stone Age’den ve 7 bin 500 yıllık Mısır piramitlerinden çok daha eski bir insanlık tarihine ışık tutmaya yetiyor. Klaus Schmidt, Göbekli Tepe’nin 12 bin yıllık geçmişiyle dünyadaki en eski ve toprağa gömülü kaldığı için de en iyi korunan,

“resim yapan insan” ın kültürel bulgularını içerdiğini belirtiyor. İnsanların avcılık ve toplayıcılıktan sonra tarımla yerleşik hayata geçtikleri ve tapınaklar inşa ettikleri varsayımı Göbekli Tepe’deki bulgularla devrim niteliğinde değişime uğruyor. Böylece yeni bilgiler ışığında, insanların daha avcılık ve toplayıcılık dönemlerinde inanca işaret eden kutsal yapılar inşa ettikleri ve sonrasında yerleşik düzene geçmiş olabilecekleri düşüncesi ağırlık kazanıyor.

Prof. Dr. Schmidt’in Homo Pictor (resim yapan insan) vurgusu, imge temelli kaynakların şifrelerinin çözülmesine yönelik çabası kazılarda pek çok önemli bilgiyi insanlığa sunmaya başlıyor. O güne kadar “ilkel” olarak adlandırılan Cilalı Taş Devri insanların, 7 metreye ve 60 tona kadar uzanan devasa boyutlu gelişmiş anıtlar yapabildiği öngörüsüyle yeni bir bakış açısını hak ediyor. Dünyanın Cilalı Taş Devri “ilkel” insanına bakışını sorgulayan bu durum Göbek

li Tepe'nin en önemli özelliği olarak vurgulanıyor ve yeni sorularla birlikte insanlık tarihinin yeniden yazılmasının da gereğini gündeme taşıyor. İlkel insanın Göbekli Tepe'deki ancak teknik bilgi, mimarlık, mühendislik, sanat ve estetikle birleşmesi sonucunda ortaya çıkabilmesi mümkün görülen bu T biçimli anıtları nasıl yapabildiği soruluyor. Kazıların henüz tamamlanamamış olması ve onlarca yıl sürebilme ihtimali bu ve benzer soruların gelecek nesiller boyunca araştırılacağına işaret ediyor. İlk kazılarda T biçimli 12 adet sütunla çevrili yapılar ve boyu 6 metreyi aşan insan figürleri tespit ediliyor. Üzerlerinde, Homo Pictor'un yılanları, aslanları, boğaları, turnaları, yaban domuzları, akrepleri, örümcekleri ve tilkileriyle Klaus Schmidt'in hiyeroglif olarak adlandırılabilceğini belirttiği sembollerden oluşan dil, belki de sonsuza kadar çözülememesi olasılığına rağmen 12 bin yıldır çözülmeyi bekliyor.

Bugün bütün dünyanın merakla beklediği böylesi anıtların ilkel dönemde nasıl yapılabildiği sorusunun karşılığının uzun yıllar boyunca alınamayabileceği gerçeğine rağmen Klaus Schmidt, sosyal sistemlerin ve toplu eserlerin yapılmasında "ziyafet" in önemli olduğunu vurguluyor:

"Her halükârda Göbekli Tepe anıtlarının sembolik sanat ve mimari sistemleri, 12 bin yıl önce yaşamış insanlarla ilgili daha önce bildiğimizden çok farklı bir taş devri toplumunu ortaya çıkarmıştır. Bu toplum büyük yapılar inşa edip üzerlerine sanatsal süslemeler yapmayı başarmıştır. Bunları gerçekleştirmek için teknoloji ve lojistik konusunda daha derin bilgiler ve insan gücünün organizasyonunda daha büyük beceri gerekliydi. Ama bu yenilikler daha kolay bir şekilde elde edilebiliyordu. Sosyal sistemlerin gelişiminde ve toplu eserlerin gerçekleştirilmesinde itici güç sağlama anlamında 'ziyafet' in rolü, araştırmalarımızda önemli bir yer kapsamaya başlamıştır. Bu kavramlar, basit yapıdaki toplumların gerçekleştirdiği şaşırtıcı başarılarla getirdiğimiz açıklamalara katkıda bulunmaktadır. 'Efsanevi ziyafetler' (Sagen-

hafte Feste) terimi hem tarihi çağlarda hem de avcılık ve toplayıcılık döneminde, bir orkestra şefinin çubuğu gibi insan hayatının ritmini düzenleyen bir ortama işaret eder."

Klaus Schmidt, Buzul Çağı'na ait imgelerde olduğu gibi Göbekli Tepe'de de anıtların ötesine ulaşmamıza yardımcı olacak ipuçlarından şimdilik yoksun olduğumuz ancak gelecekte birçok farklı yorumla yeni sonuçlara ulaşabileceğimiz görüşünde. Tıpkı önsözünü yazdığı, Karl W. Luckert'in Göbekli Tepe kitabında bölgedeki kadim olayları anlamak için iklim tarihi konusunda hassas tarihlendirmelere ihtiyaç olduğunu belirtmesi gibi. Göbekli Tepe'nin cevaplarının ancak ilkel insan önyargısından uzak, yeni yapılacak disiplinlerarası çalışmaların uzun yıllar devam etmesiyle karşılık bulacağı görülüyor.

Çiğdem Köksal Schmidt'in sosyal medya hesaplarındaki açıklamalarına göre, köylü Şavak Yıldız'ın müzeye getirdiği heykeller eşi Klaus Schmidt'in kazıya başlamasından sonra hatırlanıyor. Çiğdem Köksal Schmidt'in ifadesiyle; "Göbekli Tepe, can sıkıntısından birinin eşelenmesiyle bulunmadı. Klaus Schmidt'in emeği ve araştırmaları ile bulundu."

Klaus Schmidt'in Göbekli Tepe kitabından:

Taş Çağı Avcılarının Gizemli Kutsal Alanı Göbekli Tepe adlı kitabında Klaus Schmidt, bölgeyi ve yapılan kazı çalışmalarını şöyle anlatıyor:

"Göbekli Tepe'deki ilk kazı sezonumuzda çok sayıda çakmaktaşı ve o zamana kadar bilinmeyen, çapı yarım metreden daha büyük olan, koca taş halkalara ait kırılmış parça ve benzeri buluntu gruplarıyla karşılaştık... Tüm gözlemleri değerlendirerek yapılan yorum denemelerinde, Göbekli Tepe'nin bir köy yerleşmesi olmadığı kararına vardık... Tepedeki büyük, monolitik (tek bir taştan işlenmiş) mimari parçaların çıkarılması ancak planlama, güç ve beceri ile insan gücünün bir araya gelmesine bağlı bir olaydı... Yükseklikleri 4 metreyi aşan (ya da 7 metre ve 50 ton ağırlığındaki) dikilitaşlar, büyük insan grupları-

nı harekete geçirebilecek ve organize edebilecek bir toplum tarafından gerçekleştirilmiş olmasını akla getirmekte. ...burada yaşamış olanlar için büyük önem taşımış olduğu anlamına gelmekte... Bu oldukça şaşırtıcı sayıdaki yapı, hayli zor olan yapımları nedeniyle kült amaçlı kullanılmış olmalıdır... Buranın büyük olasılıkla Neolitik Çağ'a ait görkemli bir kutsal alan olduğu sonucuna vardık... İran-Hint yapımı darkmahları (mezarlar) anlamak, Taş Çağı daire planlı dikilitaşlı yapıları yorumlamaya yardımcı olacaktır; çünkü bir darkmah için gerekli koşullar Göbekli Tepe için de tam olarak geçerlidir. Kuşların hemen görebileceği yüksek, suyun olmadığı bir yer... Stonehenge'dekiler gibi Göbekli Tepe'deki yapılar da büyük taştan yuvarlak planlı yapılar ailesine aittir... Göbekli Tepe ve benzer yapıların yaratıcıları için geçerli olan, büyüklük, genişlik ve anıtsallıktır. Göbekli Tepe'deki kişi ya da grup, kim olduklarını, ne

yapabileceklerini ilgili çevreye göstermek ve anlatmak istemiştir.

Kültürel Bellek

Göbekli Tepe ile dönemsel ve coğrafi olarak yakın olan yerlerdeki resim dünyasına baktığımızda açıklayıcı olarak yardımcı araçların olmadığını görüyoruz. Öncelikle resimler bize yabancı ve elimizdeki geleneksel aletler, alışıldığı gibi kolayca sonuç çıkarmak için çok yetersiz... Bu denemeye giriştiğimizde karşımızda birçok belirsizlik var. Pek çok yol bizi yanıltabilir, bu nedenle her zaman olabildiğince daha fazla buluntuyu ele almalı, bunu yaparken yakınlardaki buluntu yerlerini de dikkate alarak, resimlerde yeniden ortaya çıkan anlamları, ama aynı zamanda bir yerin mimari ve doğal özelliklerinin o anki kontektlerini keşfetmek ve anlamsal bir çerçeveye oturtmak için çaba göstermeliyiz. En azından geçici

Dinler tarihini de etkileyen Göbekli Tepe, bilinen ilk ibadet merkezi

olarak, alışık olduğumuz resim dünyasındaki açık ve anlaşılır cevaplara sahip olmayacağımıza kendimizi alıştırmalıyız.

Jan Assmann'a göre "Zamanın derinliği, kültürel bellekle kendisini gösterir." Pek çok toplumsal kesintiye rağmen, neredeyse hiç değişmeden bin yıllarca korunmuş geleneğin merkezinde kültürel bellek yer almaktadır. Kültürel bellek, dinsel geleneğin sürekliliğini anlamada anahtar kavramdır. Buna karşın iletişimsel bellek ise; biyolojik zorlamalara bağlıdır ve normalde üç kuşaktan sonra-çocuk, anne baba, büyükanne, büyükbaba-devamlılığını kaybeder.

MÖ 10. ve 9. binde, Fırat ve Dicle arasındaki geniş alanda tanınan bir sembol sisteminin olduğu açıkça anlaşılıyor. Bunların kapsadığı anlamları henüz bilmemekteyiz, ancak bu işaretler, eski dönem insanı tarafından, kültürel bellek deposu için araç olarak kullanılmıştır.

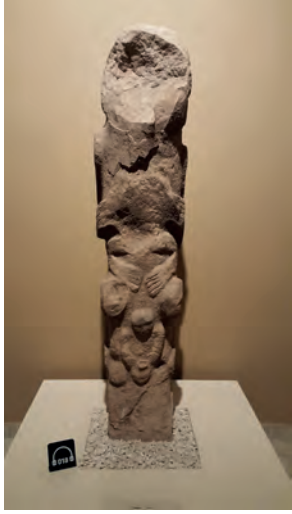
Sonuç olarak elimizde, tekrarlanan, anıtsal betimler tarzında işaretler dizisi var ve bu işaretlerin, görkemli insan biçimli dikilitaşların üzerine yapılması hiç kuşkusuz onların, o dönem insanları için anlamlarını, insani etki alanının ötesine taşımıştır."

Dikilitaşlardaki ve heykellerdeki semboller

Heykellerin büyük çoğunluğu, hiç kuşku duymadan "tehlikeli görünüşler" veren gruba dahil edilebilir. Hayvanlar, bir anlamda kötülüklerden korumak-başka bir şekilde belirtecek olursak korkutmak-böylece de "apotropeik" (tehlikelerden koruyucu) bir etki sağlamak amacıyla yerleştirilmiş olabilir. Antik mitolojide cehennem köpeği Kerberos'un yeraltı dünyasına girişi kontrol etmesi gibi, Göbekli Tepe'nin dişlerini gösteren yırtıcı hayvanları da aynı izlenimi veriyor. Bunların, neredeyse her zaman dikilitaşların altında yer alan, böylece bakanlara doğru sürünerek

Bilinen en eski yerleşim yerinin inşa edildiği bölge, turizme de kazandırılmış durumda

geliyor izlenimi veren çok sayıda yılan tarafından desteklendiği de açıkça anlaşılıyor... Bazı heykellerde, insan ya da hayvanlar insan kafalarına sarılı olarak görülüyor...

Göbekli Tepe'deki buluntular, burada ölümle ilgili şeylerin ön plana çıkarıldığının bir işareti olarak kabul edilebilir... "Nevali Çori yaşayanların yeriydi, Göbekli Tepe ise ölülerin... Doğudaki dikilitaşta H işareti, daire ve yarımay; batıdakinde ise bukranion (ölüm sembolü boğa kafası) bulunuyor. Daire ve yarımay sembolünde doğal olarak "Güneş ve Ay" yorumu ağırlık kazanmakta."

Çöl Ejderhası

Buluntu oranına göre Göbekli Tepe'deki en önemli av hayvanları olan ceylanlar, Ürdün'deki Dhuweila'ya bakıldığında, çöl ejderhası ile ilişkilendirilmektedir. "Çöl ejderhası" ismi, çöldeki bazı yapıların çocuk uçurtmalarını andıran kontur biçimlerinden gelmektedir. Bu yapılar hayvan yakalamada özellikle ceylan avında kullanılmaktadır...

D Yapısı doğusunda, yılan, boğa, ceylan, aslan, iki

yaban eşeği, böcekler ve örümceklerin yanı sıra baş üstü döndürülmüş H biçimli bir piktogram (bulunuyor)... Döndürülmüş H işaretlerinin gizemini şimdilik çözebilmiş değil.

Sadece eski Doğu kültürlerine ait mitoloji Göbekli Tepe'deki resimleri açıklamaya yetmemektedir. Ön Asya'daki Taş Çağı buluntu yerlerine ait eserler bize daha iyi ilişki kurma olanağı sağlamaktadır. Yolumuz eski ve yeni dönemlere ait taş belgelerden geçmeli...

Göbekli Tepe'de Şamanların aktif olduğunu kısmen düşünebiliriz. Şaman, eylemi sırasında, duruma göre resim de çizmektedir; bu iş için eğitilmiştir ve gerekli malzemelere de sahiptir. Resim alanı olarak çoğunlukla kaya duvarları seçilir.

Göbekli Tepe Dikilitaş 33'deki resimler Eski Mısır hiyerogliflerine benzetilmektedir. Hiyeroglif kelimesi "kutsal işaret" ve "Tanrının sözü" anlamlarına gelmektedir. Taş Çağı'nda bulduğumuz işaret ve sembollere, uzmanlık dilinde piktogram (resim işareti) denilmektedir.... En önemli yer, yukarıdan aşağıya dikey olarak sıralanmış H işaretleri, yılan yumağı, H

işareti, böcek, koyun/keçi ve örümcek kabartmalarının olduğu Dikilitaş 33'ün ön yüzüdür...

Ziyaretçi akını devam ediyor

Doğuş Grubu'nun 2015 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bir iş birliği yaparak 20 yıllık bir sponsorluk anlaşması imzaladığı, Göbekli Tepe kazı projesine Uluslararası anlaşmalar ile 20 milyon dolar destek beklenirken, her geçen gün yerli ve yabancı ziyaretçi sayısı artıyor. İki çocuğu ile birlikte gelen kadının kazı alanı hakkında verdiği bilgiler dikkatimi çekiyor ben soruyorum o anlatıyor; "İstanbul'dan geldik, tarihe meraklı bir aileyiz. İnsan geçmişini bilmeli. Gezdiğim yerlerde müzeleri görünce ve eserleri inceleyince biz uygar mıyız diye kendime soruyorum. Göbekli Tepe'ye de eşim ve çocuklarımla bu yüzden, tarihimizi öğrenmek için geldik."

Gezi yapan okullar birer birer kazı alanını doldurmaya başlıyor. Okullardan bir tanesi 15 Temmuz Şehitler Ortaokulu, öğretmenlerinin gözetiminde etrafı gezerken çevremizi saran öğrencilerden Diyaeddin, Cuma ve Aysel sorularımıza cevap veriyorlar; "Burayı haberlerde gördük, merak ettik, öğretmenimiz de gezi düzenleyince çok sevindik. Hem burada nikâh bile kıyıldığını, düğün fotoğrafları çekildiğini duyduk. Çok ilginç bir yer."

Kazı alanında güvenlik görevlisi olan Ali Orçin (38), "İl Göç İdaresi'nden 2019'da görev alarak kazı alanına geldim. Buraya ziyaretler 2018 yazında başladı. Ziyaretçiler burası hakkında sorular sorduklarında yeri geldiğinde cevap veriyoruz. Toplam sekiz güvenlik görevlisi üç ayrı bölgede çalışıyor. Kışın 08:00-17:00; yazın 08:00-19:00 saatleri arasında çalışıyoruz. Bazen kazı alanına girmek isteyenler oluyor izin vermiyoruz." Bölgedeki üç kişilik bekçi kadrosunda olanlardan biri kazı alanını ilk fark eden ve yetkililere haber veren köylünün torunu Hasan Yıldız (34), kazı alanında Klaus hocanın istediği gibi devletin kontrolünde bir düzenleme yapılmadığını, ziyarete gelen ünlülerin kendilerini göstermek istediklerini, asistanlarının Lee Clara

yönetiminde yeni bir kazı planını Kültür Bakanlığı'na sunmak üzere hazırlık yaptıklarını anlatıyor. Bir de Göbekli Tepe'ye önem verildiği kadar kazı alanının bağlı olduğu Örencik Köyü'ne de önem verilmesini istediğini, köyündeki kızların okumak istediğini sözlerine ekliyor.

Müzikle dönüş

Şanlıurfa, acıların ve sevinçlerin bir arada yaşandığı türküler diyarı, şehrin her köşesinde sanat akademilerinin, müzik kurslarının ilanları. Bizi evlerin yeşilliklerle süslü bahçelerinden yükselen neşe ile hüznün karıştığı türküler uğurluyor. Rehberimiz Mehmet Aslan; "Yörede en çok sevilen türkücülerden biri Şahap Akagün, onun türküleri bizlere hikâyeler anlatır. Zaten Urfalı paraya önem vermez, yaşamayı sever, müzikle ruhunu dinlendirir" diye yöre insanını anlatıyor. Şanlıurfa'nın Göbekli Tepe'si, ışığın, tarihin, insanlığın, sanatın, inancın, avlardaki vahşetin ve korkunun, topraktaki gerçeğin ve sembollerdeki sırların birleşimi çok bilinmeyenli bir denklem gibi 12 bin yıldan bu yana çözümlenmeyi bekliyor. Yaşar Kemal'in yıllar önce büyüüne kapıldığı gizemli topraklar sonra Klaus Schmidt'i ağırlıyor ve gelecekte kimleri çağırmaya devam edecek? Şanlıurfa sokaklarında gezerken anladık ki, T dikilitaşları, dünyanın en eski heykeli Urfa Adamı ve esrarengiz bölgenin tek kadın çizimiyle birlikte yılanlardan, tilkilere, turnalardan aslanlara, örümceklere uzanan hiyerogliflerin oluşturduğu bütün bu bilinmeyenleri Urfalılar sanki uzun zamandan bu yana biliyorlar ve kahvelerini yudumlarken sabırla bizim de öğrenmemizi bekliyorlar.

Yazı - Fotoğraflar ● Dr. Ayten ÖVÜR

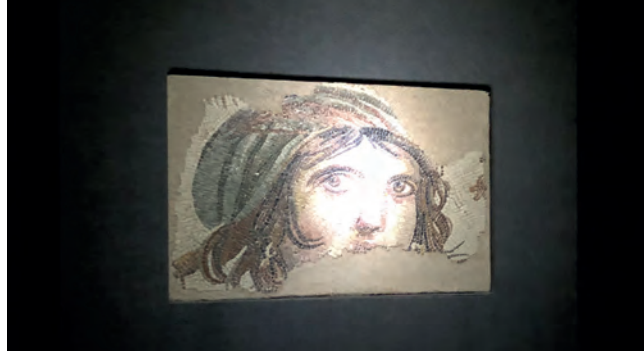
“GAP’ı gaptırmayız”

GÜNEY DOĞU ANADOLU... YILLAR ÖNCE GİTMEK İSTEYİP DE “TERÖR VAR ORADA” DEYİP BABAMIN GÖNDERMEDİĞİ İÇİMDEKİ BİR UKDE... SONUNDA ONUN DA ZAMANI GELİYOR. ÇIKIYORUZ YOLA İKİ ARKADAŞ VE BİR OTOBÜS DOLUSU YABANCI, UZAK İNSAN. AKLIMDA HEP ŞU CÜMLE: “GAP’I GAPTIRMAYIZ.” ÖZAL SÖYLEMİŞTİ DİYE HATIRLIYORUM AMA MEĞERSE DEMİREL’İN SÖZÜYMÜŞ. REHBER ÖYLE DİYOR, SORGULAMIYORUM. NE DE OLSA OTOBÜSTEKİ GÜÇ VE BİLGİ KAYNAĞI O. NE SÖYLESE İNANIYORUZ.

Mardin
Ulu Cami
minaresi

*Kiliseden
dönüştürülen
Diyarbakır Ulu
Cami*

Sarı, dümdüz, kurak olduğunu sandığım topraklardan geçiyoruz. Ardından taşlardan oluşan tarlalar geliyor. “Eskiden bir volkanın (Karacadağ) patlaması sonucu etrafa dağılmış taşlar” diye anlatıyor rehber. Sanki düdüklü tencere patlamış da etrafa bütün yemek parçaları saçılmış gibi gözüküyor. “İnsan bir temizler” diye düşünüyorsun ancak anlatılana göre zor işmiş. Ama yine de yapan tarla sahipleri var, temizlemişler tarlalarını ve ekmişler. Ayrıca volkanik topraklar çok verimli olmuyor muydu, devlet neden bu işi üstlenmiyor? diye düşünüyorsun. İzlediğim bir belgeselde görmüştüm. Hawaii’ydi sanırım. Volkan patlamasından yıllar sonra topraklar acayip verimli oluyordu. Herhalde onlar bu belgeseli izlememişler. Teknoloji

bu kadar ilerlemişken bu taşları temizleyip tarlaları ekilir hale getirmek ne kadar zor olabilir ki?.. Rehber bu taşların yıllarca yöredeki mimari eserlerde de kullanıldığını anlatıyor. Delikli olanlar dişi taşlarmış, kolay işleniyor; üzeri düz olanlar ise erkek taşlar daha sert ve zor yontuluyor. Gezdiğimiz birçok mimari yerde artık dişi taş mı erkek taş mı ayırdına varabiliyoruz. Ayrıca “taş dizme sanatı nedir gelsin burada görsünler” dedikten cinsten kimi çalışmalar da göze çarpıyor bazı tarlaların kenarında.

Hep böyle sarı sanıyorum her yeri, ama rehber “Mayıs’ta böyle olmaz, yeşillenir” diyor. İnanıyorum zor olsa da. Karadenizli biri için anlamak zor burada nasıl yaşanır? Ama günler geçtikçe coğrafyaya alışyorsun. Arkada efkârlı bir türküyü isinyorsun bu toprağa. “Yaşanır be” diyorsun. Hikâyeleri de sarıyor seni: Sevmişler ama kavuşamamışlar. Kırklar dağının düzü ziyaret çarptı bizi. Kör olasin Suzan Suzi, Suzan Suzi, Suzan Suzi ziyaret çarptı bizi.

İnadına umut

Her şehre yaklaşırken oranın türküleri çalıyor, şairleri dinleniyor otobüste. Arka fonda bu yerlerde yaşayan bir şairin yazdığı şiirde dile getirdiği, umudumuzu çaldıklarına dair sözler de tokat gibi sarsıyor

*Mardin'den
Mezopotamya
ovasına bakış*

*Nemrut Dağı
Doğu terası*

*Baraj
nedeniyle
sular altında
kalan Halfeti*

insanı. "Bu ülkeden bu insanlardan bir şey olmaz" sözlerine inat umudumuzu alamayacakları geliyor hatıra. "Kötücül olmak yerine hep umutlu olup, o umutları gerçeğe dökmekte. Gerçek olmasalar da yolunda ömür geçirmekte olay" diye düşünüyorsun. "İnadına gülümse" rumuzlu yolcudan esinlenerek "İnadına Umut" deyiveriyorsun. Her şehir geçildiğinde insanın içi biraz daha ısınıyor. Hatay müzesini gezerken ise o sıcaklık aşka dönüşüyor. Dışarı ne kadar çirkin ve geri kalmışsa içerisi o kadar zıttı. İnsan inanmıyor. Bunun yeni onun ise eski olduğuna... İçeride bu kadar güzel ve değerli şeyin bir arada olması insanı büyülüyor. Akşam

Daphne ve Apollon'un aşklarının geçtiği Harbiye'deki küçük şelalelerin yakınında kalıyoruz. Buz gibi ve gürül gürül akan suyu insanı kendine getiriyor. O suların aktığı yerlere yapılan kafelerden birine oturuyor, ayaklarımızı suya sokup yudumluyoruz içeceklerimizi. Soğuk kalsın diye suya koyduğum şişe devrilip su ile doluyor, grupta gülüşmeler espiriler... Aynı şeylere gülmek yakınlaştırıyor insanı, anılar, hatıralar, ortak hafıza bir yapıyor insanı.

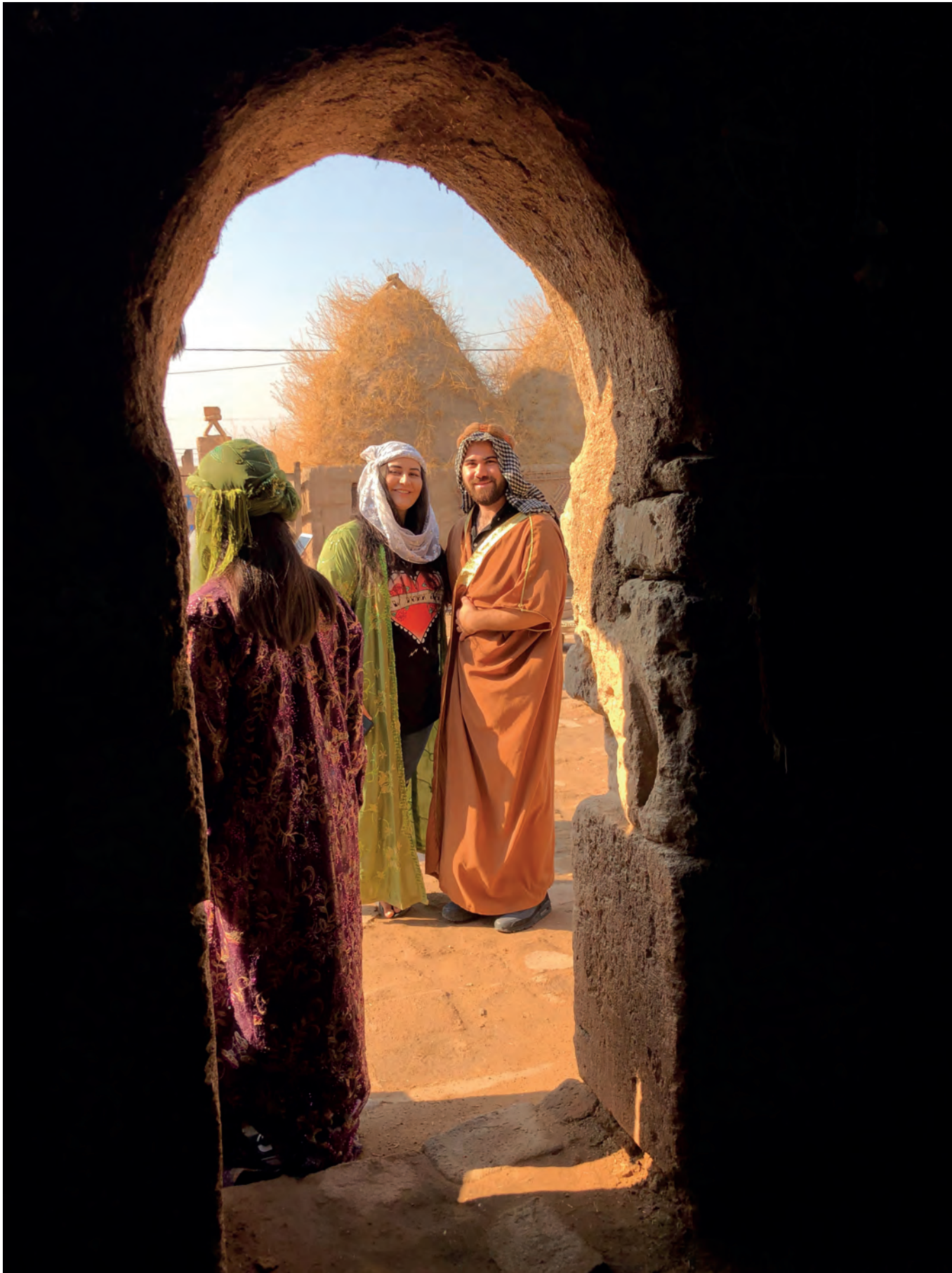
Aynı otobüsteyiz

Başta sana en uzak gelen insan bile, bir süre vakit geçirince, onun geçmişini, yaşadıklarını, gününü ve

*Göbeklitepe'de
gün batımı /
Mahmut amca
ve rehberimiz*

*Hatay Arkeoloji
Müzesi /
Hitit Kralı
Şuppiluliuma
/GAP
yollarından
genel manzara*

çevresini tanıyınca yakın geliyor. Seviyorsun zamanla. Aynı manzaraya bakıyor olmak, aynı sıkıntıları, aynı duyguları yaşıyor olmak yakın ediyor insanı. Aynı şarkılarda hüzünlenmek de: "Ben yanıldım hayat vurma yüzüme. Diz çöktüm dünyanın namert yüzüne.. o yüzden ömrümden giden gidene.. Sözlerim ağırdır dokunur kalbe, şu suskun ağzımı açtırma benim.."

Otobüsün arkasından bir ses geliyor. Aksan İngiliz kraliyet ailesi, bakıyorsun görünüş bizim Denizli yerlisi... 9 yaşındayken Denizli'den (onun söyleyişiyle) Australya'ya göç etmiş tüm ailesi Gülizar Abla'nın. Eşi ise 22 yaşında gitmiş Australya'ya. Onun İngilizcesi daha az iyi ama samimiyet ve sempatiklikleri aynı. Ses ve görüntü uyumsuzluğu sonra tatlı bir kül-

tür mozağıne bırakıyor kendini. Farklı kültürlerden beslenmenin insana zenginlik kattığı, farklılıkları da sevebileceğın, herkesin aynı olmadığı, olamayacağı aklına geliyor. Otobüsten inerken ağlayışı ve benim onları düşünürken gözlerimin doluşu bunu ispatlıyor. Sırf dondurma yemek için kilometrelerce yol yapıp Kahramanmaraş'a Yaşar pastanesine gidiyoruz. "Ama bu lezzet için gidilir" sözleri dolaşıyor otobüste. Bıçak kesmeyen, erimeyen dondurma yapmışlar. Tatlı bir serinlik sarıyor bu kez içimizi... Yola devam ediyoruz... Derede yüzen, davulla zurnayla piknik yapan, karpuzunu suya bırakanlara imrenerek Cendere köprüsünü geçiyoruz. Gülizar Abla ısrarla suya ayaklarını sokmak istiyor ama köprü yüksek, yol uzun. Daha Nemrut'a çıkılacak. Zorlu bir tırmanış ar-

*Mardin
Kasımiye
Medresesi*

dından Nemrut'ta gün batımını izliyoruz. Fotoğraflar çekiliyor. Manzara büyüleyici. Yüksekten koşarak inmeyi sevdiğimden, herkesin gitmesini bekleyip alacakaranlıkta adeta uçarak iniyorum yolları. Harka bir gün daha bitiyor.

Bir sürü yer geziyoruz

Başka bir gün Diyarbakır surlarını gezip, kiliseden Camiye dönüştürülmüş Ulucami'yi ziyaret ediyoruz. Çan kulesinin üzerindeki minare biraz eğreti kalsa da mekân etkileyici geliyor. Midyat'ta Hercai ve daha nice dizinin çekildiği ev ise, adeta bir türbe gibi ziyaretçi akınına uğruyor. Biz de geziyoruz. Giriş 5 TL. Her noktada çilginca fotoğraf çekme telaşı. Ertesi gün Mardin'e geçiyoruz. Buranın da yine eskisi güzel, yenisini soğuk görünüyor. Mardin'de Kasımiye Medresesi'ni gezip renkli boncuk bilekliklerden alıp mutlu mesut gezmeye devam ediyoruz. Süryanilerin Deyrulzafaran Mansıtırı ve daha bir sürü yer geziyoruz. Antep'teki Zeugma müzesi ise Hatay müzesi kadar etkilemiyor beni nedense. Büyük bir salonun zeminini kapladığını sandığım "Çingene Kız" mozaiği ise aksine bir tablo boyutlarında çıkıyor karşıma. Kapkaranlık bir odada,

duvarda asılı, nereye gitsek bize bakıyor. Gezideki en önemli duraklardan biri de Göbekli Tepe. Gün batımında denk geliyoruz oraya. Önce sinevizyon gösterisini izleyip, başlıyoruz gezmeye. Ne dinlemeye ne bakmaya doyuyorum. Grup çoktan gitmiş biz kopamıyoruz. Göbekli Tepe'nin keşfedilmesini sağlayan ve şimdi orada bekçilik yapan Mahmut amca ile birkaç poz çekip shuttlelerle otobüsümüze dönüyoruz.

Halfeti'deki tekne gezisi de turun en güzel ve keyifli anlarından biri olarak hafızalarımıza kazınıyor. Bulutların dansı, teknenin suda süzülüşü, manzaranın büyüleyiciliği, sudan yükselen minare, halinden memnun insanlar, şarkılar, halaylar...

Daha onlarca yer geziliyor. Sıra gecesi, Atatürk Barajı, Balıklı Göl, Hasankeyf, Harran Ovası, Antep çarşıları vs. Sadece turun gideceği yerlerin yazdığı kağıt bile 4 sayfa olunca ancak bir kısmını yazmak mümkün oluyor burada. Adana'da son gün biraz buruk vedalar başlıyor. Bu kez Doğu Anadolu turu için sözleşmeler ve gurupta yazışmalar. Hiç ayrılmayalım istiyoruz. Ama her güzel şey gibi bitiyor, ancak etkileri her zaman sürüyor. Hüzünlü ama umutlu dönüyoruz İstanbul'a.

Söyleşi • **Kayhan Güven** (İAHA)
Yazı • **Ayşe Sema Sayar** (İAHA)

*Dünyanın en prestijli üniversitelerinden
Berkeley öğrencisi Fatma Nur Aydın:*

*“Berkeley’de
öğrendiklerimi
Türkiye’de
kullanmaya
çalışacağım”*

DÜNYANIN EN PRESTİJLİ ÜNİVERSİTELERİNDEN BİRİ ABD’DEKİ UC BERKELEY’DİR. UC BERKELEY BİR DEVLET ÜNİVERSİTESİ. ÜNİVERSİTEDE ÇEŞİTLİ ÜLKELERDEN ÖĞRENCİLER EĞİTİM GÖRÜ YORLAR. ÖZELLİKLE ÇİNLİLER VE HİNTLİLER YANINDA 80 TÜRK ÖĞRENCİSİ DE ÜNİVERSİTENİN SIRALARINDA OTURUYOR. TÜRK ÖĞRENCİLERİNDEN BİRİ FATMA NUR AYDIN. ONUNLA ÜNİVERSİTEDEKİ HAYATI, EĞİTİMİ, HOCALARINI VE ARKADAŞLARINI KONUŞTUK.

Berkeley bir öğrenci şehri

Berkeley için ekşi sözlükte şöyle yazılmış “iki sene okuduğum ve hayatımın en güzel yıllarını geçirdiğim yer” ve “Öğrencilerinin çoğu çekik gözlüdür, kendinizi Tokyo’da okuyan biri sanabilirsiniz.” Siz ne düşünüyorsunuz?

Ben de iki senedir Berkeley’de okuyorum ve aynı şeyi söyleyebilirim. Şöyle bir yer düşünün; havası hiçbir zaman 15 derecenin altına inmiyor ve nadiren 25 derecenin üstüne çıkıyor, çok az yağmur yağıyor, kar hiçbir zaman yağmıyor. Yani mükemmel bir hava. Çevrenizde çok çalışkan, yaptıkları şeylerle ilgili tutkulu insanlar var. Örneğin bir kafeye oturuyorsunuz kahve içeceksiniz, o zaman diliminde de laptoplar açık oluyor, öğrenciler bir işle ilgileniyorlar veya sizinle sadece dedikodu yapmayı, “şu dergideki yazıyı okudun mu?”, “hoca bak bunu

söyledi çok ilginç değil miydi?” gibi tartışmalar yapıyorlar. Berkeley bir öğrenci şehri olduğundan ve herkes UC Berkeley’li olduğundan yeni şeyler öğrenmeye aç ama aynı zamanda hayatı da yaşamak isteyen genç bir yaş grubu var. UC Berkeley böyle bir yer. Bu yüzden de size çok iyi geliyor, hep kendinizi geliştirmenizi sağlıyor, yeni şeyler öğrenmek istiyormuşsunuz, öyle olması gerekiyormuş mantalitesini size verdiğiinden hayata daha sıkı sıkı bağlanıyorsunuz.

Berkeley 42 bin öğrenci nüfuslu bir okul ve nüfusunun yüzde 42’si Asyalı, çok fazla Çinli var. Biz uluslararası öğrenciler olarak oryantasyonda şöyle arkadaş olmuştuk; çevrenize bakıyorsunuz beyaz ve çekik gözlü olmayan birini görüyorsunuz ve yaklaşıyorsunuz.

Berkeley’de çok güzel restoranlar da var. Yemek

yemeyi seviyorsanız Berkeley ve çevresi mükemmel bir yer. Özellikle Asya mutfağı çok güçlü, bunun sebebi söylediğim gibi UC Berkeley'nin öğrenci nüfusunun yüzde 42'sinin Asyalı olması yani Hintliler, Çinliler, Japonlar ve Taylandlılar. O bölgenin olduğu çevreye North Berkeley deniliyor. Amerika'nın en güzel restoranlarını oraya yerleştirmişler. Vedat Milor'un yazılarını okuyup Berkeley'de gitmek istediğim restoranlar oldu. Örneğin "Michelin Star Restaurant" da yemek yemek çok istiyordum. Fiyatlara baktım en az 200 dolar, kendime dedim ki mezun olduktan sonra bu konuyu babamla konuşup burada yemek yiyeceğim. Berkeley, San Francisco'ya yarım saat, Silicon Valley'e de 1 saat uzaklıkta. Facebook'tan, Google'dan para kazanan insanlar Berkeley'e bir saatlik mesafede oturduklarından arabalarına atlayıp bu restoranlara gelebiliyorlar.

Berkeley'de hangi bölümde okuyorsunuz? Dünyanın en önemli üniversitelerinden birinde okumak nasıl bir şey? Dersleriniz nasıldır, size katkısı nasıl?

Endüstri Mühendisliği okuyorum. Politik Ekonomi bölümünde de yan dal yapıyorum. Okuduğum bölümü seviyorum. Kendi üniversitemde daha çok ama Türkiye'deki üniversitelerde az gördüğüm bir şeyden bahsetmek istiyorum. Berkeley'de rekabet duygusu çok güçlü ve bu yüzden de çok stresli bir ortam var. Bu durum öğrencilerde ciddi bir baskı oluşturuyor. Örneğin endüstri mühendisliği sınıfının büyüklüğü 60 kişilik, istediğiniz staj pozisyonuna da 60 kişiden 10 kişi başvurmak istiyor. Öğrenciler teknik bilgileri aynı olan, aynı dersleri alan kişiler olduğundan kendinizi farklılaştırmak zorunda kalıyorsunuz. Oradaki insanların kendilerini ge-

UC Berkeley'in öğrenci nüfusunun yüzde 42'si Asyalı

*UC Berkeley'in
28 tane
kütüphanesi
var*

liştirme, sürekli yeni bir şeyler öğrenme ihtiyacı buradan kaynaklanıyor. Sadece okulda öğrenilenlerle kimse sizi işe almıyor. Sizinle aynı bilgiye sahip olup bunun dışında 10 tane kulübün başkanlığını yapan insanlar var.

Endüstri Mühendisliğinde meslek olarak amaçlanan nedir?

Endüstri mühendisliğinde benim istediğim meslek "ürün yönetimi" bunu şu şekilde örnekleyebilirim; bir proje için market araştıracağım, tüketicinin hareketlerini araştıracağım ona göre bir strateji belirleyeceğim. Ben bu ürünü bir ayda üretebiliyorum dendiğinde buna birtakım çözümler sunup bir ayda üretilebilen bir şeyin süresini iki haftaya çekeceğim ve benim işim bunu yapmak olacak. Endüstri

mühendisliği zamanı optimize etme, elindeki kaynakları en iyi şekilde kullanma üzerine kurulmuş bir bölümdür. Yapmak istediğiniz her şeyi en efektif şekilde yapabilmektir. Bu meslek bunu öğretir. Bu yüzden mesleğimi yapmak istiyorum çünkü akademisyen olduğumda da bu bilgilerimi kullanabileceğimi biliyorum. Bizim bir üniversite olarak yapmak istediğimiz şey, öğrencilerimize en efektif şekilde en iyi eğitimi verebilmek.

Dürüst olmak gerekirse öğrenciler bir markettir ve biz öğrencinin bizi seçmesini bizi tüketmesini istiyoruz. Biz onlara eğitim vermek istiyoruz. Bizim verdiğimiz eğitim bir ürün, öğrencilerimiz de bizim tüketicilerimiz. Bunu mühendis kafasıyla söylüyorum. Ben buraya geleyim ve öğrenciye ve-

rebileceğim ürünü en iyi şekilde vereyim. Ürünü en iyi seviyeye getireyim. Siz de seve seve benim ürünü kullanın hatta bu ürün için birbirinizle yarışın istiyorum. Eğitimin bir ürün olduğunu ve insanın her zaman ürününü değiştirerek öğrenciye fayda sağlayabileceğini de unutmamak lazım. Ben bunu yapmak istiyorum.

Berkeley bir araştırma üniversitesi mi? Araştırma üniversitesi ne demek?

Kesinlikle. Araştırma üniversitesi, hocaların üniversiteye araştırma yapmaları için alınması ve öğrencilere gerçek anlamda bir şeyler öğretmeleridir. Yani öğretmenin oradaki amacı öğrencinin kafasına zorla bilgi yerleştirmek değil, yeni bir buluş, yeni bir araştırma yapmaktır. Hocalar haftada 5 saat ders verirler. Berkeley'deki hocaların çoğu az ders verirler ama çok iyi ders anlatıyorlar diyemem. Bunu Berkeley'deki çoğu öğrenci de söyler. Berkeley'de öğrenciler kendi kendilerine çalışarak, okuyarak öğrenmek zorunda kalırlar çünkü hocaların işi öğretmenlik yapmak değildir. Hoca, Nobel Ödülü almış kimya profesörü, tanınmış biri ama asıl işi araştırma. Şu konuda çok iyiler, mail attığınız anda size dönüş sağlıyorlar, sorunuz varsa "gel ofisime konuşalım" derler ama sizin uğraşmanız gerekir onlar size zorla bu bilgiyi vermezler.

ABD'de üniversiteye başvururken CV'nin ve niyet mektubunun çok önemli olduğundan bahsediyorlar. Bu doğru mu?

Evet çok önemli. Ben UC Berkeley'e CV ve niyet mektubum sayesinde girdim. Üsküdar Amerikan Lisesi mezunuyum, orada da çok rekabet vardı. Lisede notlarım çok iyiydi ama ortalaması benden daha iyi olan insanlar da Berkeley'e başvurdu. Toplamda 20 kişiydik ve ben erken kabul edildim. Çünkü benim özgeçmişim çok iyiydi, gönüllülük projeleri yapmıştım; lise dönemimde Amerikan Interact'ın kulüp başkanlığını yapmıştım. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kulübü'nün içinde çok aktiftim, Model United Nations yapmıştım (ülkeleri temsil ediyor-

sunuz, ülke politikalarını tartışıyorsunuz, konferanslara gidiyorsunuz), Suriyeli kadınların bedava Türkçe öğrenmesiyle ilgili de bir proje yapmıştım. İşte bu çalışmalarım bana artı olarak döndü. Okula kabul sağlanırken kafasına koyduğu şeyleri yapan ve insanlığa, çevresine değer veren kişileri görmek istiyorlar.

Kütüphaneler 24 saat açık yani üniversitede insanların derslerle ilgili olarak çok okuduğunu ayırmıyorum. Siz haftada okuduğunuz sayfa sayısını düşünebilir misiniz?

Bu dönem özellikle çok okumam gerekti. Her hafta bir kitap bitiriyordum. Liderlik sanatıyla ilgili endüstri mühendisliği dersi aldım. Liderlik yöntemleriyle ilgili her hafta bize bir kitap veriyorlardı. Kitabı okuduktan sonra iki soru sorup bu sorulara cevap

UC Berkeley'de eğitim gören yaklaşık 90 Türk öğrenci var

verecek videolar çekmemizi istiyorlardı. Hocalarımız videoları izleyip biz kitapları gerçekten okuduk mu okumadık mı, hayatımızda öğrendiklerimizi ne kadar uygulayabiliyoruz, kitabı sindirebilmiş miyiz buna bakıyorlardı. Bu çalışmayı her hafta yapıyorduk. Bundan önceki dönemde de politik ekonomi dersi almıştım, o dönemde ağırlıklı olarak Adam Smith'in, Thomas Hobbes'un öğretilerini okumuştum. Aslında mühendislikte fazla kitap okutmazlar, daha çok araştırma, proje ve bunların üzerine çok çalışmak vardır. Diğer bölümler için çok fazla okumak gerekir.

Birçok yabancı öğrencinin Berkeley'de okuduğunu söylüyorsunuz. Öğrencilerin aralarındaki ilişki nasıldır ve kaç Türk öğrenci var?

Berkeley'de 80 ile 90 arasında Türk öğrenci var. En çok hangi ülkelerden uluslararası öğrenci gelmiş dendiğinde ilk 15'teyiz. Bu Türkiye için iyi bir rakam. Bunu söylediğimde çoğu kişi o kadar Türk var mı diye şaşırıyor.

Berkeley'de uluslararası öğrencilerin kendi birlikleri var. Mesela ben bu sene Türk Birliğinin (Turkish Student Association) başkanı oldum. Türk Birliğinde yeni bir çalışma başlattım, Türkiye'den gelenlerin ders seçimlerine, yurt seçimlerine yardım ediyoruz. Bunun dışında sene başında Türklerin toplandığı bir mangal partimiz oluyor. Sürekli ve isteyerek yaptığımız başka bir çalışma da Yunan-Türk Birliğinin beraber düzenlediği etkinlikler oluyor. Kültür olarak da onlarla çok benziyoruz. Bazen birbirimize politik espriler bile yapıyoruz. Bir gün şöyle bir konuşma geçti; okulumuzun su topu takımında 6 Yunan öğrenci varken sadece 2 Türk öğrenci var. Bir arkadaşım baktı ve dedi ki, "Tabii İzmir'den kaçarken iyi öğrenmişsinizdir yüzmeyi." Burada şakalaştığımızı ve kötü bir niyet olmadığını bildiklerinden güldük geçtik. Yunan öğrencilerle çok yakınız ama bu yakınlığı Ermeni öğrenci birliğiyle sağlayamadık. Bu konu üzerine çalışmalar yapmak istiyoruz ama ne Ermeni öğrenciler çok

istekli ne de Türk öğrenciler.

Yunan öğrencilerin dışında İranlı öğrencilerle de bir birlik yapmak istiyoruz. Onlar bizimle etkinlik yapmak çok istiyorlar. Hintlilerin, Çinlilerin de birlikleri var. İtalyanlar az olduklarından onların birliği biraz küçük ama onların da birlikleri var. Bazen bu öğrenci grupları bir araya geliyor. Okulda Hintli öğrenci sayısı çok fazla. Bu genellemeden hoşlanmıyorlar ama çoğu mühendislik alanında okuyor. Apple'ın ve Facebook'un CEO'ları Hintli. Büyük teknoloji şirketlerindeki yüksek pozisyonlarını da artık Hintliler dolduruyor. Bunun sebebi çok çalışkan olmaları.

Türk Öğrenci Birliği olarak şimdiki amacımız şu; pek çok Türk Silikon Vadisi'nde çalışıyor. Facebook'ta, Google'da çalışanların dışında kendi şirketleri olan insanlar da var. Biz istiyoruz ki bu insanlar Berkeley'e gelsinler Türk çocuklarla tanışsınlar ve onlara profesyonel anlamda mentörlük yapsınlar,

referans olsunlar çünkü bir insan sizin elinizi tutmadan ilerlemeniz çok zor.

Bu yaz şöyle bir şey oldu; Turkish Women International Network isimli bir vakfın etkinliğine katıldım ve orada Tazi AI isimli bir şirketin CEO'su ile tanıştım. Kendisi Türk bir hanım ve Silikon Vadisi'nde çalışıyor. Bana şöyle bir şey dedi "Ben Berkeley'ye geleyim sen de beni oradaki Türkler ile tanıştır. Mentörlük vereyim. Madem şirketime birini alacağım neden bir Türk'ü almayayım." İşte bizim şu an böyle bir projemiz var.

Kütüphanelerinizi nasıl?

Bu konuda övünebilirim. Berkeley'in 28 tane kütüphanesi var. Bu 28 kütüphanenin her yerini kitaplar kaplıyor zannetmeyin. İki katlı bir kütüphaneye gidiyorsunuz bir bakıyorsunuz içeride kitap yok. Çalışma alanları var, kitaplar dijital ortamda mev-

cut. Yani kütüphane 10 katlı, kitaplarla dolu bir yer değil. Bazıları 24 saat açık, açık olmayanlar da akşam 22'de kapanıp sabah 8'de açılıyor. Ben bu sistemi seviyorum, bu "Artık evine git, uyu, dinlen, sabah gel yine çalış" demek oluyor. Berkeley'de kütüphanelerin hepsi 24 saat açık olsa orada uyuyan insanlar olur. Final haftalarında uyku tulumlarını kütüphaneye getiren insanlar var. 3 saat uyuyup sonra kalkıp çalışıyorlar.

Her kütüphanenin ayrı teması var. Batı Asya temalı bir kütüphanemiz var. Orası biraz daha loş ışıklı, kutu kutu odacıklı bir kütüphane. Bir de "çevreye önem veren dizayn" temalı bir kütüphane var orada ışıklar floresan gibi değil de güneş ışığını taklit ediyor böylece daha az yorulmuş oluyorsunuz. Burada etrafında 10 kişinin oturabileceği büyük masalar kullanılmış. Bazı kütüphanelerde konuşmaya izin

var, yemek götürülebiliyor ama bazılarında bunlar yasak. Berkeley'de her öğrenciye göre mutlaka bir kütüphane var. Ben yemek götürülmeyen ve konuşmaya izin olmayan kütüphaneleri tercih ediyorum. Güneş ışığını taklit ettiği için de "çevreye önem veren dizayn" temalı kütüphanede çalışıyorum böylece gözlerim de yorulmamış oluyor.

Silikon Vadisi size çok yakın, gölgesi üzerinize düşüyor mu?

Düşmez olur mu... UC Berkeley, Silikon Vadisi'ne en çok öğrenci yollayan üniversite. Böyle olduğu için inovasyon ve girişimcilik kültürü UC Berkeley'de çok yaygın. Yeni bir araştırmaya göre en çok yeni şirket kurucusu çıkaran üniversiteler listesinde birinci sıradayız.

Liderlik Sanatı dersini aldığım hocam Silikon Vadisi'nde 10 yıl çalışmış ve mezun olduğu okula

yani Berkeley'e bir şey vermek istediğinden şimdi hocalık yapıyor. Kendi tecrübelerini anlatıyor. Silikon Vadisi'ndeki iş insanları da konuşma yapmaya geliyorlar. Berkeley'den öğrenciler oraya gidiyor. Öğrenciler gelen insanlarla tanışıp telefon numaraları, mail adreslerini alıyorlar. Oradaki öğrenci bu şekilde çalışıyor. Gidiyor, tanışıyor, iletişim bilgileri ediniyor. Sonrasında konuşma yapan kişiye öğrendiklerinden dolayı teşekkür notu atıyor. Bir hafta sonra aynı kişiye istediği staj pozisyonundan bahsediyor, bu pozisyonu ne kadar istediğini anlatıp yardım istiyor ve konuyla ilgili konuşmak için kahve içmeye davet ediyor. Öğrenci, dışarıdan okuluna gelen kişileri fırsat olarak görüyor.

Bitirmek için kaç seneniz kaldı ve mezun olduğunuzda ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Heyecanlıyım. Bu sene benim üçüncü yılım olacak,

aldığım endüstri mühendisliği dersleri ağırlaştığından zor bir sene geçireceğim. Üçüncü sınıfın yazında aldığınız staj çok önemlidir. Bizim okulumuzda zorunlu staj diye bir şey yok, sadece üçüncü sınıfın yazında alınan staj eğer iyi geçirilirse iş teklifine dönüşüyor. Yazın yapılan bu staj 3 ay boyunca devam eder, iyi de maaş verirler ama iş yerinin bir çalışanı gibi çalışılır. Eğer çalıştığınız iş yeri performansınızı beğenirse zaten iş teklifi verirler ve mezun olduktan sonra öğrenci oraya gider. Bu hep böyledir. Öğrencinin mezun olduktan sonra iş bulması böyle sağlanır. Bu yüzden de bu dönem benim için stres-

li geçecek. ABD'de 1 ve 2. sınıf öğrencilerini staja almak istemezler. Özellikle üçüncü sınıf öğrencisi olsun isterler çünkü "Para ve zaman veriyorum benimle çalışıp çalışmayacağını kesin değil" gözüyle bakarlar. Bu yüzden mezun olmaya yakın öğrenci isterler. Verdikleri emeğin karşılığını beklerler.

ABD'de iyi üniversite olduğu kadar sıradan üniversiteler de var deniyor. Mesela Harvard, Berkeley, MIT, Columbia, Stanford; bunların dışında çok iyi üniversiteler yok diyorlar. Bu doğru mu?

Belki bu saydıklarınızın ayarında çok üniversite yok ama dünya sıralamasına baktığımızda ilk 100'de

*UC Berkeley,
Silikon Vadisi'ne
en çok öğrenci
yollayan üniversite*

UC Berkeley’de uluslararası öğrencilerin kendi birlikleri var, ben de Türk Öğrenci Birliği’nin başkanıyım

ABD’de bulunan birçok üniversite var. İşte bu bir şeyi gösteriyor. ABD’de dünyadaki birçok üniversiteden iyi olan okullar var. İstatiksel konuştuğumuzda dünyada ilk 100’de ABD’den çok üniversite var. Bu orada fazla üniversite olduğundan değil, oradaki üniversitelerin işlerini iyi yapıyor olması, iyi hocaların oralara gitmek istemesinden kaynaklanıyor. Türkiye’de vakıf üniversiteleri dahil 200 üniversite var. Bu üniversitelerin hangileri dünya sıralamasında ilk 100’e girebilmiş durumda, hiçbiri. İlk 500’ü başarı sayıyoruz.

Türkiye’de hocaya 15-20 saat ders vereceksin diyorlar. Hoca araştırmacı, boşuna mı profesör oldum diyor. Amerika diyor ki “Sen gel 6 saat ders ver sonra istediğin araştırmayı yapabilirsin, sadece yaptığın araştırmamın altına UC Berkeley yaz. UC Berkeley hocasından bu çalışma çıkmış olsun. Ben sana laboratuvar vereceğim, üstüne para da vereceğim” diyor. Hocalar da bu durumda ABD’ye

gitmek istiyorlar. UC Berkeley öne çıkan bir devlet okulu, devlet okulu olduğundan bizim Harvard kadar paramız yok. Araştırmacı hocaya para veriyorlar, “Açığın için dışardan kendine sponsor bul, altında çalışacak öğrencilerin maaşlarını sen vereceksin, ben vermem” diyor. Hocalar kendi paralarını kendileri çıkarmak zorunda kalıyorlar. Türkiye’de zaten üniversite paramı veriyor araştırmamı 10 yılda bitirsem de olur mantığı var. ABD’de öyle bir sistem yok, hocaların yanına 1 asistan almaya parası yetiyorsa 1 asistan alabiliyor. Kendi çalışmasının sonucunu yiyor aslında.

Türkiye ve ABD arasındaki önemli farklar nelerdir?

Kültür farkı var. İnsanların birbirleriyle ilişkileri çok farklı. Amerikalılar çok bireysel insanlardır. Onlar için kendi mutlulukları, kendi başarıları, kendi kariyerleri, ailelerinin, arkadaşlarının başarıları veya mutluluklarından daha önemlidir. Onlar her zaman kendilerine öncelik verirler. 18 yaşına geldikten

sonra aile çalışmaya başlanmasını bekler. Bu yüzden tanıdığım bütün Amerikalılar lisede ek iş yapmaya başlamışlardır. Türkiye’de öyle bir şey yok, kendi kendine bakabilecek duruma gelene kadar ailenin kanatları altında olduğunu bilirsin. Orada bu yok ve bence en büyük farkta bu.

Anı kitaplarından birinde beni en çok şaşırtan şey şu olmuştur: Amerikan okullarında okuyan öğrenciler İstanbul’da hocalarından çok sitayişle söz ederler. Bunlardan biri de Ülkü Tamer. Sizin de böyle miydi?

Bu soru çok güzel denk geldi. Dün akşam, Üsküdar Amerikan Koleji’nde 4 sene İngilizce derslerimi aldığım hocam Damon Roberts’in düğününe gittim. Hocam bana çok şey katmıştı. Benim için sadece bir İngilizce hocası değildi, sıkıntım olduğunda anlatabildiğim, bana akıl verebilecek bir mentördü. Ders başlamadan önce kendi listesinden bir şarkı çalardı dinlediğimiz müzik hoşumuza giderse bize isimler verirdi. Benim hocamla çok yakın bir ilişkim vardı. IB (International Baccalaureate) programı yapmıştım. Programı bitirebilmem için tez yazmam gerekiyordu. Ben tezimi İngilizce üzerine yapmıştım ve hocam benim danışmanımdı. İki sene boyunca, haftada iki saat oturup tezimi yazabilmem için benimle ilgilendi. Yakın bir ilişkimiz olduğundan beni düğününe çağırdı ve ben de gittim. Yurt dışından İstanbul’a gelip hocalık yapan birçok yabancı insan var ve onların bir topluluğu var. Düğünde onları bir arada görmüş oldum.

Asıl soruya gelelim. Türkiye’ye dönecek misiniz?
Evet. ABD’de öğrendiklerimi Türkiye’de kullanmaya çalışacağım. Benim hayalim Berkeley’de öğrendiklerimi İstanbul Aydın Üniversitesi’ne getireyim, oradaki sistemi buraya adapte etmeye çalışayım. Bir süre mesleğimi yapıp ondan sonra akademisyen olmak istiyorum. Endüstriyi öğrenmek için belli bir süre çalışmam gerekiyor. Amerika’da çalışırsam, endüstride öğrendiklerimi de gelip buraya uygulayabileceğimi düşünüyorum. Benim hayalim bu.

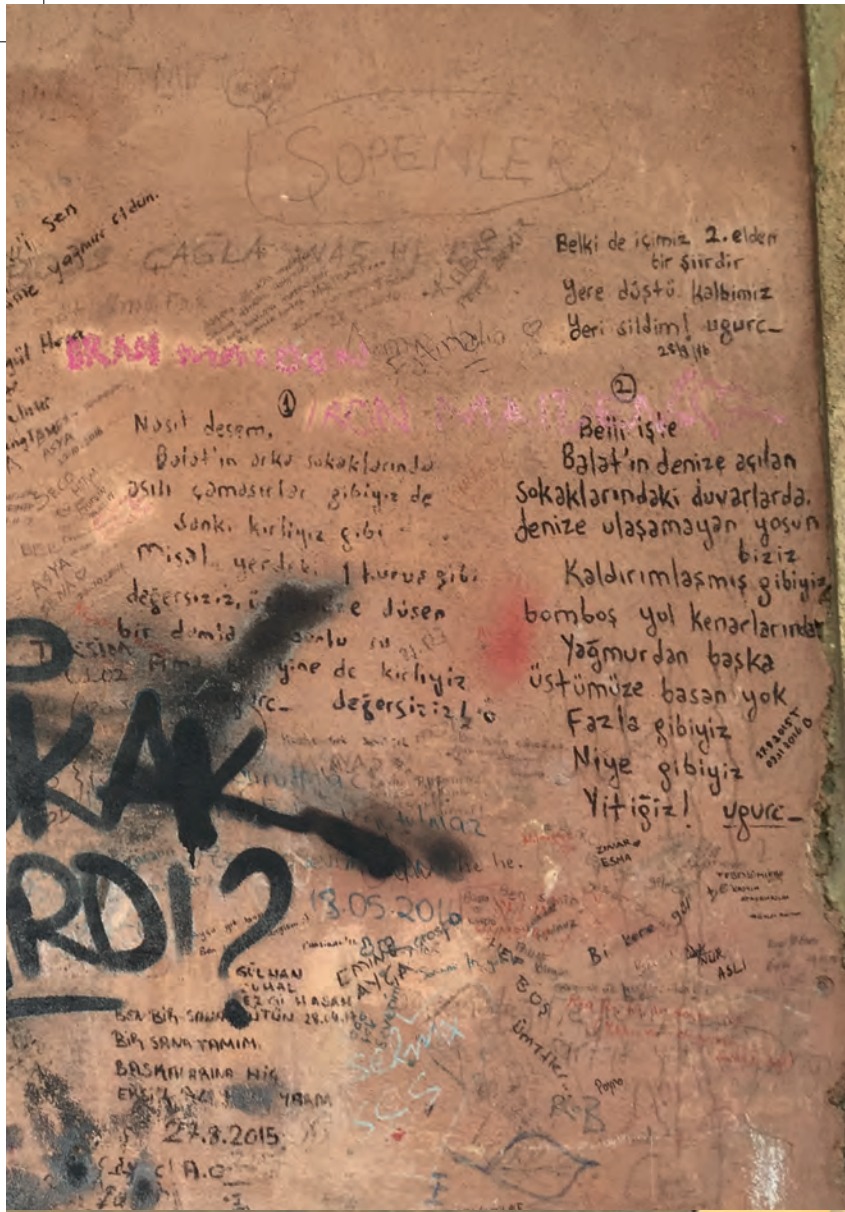
Fotoğraflar • Sinan Daşpınar (İAHA)

İSTANBUL'UN DUVARLARI KONUŞUYOR

İstanbul'da ne çok insan yaşıyor. Her insanın yaşadığı dünyaya ilişkin bir düşüncesi var kafasında çok az insan bunları bir roman da bir şiir kitabında topluyor ama kimisi aklından geçenleri mutlaka şehirde yaşayanlara söylemek istiyor. Bağıra çağıra, bunu yapamadığında eline sprey boyasını alıyor anlaşılabilir ölçüde resimlerle destekleyerek kendi filozofisini yazıyor. "Ben de bu şehirde yaşıyorum" derdim demeye getiriyor. "Her şehirde de yaşanıyor bu alıştık buna yani." Sokak filozoflarının dile getirdikleri kimisi zamanla siliniyor hatta kimisi klasikleşiyor. Duvar sözlerini toplarsanız kısaca bu şehirde ki anlamımız anlamına geliyor, kimisi düşündürüyor, kimisi üzüyor, kimisi güldürüyor...

TAKİ

Türker
&
Beyoğlu

ALPTE

SAN

K ♥ L

GEO

Bilmiyorsun Ben qibi yas

Ölmey!

İstanbul'un dev akvaryumu

AKDENİZ MÜRENİ, GİTAR KÖPEKBALIĞI, BALONBALIĞI, İNEK BURUNLU VATOZ, NAPOLYON BALIĞI, TAŞBALIĞI, PALYAÇO BALIĞI, KIRMIZI KARINLI PİRANA... BELKİ DE ADINI İLK KEZ DUYACAĞINIZ ONLARCA FARKLI TÜRÜN BİR ARAYA GELDİĞİ İSTANBUL AKVARYUMU SUALTI DÜNYASI MERAKLILARINI BÜYÜLEYECEK TÜRDEN.

2011 yılında faaliyete geçen dünyanın en büyük tematik akvaryumu olarak bilinen İstanbul Akvaryumu, özellikle çocuklu ailelerin keyifli bir gün geçirmeleri için harika bir fırsat. Akvaryum' da 17 farklı tema ve Amazon Yağmur Ormanı, bin 500 farklı türden 17 bin kara ve deniz canlısı bulunuyor. Bu farklı 17 temayı ise bize o bölgenin kültürel, tarihsel ve mimari özellikleri, buna uygun dekoratif unsurlar, interaktif oyunlar, filmler ve alan hakkında detaylı bilgilerin verildiği görsel grafikler eşliğinde sunuyor.

100 dönüm arazi içerisinde hacmi ve içerisinde barındırdığı canlı çeşidiyle devasa köpekbalıklarıyla, gezi güzergahındaki aktiviteleriyle dünya çapında önemli bir konuma sahip İstanbul Akvaryumu. Ziyaretçiler coğrafi bir rotayı takip ederek Karadeniz'le başlayan ve Pasifik'e kadar uzanan 1,2 km uzunluğunda büyümlü bir

sualtı yolculuğuna çıkıyor. Ziyaretçiler toplam 17 tema ve yağmur ormanından oluşan güzergâhta yolculuk yaparak Türkiye ve Dünya denizlerini yakından tanıma fırsatı buluyorlar.

Karadeniz temasıyla başlıyoruz

Şimdi gelin bu büyülü akvaryumda ufak bir gezintiye çıkalım... Yukarıda da söz ettiğim gibi coğrafi bir rotaya göre dizayn edilmiş Akvaryum' da yolculuğumuz Karadeniz temasıyla başlıyor. Gezi boyunca her temada farklı sürprizlere yer verilen akvaryumda Karadeniz bölümünde büyük tufan ve Nuh'un gemisinin ana unsurları bulunuyor. Burada görmemiz gereken en önemli canlılar

ise şöyle; Sivruşka, Siyah Havyar ile ünlü Karadeniz Rus Mersini.

Buradan İstanbul Boğazı'na uzanıyoruz. Anadolu ve Avrupa yakasının tanıtıldığı İstanbul Boğazı akvaryumda büyük beğeni topluyor. İstanbul Boğazı'nın, Karadeniz'i Marmara Denizi'ne ve diğer denizlere bağlayan, dünyanın en stratejik ve kalabalık su yollarından biri olduğu biliniyor. Bu sefer bizi karşılayan başlıca balıklar; İstavrit, Lüfer, Hamsi, Sinarit, Çipura, Tekir, Levrek. Etrafta çocukların koşuşturmacaları ve şen kahkahaları duyulmaya başlandı bile..

İstanbul Boğazından yavaş yavaş ayrılırken uzakta bir yerde Kapalıçarşı'yı görüyoruz. Marmara bölgesine giriş yapmadan bizi küçük bir alanda çarşıdan önemli detaylar karşılıyor. Birbirinden güzel kokulu baharatlar, yukarıdan sarkıtılmış kuru sebzeler, avizeler, bağlamalar...

Çocukların ilgisini en çok köpekbalıkları çekiyor

Kendinizi bu detaylara kaptırmış yürürken hemen yanınızda Marmara Denizi beliriyor. Burada görebileceğiniz olası balıklar; Caretta Caretta, Vatoz ve Köpek Balıkları. Akvaryumda gezerken hemen hemen bütün köpek balıklarının önünde bir iki çocuk görmeniz mümkün. Sanırım bu büyülü yolculukta çocukların çokça ilgisini çeken balık türü köpekbalıkları.

Sıradaki durağımız Çanakkale, ama buraya geçmeden önce çarşıdan esintiler tüm hızıyla devam ediyor, ağzınızı tatlandırmanız ve satın alabilmeniz için Türk lokumları, baklavalara ve çeşit çeşit kurabiyeler bulunuyor.

Gelelim Çanakkale'ye... Ziyaretçilerini bölgenin önemli tarihsel simgelerinden biri olan Truva Atıyla karşılayan Çanakkale Boğazı'na kısa bir koridor boyunca burada bulunan balıkların görüntüleri eşlik ediyor. Tavanda ise boydan boya koca bir akvaryum içinde balıklar var. Ayrıca bu bölgede Kefal, Köpek Balığı, Kupes ve Sargoz gibi türler de bulunuyor.

Ege, burada dünyanın en yaşlı yengeci, dev bir istakoz, deniz yıldızları, dülger (peygamber) balığı bulunuyor. Oluşmuş büyük bir alan ayrılan Ege' de, ortada kocaman bir cam havuz içinde Vatoz başta olmak üzere envai-

Ziyaretçiler
Türkiye
ve dünya
denizlerini
yakından
tanıma fırsatı
buluyorlar

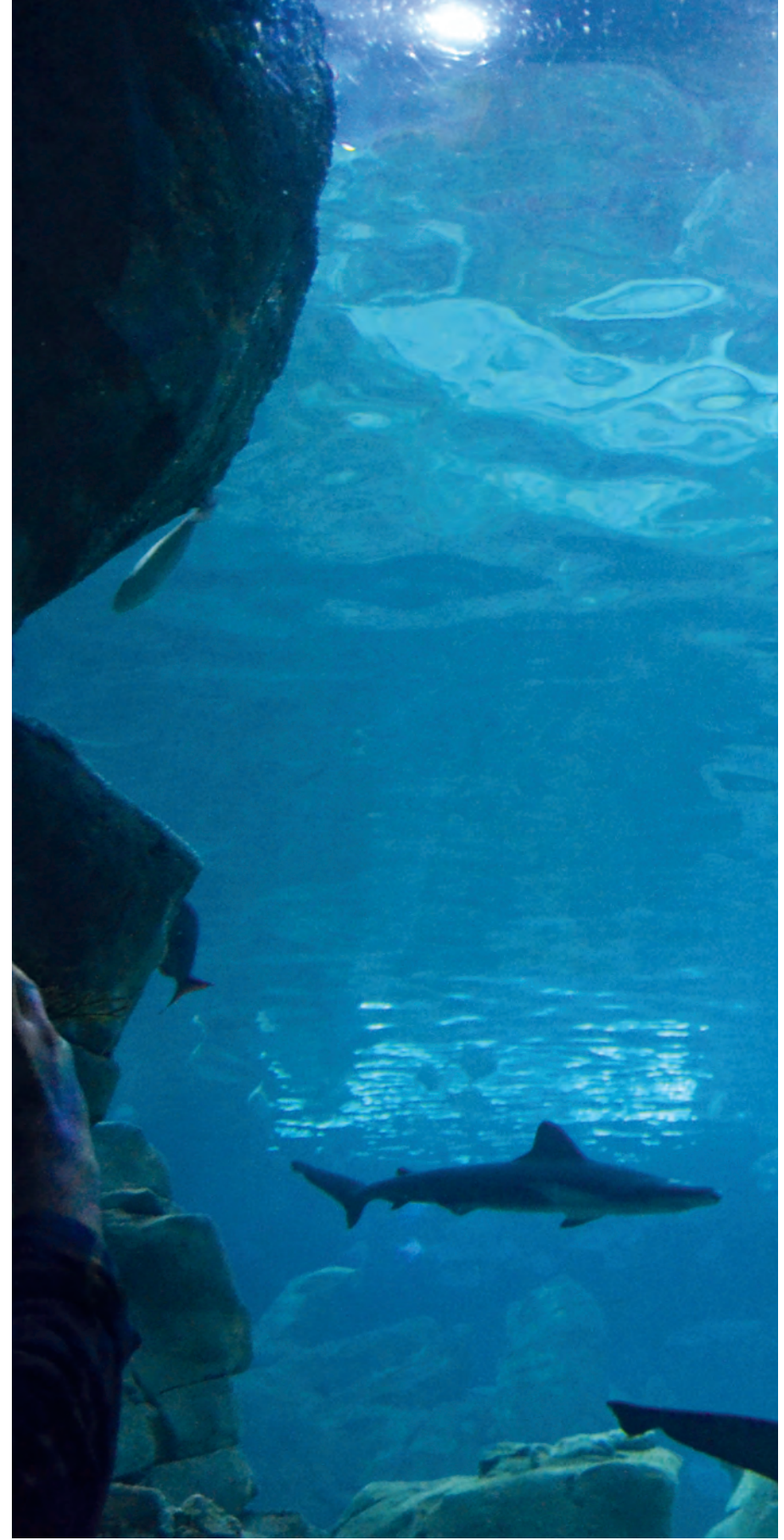

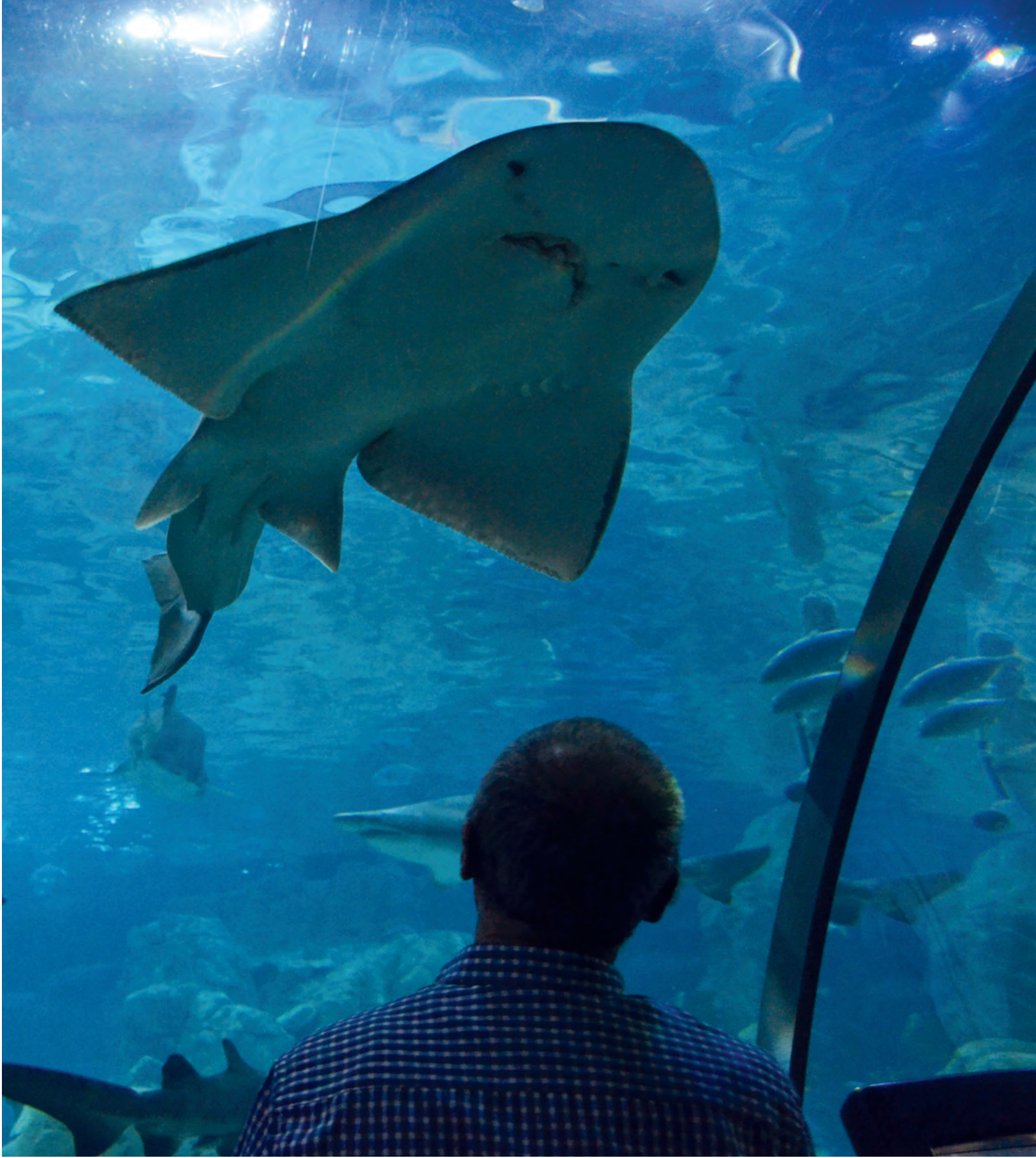
çeşit balık bulunuyor. Çocukların ilgisi ise bu kez Deniz Yıldızı' üzerinde toplanıyor.

Kırmızı bir koridor üzerinde olan Süveyş Kanalı'nda bir ticaret gemisinin birebir ölçekteki maket parçası bulunuyor. Bu koridorun bitiminde Kızıldeniz'e girişinizi yapıyorsunuz. Dünyanın en zehirli canlısı taş balığı, yaşayan fosil olarak bilinen atnalı yengeci, palyaço balıkları, sinirlenince şişen balon balığı Kızıldeniz'de görülmeye değer balıklar arasında. Ama bir tanesi var ki hem rengi, hem büyüklüğü, hem de tuhaf tavırlarıyla ilginizi tümüyle kendisine çekmeyi başarıyor. Hangi balıktan mı bahsediyorum? Elbette masmavi rengiyle Napolyon balığından..

Gentoo Penguenleri

Akdeniz bölümüyle doğu, batı ve orta bölümden oluşan Atlantik temaları da ziyaretçiler tarafından ilgiyle karşılanıyor. Akvaryum'a yeni katılan "Dünyanın en romantik hayvanları" olarak bilinen Gentoo penguenlerini ise Güney Kutbu Alanı'nda görebilirsiniz. Dünyanın farklı denizlerine ait canlıların yanında İstanbul Akvaryum'u çok önemli kılan başka alan ise Amazon Yağmur Ormanı bölümü. Ziyaretçilerini tıpkı gerçek amazon ormanındaymış gibi hissettiren bu bölüm sıcaklığı, nem oranı

Akvaryumda
17 farklı
tema ziyaret
edilebiliyor

Yıl içinde yerli ve yabancı çok sayıda turist akvaryumu ziyaret ediyor

birbirinden farklı canlı çeşidi, küçücük, rengarenk ve zehirli kurbağaları, timsahlarıyla amazon ormanlarının atmosferini benzersiz şekilde yansıtıyor. İçerisinde dev canlı bitkilerden, yapay şelalelerden, iguana balıklarına kadar çok sayıda canlının barındığı bu dev alanda sis ve yağmur efekti yaratılarak ziyaretçilere hoş sürprizler sunulmakta. Sizin de anlayacağınız üzere akvaryumda çeşit çeşit, büyüklü küçüklü binlerce balık var. Doğal olarak bu kadar balığın nasıl beslendiğini ne kadar yiyecek tükettiğini merak ediyorum. Bu sorularıma yanıtı ise İstanbul Akvaryum' un İcra Kurulu Üyesi ve Akvaryum Müdürü Dilek Çapanoğlu veriyor.

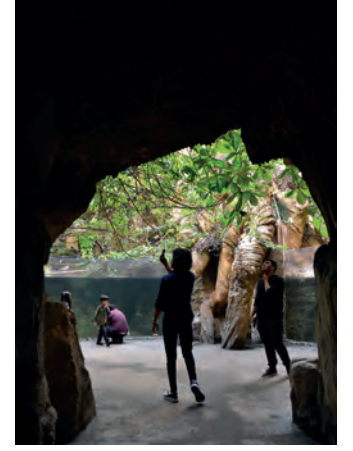
"Köpekbalıklarımız haftada 5 ton balıkla besleniyor. Penguenlerimiz de keza 5 ton besinle besleniyorlar.

Ancak sebzeyle beslenen hayvanlar da var. Vejetaryen balıklarımız içinde ayrıca 2,5 ton kadar da sebze tüketiliyor İstanbul Akvaryum' da. Vejetaryen balıklarımız okyanuslarda veya denizlerde de sadece sebzeyle beslenen yani denizaltı bitkileriyle beslenen balıklar, onlar için de ayrıca diyetler oluşturuyoruz. Kullanılan yemlerin yüzde yetmiş yurtdışından ithal olarak buraya geliyor. İspanya, Danimarka, Şili diyebiliriz ülkeleri saymak gerekirse, yüzde otuzu da kendi ülkemizde bulunan balık çiftliklerimizden toplanarak buraya geliyor. Beslenme işlemini ise uzman dalgıçlar yapıyor."

Masmavi dünyanın renkli canlıları

Yıl içinde farklı kültürlerden çok sayıda yerli ve yaban-

cı turist bu devasa akvaryumu ziyaret ediyor. Hafta içi daha sakin olan akvaryum hafta sonları çocuklu aileler için vazgeçilmez bir gezi durağı oluyor. Doğanın tüm renklerini ve çeşitliliğini barındıran farklı deniz canlılarını görmek küçük misafirler için eğitici ve öğretici oluyor. Her yaşta büyük ve küçük misafirler, masmavi dünyanın renkli canlılarını zaman zaman hayretler içerisinde izliyor.

İstanbul Akvaryum uluslararası standartlarda ve alanında uzman kişiler tarafından yönetiliyor. Tüm canlılar doğal ortamlarına en yakın koşullarda yaşamlarını sürdürerek akvaryuma büyük bir renk katmakta. Dünyanın en büyük tematik akvaryumu olma özelliğine sahip İstanbul Akvaryum resmi olarak dünya hayvanat bahçeleri ve akvaryumlar üyesidir. Dünya çapında hayvanat bahçeleri, akvaryumlar vb. kuruluşları canlıların bakımları iyi koşullarda yaşamlarını sürdürmeleri, çevre eğitimleri ve küresel muhafaza alanlarında desteklemek ve yol göstermek amacıyla faaliyet gösteren bu birliğin dünya çapında 250'den fazla kurumsal üyesi bulunuyor.

Eğer siz de işinizden gücünüzden kaçamak yaptığınız bir gün kafanızı dinleyerek, keyifli vakit geçirirken aynı zamanda Güney Amerika'nın en küçük timsah türü olan Cüce Kayman'ı, 2,5 buçuk metrelik Anakondayı, vatozları, köpekbalıklarını, Piranaları, Gentoo Penguenlerini ve daha birçok değişik deniz ve kara canlısını görmek isterseniz İstanbul Akvaryum'u mutlaka ama mutlaka ziyaret etmelisiniz.

Hitit Börek

Ataköy'de bir lezzet masalı

İstanbul'da her mahallenin bir kokusu vardır; Ataköy beşinci kısım çarşısının da var.. Bu koku sabahtan akşama değişir durur. Sabahları çarşıdan geçerken bir börek kokusu sizi yakalar ve kovalamaya başlar. Kahvaltınızı yapın yapmayın bu koku davetkardır, sizi çağırır. Hitit Börekçisi'ne girdiğinizde sizi sabahleyin fırından çıkmış poğaçalar, muska börekleri, su börekleri karşılayacaktır. Her biri kokusuyla içeri girenleri karşılar. Bir genç kadın beyazlar içinde sizi selamlayarak ne istediğinizi soracaktır.

Siz: "İki muska böreği lütfen."

O: "Kıymalı mı peynirli mi?"

Siz, peynirli yemişsinizdir o hafta; o zaman kıymalı istersiniz...

Bu övgüler alan kokuları üreten hamur işlerini öğrenmek isteriz. Dükkanın içinde sabahtan akşama beyazlar içinde dolaşır üreten genç kadınların başında beyaz biçimli saçlarıyla dolaşan bir hanım vardır, Selda Özkan:

Her sabah kadınlar hamuru şekillendiriyor

"Marifetli bir annenin kızıydım, 7 yaşından itibaren sahanda türlü yemekler pişirirdim, merak o yaşlarda başladı. Evde yaptığım poğaçaları eniştem getir satalım derdi. Ama burayı açmak annemin fikridir. Hitit Börek 24 yıl önce açıldı, şimdi 16 kişiyle sürdürüyoruz. Herkesin yaptığı iş farklıdır, bir iş bölümü vardır aramızda. İlk açıldığında su böreği ve baklava öncelikliydi, sonra çeşitlendikçe çeşitlendi."

Selda Hanım, liseden sonra Eczacılık okumaya başlamış ama okullardaki boykotlar falan onu Avusturya'ya atmış. Sekreterlik tahsil etmiş, 2,5 yıl sonra yurda dönmüş ve evlenmiş. Kocasını Alman kültüründen geçmiş bir inşaat mühendisi. Hitit Börek'i açtıklarında 40 yaşındaymış.

"Neden Hitit Börek?"

Selda Hanım: "Biz Çorum'dan getiriyoruz kullandığımız unu, özeldir. Bir de su böreği yapmasını Çorum'dan getirttiğimiz bir hanımdan öğrendik.

Çorum'un su böreği incedir, İstanbul'da kalın olanı sevilir. Biz de ortasını bulduk. Çorum'u hatırlatsın diyerek 'Hitit' adını uygun bulduk."

Ataköylüler Hitit Börek'te kasada duran Selda Hanım'ın asık suratıyla ünlü eşini hep konuştular, onun asık suratı ekşi sözlükte bile yer aldı. Beyefendi vefat edince yine bir erkek oğul Haluk Özkan babasının yerini aldı. Fransız Lisesi'nde okumuş, Cenevre'de Mimarlık Fakültesi'nde Şehircilik öğrenmiş, yüksek lisans yapmış ama akli gıda sektöründe kalmış. "Yemeğe hep merakım vardı" diyor, sonra eklemeyi edemiyor: "Pera Palas'ın pastanesinde bile çalıştım. Babam rahatsızlanınca ben de aile şirketinde çalışmaya başladım."

Hitit Börek'te kadınlar arılar misali üretiyorlar. Onlarla tanışmak istiyoruz. Tezcan Keskin 11 yıldan beri çalışanları. "Hitit'te aklınıza ne gelirse üretilir. Yaz kış reçel üretiriz. Şimdi kış reçellerinden yaz re-

Her pişirilen ürünün bir sırası var

çellerine geçtik. Limon reçelini tavsiye ederim. Zeytinyağlı dolmaları sayalım; yaprak dolması, biber, kış sezonunda yaptığımız lahana dolmalarımız ünlüdür. Börek çeşitleri, ev baklavası gibi hamur işlerinin yanında içli köfte, kadınbudu köfte, mercimek köftesi, çerkez tavuğu gibi tüm salata ve meze çeşitlerini bir bölümü ismarlama olmak üzere üretiriz. Sipariş üzerine tatlı tuzlu tartlar, kek, cheesecake çeşitleri yaparız."

Saime Vatan da anlatıyor Hitit Börek'teki yaşamını: "Ben öteki arkadaşlar gibi her şey yaparım ama esas işim sebzeyle ilgili olanlardır, mesela patlıcan kızartma işi benimdir. Yani hamur açarım, mantı da hazırlayabilirim ama mercimek köfte, içli köfte de hazırlayabilirim. Ekşi sözlüğü de açtım, baktım Hitit Börek için neler yazılmış diye: "Zeytinyağlı dolmasına doyum olmayan Ataköy'deki ev yemekleri dükkanı. İstanbul'daki en iyi hazır yaprak dolması burada

*Anne Selda
Özkan, oğul
Haluk Özkan ile
lezzet peşindeler*

*Selda Özkan
Hitit Börek'i
yönetiyor*

satılmaktadır. Baharatından inceliğine ve içine kadar muhteşemdir.”

Ona mantı yapmanın inceliklerini soruyoruz. “Bakın, kıyma önemlidir, günlük alınır, dana eti kullanıyoruz. Etin az yağlı olması gerekir. Malzeme bol olmalıdır, yumurtadan kaçınmayacaksın, açması da önemlidir. Tabii katkı maddesi kullanmıyoruz, yoksa mantının uzun sürede pişecektir. Banu Beyhan, Hitit Börek'te muska böreğini üretenlerden. Böreğin hamuru baklava hamuru gibi ince açılmalıymış, büyük açılmış. Hamur ince açıldığı için muska böreği çıtır çıtır. Su böreğinin haşlanması aşamasına dikkat edilmeliymiş. Hitit Börek'i yıllardan beri yöneten Selda Hanım'a

iddialı mısınız? diye soruyorum. “Evet” diye yanıtlıyor, “Lezzette ve temizlikte iddialıyız. Kullandığımız malzeme birinci sınıftır. Bunda da iddialıyız. İmalatımızın bir kısmının sipariş üzerine yapıldığını unutmamalım. Biz bir düğün için de, yaş günü, aile yemeği, arkadaş toplantıları gibi davetler için de gereken hizmetleri sunmaktayız.”

Söyleşimiz sırasında üretim sürüyor, fırınlardan börekler çıkarılarak tezgaha sıralanıyor. Giderayak yaprak sarması istiyorum. Aklıma ekşi sözlük yazarlarının Hitit Börek'e dair kaleme getirdikleri bir not takılıyor: “Bu lezzette dolma yapan bir hanım kızımla tez vakitte izdivaç düşünmekteyim.”

Yazı ● Burak Kılavuzoğlu (İAHA)
Fotoğraf ● Semra Dursun – Sinan Dağpınar (İAHA)

Devrimler, savaşlar, darbeler arasında unutulmuş bir konağın hikâyesi...

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN SON DÖNEMİNE DAMGASINI VURAN İTTİHAT VE TERAKKİ CEMİYETİ'Nİ TEK KELİMEYLE ÖZETLEMELİK MÜMKÜN: ROMANTİZM! DEVRİMLER ÇAĞINDA ORTASINDAN ÇATIRDAYAN İMPARATORLUĞU BİR ARADA TUTMAK İÇİN RADİKAL KARARLAR ALAN BU YÜREKLİ ADAMLARDAN GERİYE PEK AZ ŞEY KALDI. BİR DÖNEM KOCA İMPARATORLUĞU YÖNETTİKLERİ İSTANBUL'DAKİ KARARGÂHLARI, MÜNİF PAŞA KONAĞI YIKILDI. CUMHURİYET'İN İLK GAZETESİNE EV SAHİPLİĞİ YAPAN, ODALARINDA YÜZBİNLERCE İNSANIN HAYATLARINI ETKİLEYEN KARARLARIN ALINDIĞI O KOÇAMAN KÖŞKÜN YERİNDE OTOPARK VAR ŞİMDİ. PAŞALARIN RUHU DOLAŞIYOR BOŞ ARAZİDE...

Münif Paşa Konağı ya da İstanbul'un eski sakinlerinin bildiği isimle Pembe Konak geçtiğimiz Mart ayında İstanbul Dört Numaralı Anıtlar Kurulu'nun kararıyla yıkıldı. Konak, Osmanlı'nın yönetildiği Bab-ı Ali'de yer alıyordu. (Günümüz adresiyle Fatih, Cağaloğlu, Türk Ocağı Caddesi)

1908'den Birinci Dünya Savaşı'nın kaybedildiği 1918 yılına kadar İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin karargâhı olan Münif Paşa Konağı, 1924-1974 tarihleri arasında da Cumhuriyet Gazetesi'ne hizmet verdi.

Kocaman bir tarihi içerisinde barındıran konağın yaşam hikâyesi inişler ve çıkışlarla dolu. Maarif Nazırı ve Paris Sefiri Münif Paşa'nın yaptırdığı konak, al kırmızı rengiyle sahilten yukarı baktığınızda fark ediliyordu. 1908 Devrimi'yle konağa yerleşen Terakkiciler al kırmızı duvarlara beyaz şeritler çekti. Konak bir aile evinden hararetli tartışmaların yapıldığı bir karargâha, genel merkeze çevrildi...

Münif Paşa Konağı 1924 yılında yeni kurulan Cumhuriyet Gazetesi'ne tahsis edildi. Yıllar geçti. Ahşap konağın çerçeveleri çürüdü. Denizin iyodu boyasını soldurdu. Al kırmızısı pembeye döndü. Pembe Köşk adını aldı. Yıllar boyu gazeteye hizmet verdikten sonra 1974 baharında Cumhuriyet Gazetesi köşkten, bahçeye yapılan yeni bir binaya taşındı. 2012 yılında atıl bırakıldığı yıkık dökük haliyle İpekyolu Kuyumculuk adlı şirkete satıldı.

Anıtlar Kurulu tarafından 'Taşınmaz Kültür Mirası' ilan edilen Münif Paşa Konağı 2019 yılının Mart ayında restore edilemeyecek kadar kötü durumda olduğu gerekçe gösterilerek yıkıldı. Güzel işlemlerinden, tarihe meydan okuyan tavan süslerinden birer parça 'tarihe saygı gösterildiği için' yıkımdan önce çıkartıldı.

Münif Paşa'nın evinden, Cemiyet karargâhına, Cumhuriyet Gazetesi'nden, yıkıma konağın hikâyesini anlatmaya çalıştım. Bugün otopark olarak kullanılan boş arazisinde gezen Paşaların ruhuna dokundum. Umarım siz de okurken benim bakabildiğim gibi ba-

karsınız yerle bir olmuş konağın al kırmızısı duvarlarına dokunur, odalarında çınlanan sesleri duyarsınız. Taze basılmış gazetenin kokusunu hissedersiniz. Çünkü ondan geriye kalan sadece bu: Yaşanmışlıklar ve hayal gücümüz.

Tarih konağın odalarında yazıldı

1908 devrimiyle 'Balkanlardaki bir avuç isyancı' olmaktan çıkan İttihat ve Terakki Cemiyeti, bu tarihten sonra yeni ilan edilen 'Meşrutiyet'in koruyucusu' göreviyle İstanbul'a taşındı. Sürgüne gönderilen Münif Paşa'nın konağı bir aile evi değildi artık. Bab-ı Ali'ye olan yakınlığı, ara sokakta olması nedeniyle kolay savunulur oluşu ve devasa odalarıyla karargâh olmak için biçilmiş kaftandı. Askeri düşünceyle hareket eden cemiyet üyeleri binayı kısa süre içerisinde tam anlamıyla bir 'askeri karargâha' dönüştürdüler. Sürekli hareket halindeki 'silahşörler' alt katlarda beklerken, üst katta cemiyetin istihbaratçıları ve yöneticileri bulunuyordu. Artık İstanbul'da yaşanan her olayda Münif Paşa Konağının ve Terakki'nin bir parmağı vardı.

Konaktan iktidara giden yol

Silahla dikte edilen her hareket şiddetle karşılaşma riskini en başından göze alır. Devrimle Meşrutiyeti dayatan İttihatçılar, İstanbul'a ayak basar basmaz muhafazakâr geleneklere bağlı askerlerin ve halkın tepkisini çekmişti. O tepki çığ gibi büyüdü. 31 Mart tarihine geldiğindeyse bir isyana dönüştü. Ordunun alt kademesindeki 'alaylı' askerler bugünkü Gezi Parkı'nın bulunduğu yerde, Topçu Kışlası'nda isyan başlattı. İsyân hızla muhafazakâr mahallelerde büyüdü. Bab-ı Ali'ye sıçradı. Asker kafasıyla seçilen Münif Paşa Konağı, ara sokaktaki mükemmel konumu nedeniyle kolaylıkla savunuldu. Konağın posta teşkilatıyla olan telgraf bağlantısı hiç kesilmedi ve konaktan gönderilen telgraflar imparatorluğun dört bir yanına ulaşabildi. Hareket Ordusu'nun 31 Mart İsyanı'nı bastırmasıyla Meşrutiyet güven kazanmış, seçimlerle yeniden kurulan hükümet başa geçmişti.

Konak 1924-1974 tarihleri arasında Cumhuriyet gazetesine hizmet verdi

Ancak dönem savaşlar dönemi idi. Osmanlı yaşamının son aşamasına giriyordu ve kan dökmeden pes etmeyecekti. 1912 yılında başlayan Birinci Balkan Savaşı 1913 yılına geldiğine Osmanlı için hezimetle sonuçlandı. Birleşen Balkan toplulukları Selanik, Manastır, Niş, Karaağaç, İskeçe ve hatta Edirne'yi ele geçirmiş, İttihatçıların gözünü kan bürümüştü. Savaş sırasında imparatorluğu İngiliz Teali Cemiyeti'ne (İngiliz dostları) bağlı Hürriyet ve İtilaf Partisi yönetiyordu. (Aynı parti Sevr Anlaşması'nın imzalandığı dönemde iktidardadır) Savaş çıktığından beri konakta hareket hiç bitmiyordu. Devlet düşmanlarıyla zayıf güçle savaşırken, ordunun ölmekte olan bedenini ayağa kaldırmaya çalışan İttihatçılar yazdıkları emirleri çeşitli cephelerdeki komutanla-

ra yolluyor, savaş hem Harbiye Nazırlığı'ndan hem de Münif Paşa Konağı'ndan idare ediliyordu. Savaşın kaybedilmesiyle, faturası İttihatçılar tarafından Harbiye Nazırı Nazım Paşa'ya çıkartıldı. Kamil Paşa hükümeti 'gayri-Milli' ilan edildi ve darbe hazırlığına başlandı. 23 Ocak 1913 günü beyaz atıyla konağın bahçesine çıkan Enver Paşa 20 kadar silah arkadaşıyla Harbiye Nazırlığı'nı basmak için yola çıktı. Aralarında daha Cemiyetin silahşörü olarak bilinen Yakup Cemil de vardı. Konaktan öfkeyle çıkan grup bir hışımla Harbiye Nazırlığı'na doğru yürümeye başladılar. Beyaz atıyla halkı isyana çağıran Enver Paşa: 'Fatihan toprakları elden gitti!' diye haykırıyordu. Yolda toplananlarla birlikte 100-200 kişilik bir kalabalığa ulaşan grup Harbiye Nazırlığı'nı bas-

2018 yılında
restore
edilemeyecek
kadar kötü
durumda
olduğundan
konağım
yıkımına karar
verildi

tı. Hükümet Reisi Kamil Paşa, Harbiye Nazırı Nazım Paşa ile toplantıdaydı. Enver Paşa hışımla içeri girip 'Millet sizi istemiyor, istifa ediniz' derken cemiyetin deli silahşörü Selanikli Yakup Cemil, evinin düşman eline düşmesinin acısıyla tetiğe asıldı. Koca Osmanlı ordusunu 1 buçuk ayda işe yaramaz konuma getiren Nazım Paşa kurşunların hedefi oldu. Olduğu yere yığıldı. İttihat ve Terakki artık iktidardaydı.

Üç paşalar dönemi ve Dünya Savaşı

İttihat ve Terakki'nin başa geçişi devrimi yönlendiren üç paşanın (Enver, Talat ve Cemal) Osmanlı'nın iktidarını demir yumrukla eline almasıyla sonuçlan-

dı. İlk iş Birinci Balkan Savaşı ile kaybedilen Edirne geri alındı. Çöküşün eşiğindeki ordu güçlendirilmeye başlandı. Gelecekte yaşanabilecek iç isyanlar için tedbirler almaya başlayan İttihat Terakki, cunta yönetimiyle nefes alamayan imparatorluğun tekrar ayağa kalkmasını sağladı. Paşaların Bab-ı Ali'ye taşınmasıyla tamamen bir parti binası haline gelen Münif Paşa Konağı bu dönemde askeri havasından çıkıp bir kurum binası gibi kullanıldı. Cemiyetin silahşörleri, istihbaratçıları, silahlar ve mühimmatları binadan dışarı çıkartıldı. Silahların yerini politikacılar ve bürokratların koca koca masaları aldı. Almanlarla yakınlaştığı dönemlerde gelen askeri heyetler

konağın misafirhanesinde ağırlandı. Enver Paşa'nın 'Damat Paşa' olduğu dönemde çekilen meşhur 'luger'li (bir çeşit alman tabancası) fotoğraf konağın bahçesinde çekildi... Göben ve Breslau boğazlardan geçip Yavuz ve Midilli olduğunda kararı Münir Paşa Konağı'nda verildi. Süreç konakta takip edildi. Savaşın başladığı günden, bittiği güne İttihat ve Terakki ne zaman bürokratlardan uzaklaşıp kendi içerisine dönmek istese bu binada toplandı. Belki kocaman bir felaketle sonuçlanan Sarıkamış'ın emirleri burada yazıldı... Belki de Çanakkale'nin savunma planını çıkaran Liman von Sanders paşa çizimlerini burada Harbiye Nazırı Enver Paşa'ya gösterdi... İkinci ihtilalden sonra Münif Paşa Konağı önemini kaybetmedi, aksine savaş gariptir ki konağın odalarından yönetildi...

Gidiyoruz koca konak

Birinci Dünya Savaşı'nın kaybedilmesiyle Münif Paşa Konağı'ndaki gizli toplantılar sıklığını artırır. Konağın duvarları Almanca ve Türkçe fısıltılarla doludur. Paşalar felaketin büyüklüğünü kavramakta zorlanırlar... Liman von Sanders Paşa burada azarlanır, Alman askeri ateşesine burada nota verilir... 1918 yılı boyunca Enver ve Talat Paşa'ların öfke krizlerine sahne olan konağın odaları aynı yılın Kasım ayında sessizleşir. Mondros Ateşkes Anlaşması 30 Ekim'de imzalanır. İngiliz Muhipleri Cemiyeti şehrin dört bir yanına Paşaları 'adalete' teslim edene verilecek ödül afişlerini asar. Paşalara artık İstanbul dar gelmektedir. Silahşörler yurdun dört bir yanına dağılmıştır...

Paşaların İstanbul'dan kaçıışı hep gizemini korumuştur. Ancak rivayet odur ki Alman Deniz Kurmayı Yüzbaşı Hermann Baltzer Berlin'den gelen bir emirle 1 Kasım 1918 günü harekete geçer. Saat 21'de Eminönü'nden bir motorla hareket alan Baltzer önce Moda İskelesi'nde Talat Paşa, dönemin İstanbul Valisi Bedri Beyi alır ardından Arnavutköy'den Enver Paşa'yı, Boyacıköy'den de Cemal Paşa'yı alarak

Sivastopol'e doğru açılır. Münif Paşa Konağı üç paşayı son kez 29 Ekim 1918 günü ağırlar.

Talat Paşa, 1921'de Berlin'de bir Ermeni militan tarafından vurularak öldürülür.

Cemal Paşa, 1922 yılında Enver Paşa'nın 'Kafkas İslam Ordusu'na katılmak için bulunduğu Tiflis'te Sovyet gizli servisi ÇEKA tarafından vurulur.

Hayattaki en son paşa Enver ise Sovyetlerle girdiği çatışmada kaybedeceğini anlayarak atını mitralyöz üzerine sürer... 29 Temmuz 1922'de. Çok sevdiği eşi Naciye'nin adını yazdığı Karaağacın altında ruhunu teslim eder.

Karargâhtan, Cumhuriyet Gazetesi'nin ev sahipliğine

Münif Paşa Konağı savaşın ardından bir süre sahipsiz kaldı. İşgal yıllarında Damat Ferit Paşa'nın emriyle talan edilen konak, genç Cumhuriyet'in kurulmasıyla yeni bir göreve kavuştu. İstanbul'un kurtuluşu ile 1924 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle Yunus Nadi Cumhuriyet Gazetesi'ni burada kurdu. Yarım asır yerinden ayrılmadı gazete. Bir dönem konağın bahçesinde inşa edilen derme çatma binada basıldı. Konak, Nadi ailesine de ev sahipliği yaptı. Yunus Nadi'nin çocukları Nadir Nadi, Doğan Nadi, Leyla (Uşaklıgil), Nilüfer (Nun) bu binada doğdular. Yunus Nadi, Nadir Nadi, Burhan Felek, C.Fehmi Başkut, Elif Naci, Agop Arad, Ö. Sami Coşar, Yaşar Kemal, Sadun Tanju, İlhan Selçuk, Uğur Mumcu, Doğan Hızlan, Aydın Emeç, Emine Uşaklıgil gibi onlarca Türkiye'nin yüz akı gazeteciler ve düşün insanları ile başta Cemal Nadir, Ali Ulvi, Turhan Selçuk olmak üzere öncü yazarlar bu binada çalıştılar.

Parasızlıktan çürümeye terk edildi

Zaman içerisinde bakımsızlıktan çerçeveleri çürüyen, çatısı tamir edilemeyecek kadar kötü hale gelen Münif Paşa Konağı'nın rengi de al kırmızıdan, kırmızıya çalan bir pembeye dönüştü. 1974 yılında kullanılamayacak hale gelen konaktan ayrılan gazete

1974 yılında
konak
kullanılmayacak
hale geldi

çalışanları, matbaanın bulunduğu binayı kullanmaya başladı. 1990 yılına dek gazete burada üretildi. Konağa tek bir çivi çakılmadı. Kaderine terkedildi. Dönemin Genel Yayın Müdürü Hasan Cemal zamanında satışları çakılan gazete Nadi ailesine konağın kirasını ödeyemeyince konağı tamamen terk ederek bugünkü Şişli'deki yeni binasına yerleşti. Konak artık sahipsizdi.

Peki, kim suçlu?

Cumhuriyet Gazetesi'ni 1990'lı yılların başında liberal çizgiye getirmekle suçlanan Hasan Cemal'e göre Münif Paşa Konağı'nın sahipsiz kalmasındaki en önemli suçlu Nadi Ailesi. Cemal'in Milliyet Gazetesi'nde kaleme aldığı köşe yazısına göre (Milliyet 25 Mart 2012) o yıllarda yüksek kira isteyerek konağın bakımını aksatan aile, Cumhuriyet Gazetesi çalışanlarının 1991 yılında Şişli'deki yeni binalarına

taşınmalarına sebep oldu. Binanın 4'te 1'ine sahip olan Cumhuriyet Vakfı Başkanı Alev Coşkun ise Independent Türkçe'ye verdiği demecinde, "Konağın yalnızca 4'te 1'i Nadir Nadi'nin eşi Berin Nadi'nin hakkını Cumhuriyet Vakfı'na bağışlamasıyla bizim kontrolümüze geçti. Satışını engelleyecek bir karar alamazdık" ifadelerini kullandı.

Binayı 2012 yılında 11 milyon dolara satın alan İpekyol Kuyumculuk sahibi İbrahim Kaygısız ise aynı yıl Radikal Gazetesi'nde verdiği röportajda konağın yıkılmayacağını Nadi ailesine garanti ettiğini, ne kadar zor olursa olsun restore edilerek, otel olarak kullanılacağını belirtmişti.

Münif Paşa Konağı'na 2011 yılında 'Taşınmaz Kültür Mirası' statüsü veren İstanbul Dört Numaralı Anıtlar Kurulu, aynı binanın 2018 yılında 'restore edilemeyecek kadar kötü durumda' olduğuna karar vererek, yıkım kararı aldı.

Bir asır tarihe yön veren Münif Paşa Konağı'nın kaderi böylece sonlanmış oldu.

Yıkımın ardından Independent Türkçe'ye konuşan İstanbul Dört Numaralı Anıtlar Kurulu Üyesi Erdal Uzuner, bu tür binaların yıkılması durumunda bile aslına uygun inşa edilmesi halinde özgünlüğünden bir şey kaybetmeyeceğini iddia ederek, "Binanın yıkımından önce konağın kimliğini yansıtan ahşap oymalar ve tavan süslemeleri söküldü. Yeni konakta kullanılacak. Şimdi mevzuatımız daha katı kurallar içeriyor. Eğer konak aslına uygun yapılmazsa şirket ciddi yaptırımlarla karşılaşabilir" ifadelerini kullandı. Cumhuriyet Vakfı, konağın gerçek sahiplerinin Nadi Ailesi olduğunu vurgulayarak satışta bir sorumluluklarının olmadığını iddia ediyor. İpekyol Kuyumculuk konağı satın alırken hem Nadi Ailesine hem de Cumhuriyet Vakfı'na 'Münif Paşa Konağı'nı ne pahasına olursa olsun restore edileceğini' garanti ediyor. Dört

Numaralı Anıtlar Kurulu konağa 'Taşınmaz Kültür Mirası' statüsü vererek 'koruma altına' alıyor. Aynı kurul yıllarca kaderine terk edilen konağın 'restore edilemeyecek kadar kötü durumda' olduğuna karar vererek, yıkımına izin veriyor.

Gazetenin yayın politikasını değiştirdiği için eleştirilen Hasan Cemal, gazetenin 1991 yılında yaşadığı 'batış' için Cumhuriyet'ten ayrılan gazetecileri, İlhan Selçuk, Uğur Mumcu, Hikmet Çetinkaya, Oktay Akbal, Melih Cevdet Anday gibi isimlerle birlikte hareket eden 80 kişiyi suçlarken, Hasan Cemal döneminde Müessese Müdürlüğü yapan Emine Uşaklıgil 'batıştan dolayı' karşı tarafı suçluyor.

Devrimlerin, işgallerin, darbelerin içerisinde unutuluyor konak. Artık işe yaramaz hale gelince bugünü kurtarmak isteyen adamlar tarafından satılıyor. Birden hatırlanıyor. Bu kez de yıkımı engellenemiyor... Şimdi sorarım size okuyucu, kim suçlu?

Yazı • Sema Dursun (İAHA)

Fotoğraf • Sinan Daşpınar - Sema Dursun (İAHA)

İstanbul sularının tadına doyum olmaz

ÇIRÇIR SUYU, KESTANE SUYU, TAŞDELEN SUYU, SIRMAKEŞ SUYU, ÇUBUKLU SUYU, KARAKULAK SUYU, HAMİDİYE SUYU, TOMRUK SUYU, HÜNKÂR SUYU, KISIKLI SUYU, LİBADE SUYU, KAYIŞDAĞI SUYU... ÇOK DEĞİL, YAKLAŞIK YARIM YÜZYIL ÖNCESİNİN İSTANBUL'UNUN BİR ÖZELLİĞİ MEŞHUR İÇME SULARIYDI. ŞEHRİN BU ÖZELLİĞİNDEN DOLAYI ESKİ İSTANBUL'DA SU MERAKLILARI VE SU TANIYICILARI BULUNUR, BU SU MERAKLILARI, İÇTİKLERİ SUYUN TAŞDELEN Mİ, KARAKULAK MI, SIRMAKEŞ Mİ OLDUĞUNU TADINDAN ANLARDI.

Öğle ve ikindi arası... Kucağımda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, hayatımızdan kaybolan şeyleri kaleme aldığı "Beş Şehir" i. Kadıköy'den bindiğimiz otobüs Boğaz'ın en bakir kalan semti Beykoz'a doğru ilerliyor. Gittikçe koyulaşan yeşiller içerisinde Tanpınar'ın İstanbul bölümüne giriş paragrafını tekrar okuyorum. "Çocukluğumda, bir Arabistan şehrinde ihtiyar bir kadın tanımiştık. Sık sık hastalanır, hummâlar başlar başlamaz İstanbul sularını sayıklardı: -Çırçır, Karakulak, Şifa suyu, Hünkâr suyu, Taşdelen, Sirmakeş... Bir gün damadı babama: Bu onun ilacı, şifası gibi bir şey. Onları sayıklayınca iyileşiyor, demişti... İstanbul bu kadın için serin, berrak, şifalı suların şehriydi..."

İstanbullu su tiryakilerinin gözdesi Karakulak suyu

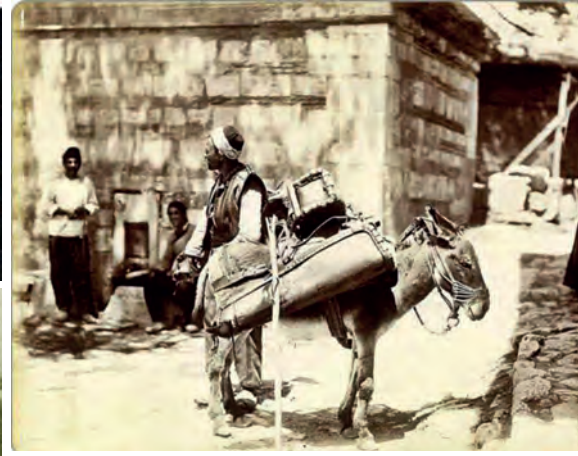
Bu suların bir kısmı İstanbul'da hala içiliyor. Karakulak suyu da bunlardan biri. İstanbul'un Anadolu yakasından Beykoz'un Dereseki Köyü'nden çıkıyor. Yumuşak içimi, idrar söktürücü ve hazmettirici özelliğiyle İstanbullu su tiryakilerinin gözdesi Karakulak. İstanbul Kitaplığı'nın yayımladığı seri kitapta İstanbul'un bu meşhur suyuyla ilgili şu notlar düşülmüş:

"Sermet Muhtar Arus'a göre Karakulak suyu, İstanbul sularının en şöhretlisi ve namlısıydı. Nitekim suyun hafifliği de öylesine darbimesel olmuştu ki halk içinde söz arasında 'Karakulak suyu gibi hafif' kullanılmaktaydı."

*Karakulak
Kaynak Suyu
dolum tesisi*

İstanbul'un havası ve sularıyla meşhur Beykoz Derekesi Köyü durağında otobüsten indiğimizde yakınlarda bir yerlerden gelen su sesi bizi doğruca Karakulak suyuna götürüyor. Çok yakın zamana kadar İstanbul'un su kültüründe ayrı bir önemi vardı bu suyun. Bugün de su tiryakisi İstanbullunun takibinde. Vakıf Karakulak Doğal Kaynak Suyu'nu muhasebe ve satış sorumlusu Yusuf Kılıçdere anlatıyor: "Osmanlı devletinde muhabere memuru olan Karakulak Ahmet Ağa, uzun süre çektiği mide hastalığına şifa veren suyu bir çeşmede toplar. Bu su kısa zamanda çok ünlenir. İsmi Karakulak suyu olarak devam eder. Karakulak Suyu gün geçtikçe önem kazanmış, hatta zamanla öyle ayrıcalıklı bir konuma gelmiş ki rivayete göre Sultan I. Mahmud'dan sonra

*İçme suyu
İstanbul kent
kültüründe
önemli bir yer
tutuyor*

*Karakulak
Suyu için II.
Abdülhamit'in
yaptırdığı
çeşme*

tahta geçen padişahlara özel gümüş güğümler içerisinde bu su sunulmuş. Sultan II. Abdülhamid döneminde ise suyun değeri öylesine artmış ki, sadece padişahın içtiği Karakulak suyu askerler tarafından korunmaya başlanmış. Ağızları mühürlü gümüş güğümlerle saraya ve konaklara taşınmış."

Kayıklar vasıtasıyla dağıtımı yapılan Karakulak suyu, Cumhuriyet'in ilk yıllarında ne yazık ki eski popülaritesini yitirmiş. 1950'li yıllarda suyun lezzetini ve ününü duyanlar tarafından tekrar onarımdan geçerek hizmete açılmış. Günümüzde ise II. Abdülhamid döneminde yaptırılan çeşme Vakıf Karakulak Doğal Kaynak Suyu dolun tesisinde sembolik olarak tarihsel kimliğini koruyor.

Karakulak suyunu İstanbullu tanımıyor

Karakulak Suyu ile doldurulmuş damacaneler İstanbul'un çeşitli semtlerine gönderilmek üzere

hızla hazırlanıyor. Bugün İstanbul'da bu suyun ne kadar tanınır olduğunu merak ediyoruz.

"Bugün İstanbul'da çok fazla tanınmaz Karakulak Suyu," diyerek başlıyor anlatmaya Kılıçdere.

"Burası Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait bir yer. Bugün İstanbul'da çok fazla Karakulak Suyu tanınmaz. Zaten suyun çok fazla kapasitesi ve dağıtım ağı da yok. Tabii belli muhitlere gidiyor. O eski İstanbulluların yaşadığı diyebileceğimiz Sarıyer, Bostancı bölgelerine gönderiyoruz. 55- 60 yaşa üstü insanlar daha çok biliyor bu suyu."

Bir yandan içi su dolu damacaneler hızla dağıtım için gelen araçlara yüklenirken diğer yandan koca koca bidonlarla su doldurmaya gelen Beykozlular işletmenin içinde küçük küçük kuyruklar oluşturuyor.

Gelen herkesin elinde en az iki bidon. Civar semtlerden içme suyu için buraya geldiklerini anlatıyorlar. "İki bidon su 6 lira," diyerek içimi de güzel bu su için geldiklerini söylüyorlar.

İstanbul kitaplığından tekrar alıntılıyorum.

"Yine bu suyun hünkârların gözdesi olduğu bilinir. Ayrıca Viyana'ya Paris'e kadar yollayıp, zengin kontlar, baronlar tarafından şampanya bedeline içildiği rivayet edilirdi. Bu kadar rağbet edilen bir su olmasına rağmen, Yeni Cami dönemindeki Rum, Divanyolu'ndaki Habeş Hacı ve Beyazıt'taki Kürt'ün sucu dükkânından başka yerde bulunmaz bardağı 20 paraya içilirdi."

"Karakulak Suyu'nu bilip de mi geliyorlar?" diye soruyoruz Yusuf Kılıçdere'ye.

"Beykozlu olup da Beykoz'dan taşınanlar bu su için gelirler buraya. Tekirdağ, Çorlu, Bilecik'ten su almaya gelenler var. Almancılar sık sık geliyor. Beykoz'da doğmuş büyümüş bu suyu biliyor. Giderken de yanında götürüyor Almanya'ya. Buraya birisi geliyor Riva'dan. Birisi tavsiye etmiş bardak bardak su alıyor 20 koli. Bir gün merak ettim sordum 'abi ne yapıyorsun bu kadar suyu' diye. 'Çok su içmem gerekiyor böbreğim rahatsız' dedi. Tabii bu bir rivayet

'bu suyu içtikten sonra böbrek değerlerimde iyileşme oldu' dedi."

Osmanlı Padişahlarının tercih ettiği su

"135 senelik maziye sahip padişahların 93 sene içtikleri Vakıf Karakulak Menba Suyu İstanbul'da. En düşük sertlik derecesine sahip, en üstün kaliteli su..." diye bir zamanlar reklamlarının İstanbul'u süslediği Karakulak suyunu Namık Kemal ve arkadaşları Londra'ya giderken yanlarında götürdüğünü de aktarıyor.

Aynı şekilde, meşhur edebiyatçı Mahir İz'in dedesi Servet Efendi'nin de suyun tiryakilerinden olduğunu ekliyor.

"Mekke kadısı iken, suyu buraya götürürmüş. Ailedeki Karakulak suyuna duyulan sevgi o kadar büyümüş ki, Mahir İz'in babası Abdülhamid Efendi de Midilli kadısı iken, İstanbul'dan bu adaya yine Karakulak suyu getirtirmiş. Babası ve dedesi durum böyleyken haliyle kendisi de Karakulak suyu müptelası olmuştur. Nitekim hoşlandığı kişilerden bahsederken 'Ka-

rakulak suyu kadar hafifür-ruh' dermiş. Şöhreti dört bir tarafa yayılan Karakulak suyu, Mekke Emiri Şerif Abdullah Paşa'ya dahi gönderilirmiş."

Hem tadının hem de hikâyesinin damağımızda bıraktığı tatla işletmeden ayrılıyor. İşletmenin genç ve güler yüzlü sorumlusu bizi yolcu ederken Karakulak suyu hakkında bildiği bir hikâyeyi bir çırpıda anlatıyor:

"İstanbul'dan hacca giden su meraklıları yanlarında Karakulak suyu götürüler, dönüşte de artan suya kıyamayıp geri getirirlermiş."

Suya meraklı insanların yaşadığı şehir

Bir zamanlar suya meraklı insanların yaşadığı İstanbul'da köşe başlarında sucu dükkânları bulunurmuş. Çeşit çeşit şişelere doldurulmuş çeşitli memleketlerden getirilen bu suların şifa dağıttığına inanılır ve sular çeşitli fiyatlardan alıcı bulurmuş. Şehrin suya merakı yabancı seyyahların ilgi konusu olmuş. Fransız romantik şair Gerard De Nerval, Doğuya Seyahat'in kapanış faslı için

geldiği İstanbul'da şehrin en işlek noktalarında bulunan "su satıcıları"nı ve "su dükkânları"nı görünce şaşırıp kalmış ve İstanbul'un o yıllardaki su kültürüyle ilgili şunları aktarmış:

"Mayalanmış ya da alkollü içkilerin dışarıda satışı yasak olan bu memlekette garip bir endüstri dikkat çeker: Ölçek ya da bardakla 'su' satıcıları. Bu görülmemiş 'meyhaneci'lerin önündeki mostralarda bir sürü kap ve tas içinde çok ya da az aranan çeşitli sular bulunur....

Bu sıvının kalitesi bakımından bir 'su içicileri' gru-

bu meydana çıkmıştır; bunlar içtikleri suyun kalitesini çok iyi anlarlar."

Bu topraklarda şişelenen ilk su Sirmakeş

İstanbul'un kadim sularından biri de Karakulak suyunun hemen yanı başında çıkan Sirmakeş'tir. Sirmakeş'in yarım yüzyıllık öyküsü de bir hayli ilginç. Tanzimat döneminin ünlü gazeteci yazarı Ahmet Mithat Efendi Tercüman-ı Hakikat gazetesini bıraktıktan sonra Beykoz'dan bir yalı satın alır. Beykoz'a yerleşen Ahmet Mithat Efendi sularıyla

ünlü Beykoz'un Dereseki Köyü'nde de bir çiftlik kurar. Özel Müezzinoğlu ormanlarından çıkan suyu satın alarak bu suya Sirmakeş adını verir. Mithat Efendi'nin suyu kağnılarla sahile indirilir, kayıklarla sur içi, Beşiktaş ve Üsküdar'a nakledilir.

Bu toprakların şişelenen ilk suyu olan Sirmakeş'in bugün de hemen hemen İstanbul'un her yerine dağıtım yapıldığını anlatıyor işletmede görevli Mustafa Berati Kayı.

"Bu topraklarda şişelenen ilk su oldu Sirmakeş. Cam damacana ve şişelere doldurulan sular at arabalarıyla Beykoz iskelesine getirilir oradan sur içine taşınırmış. Limandan su şişelerini alan sakalar, İstanbul'a dağılır Sirmakeş sularını konaklara ve Saray'a ulaştırırlarmış."

İçimi doyumsuz Sirmakeş 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl başlarında yabancı ülkelere gönderilen hediyeler arasında yer almış. Bugün ise suyun kapasitesi ne-

deniyle sadece İstanbul içinde dağıtımı yapılıyor. Günümüzde ticari bir su olarak varlığını sürdüren Sirmakeş suyuna bir dönem seçkin lokantaların mönülerinde özel yer ayrılmış.

İşletme müdürü bizleri uğurlarken Sirmakeş'in tarihinin yer aldığı bir kâğıt tutuşturuyor elimize. Şunları alıntılıyoruz:

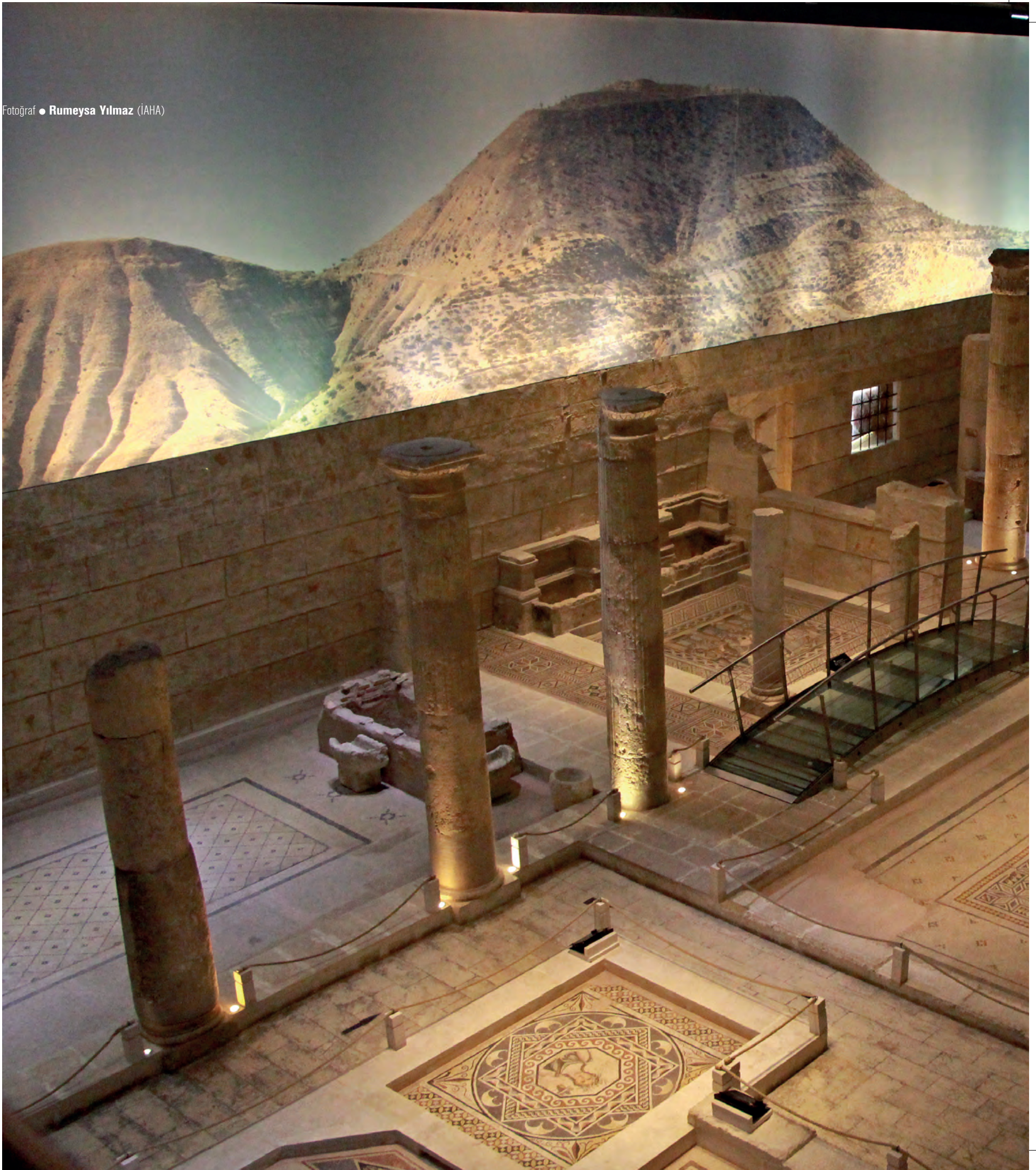
"(...) İftar sofralarında özel misafirlere Sirmakeş sularıyla pişirilmiş kahve sunmak ayrı bir itibar sayılmış... Zaman değişti, insanlar değişti, İstanbul değişti Sirmakeş tadı, Sirmakeş farkı hiç değişmedi."

İstanbul bir zamanlar suya meraklı insanların yaşadığı bir şehirdi. Bu durum şehirde yaşayanlar arasında tat duyuları gelişmiş su gurmeleri oluşturmuştu. Bu gurmeler aynı zamanda iyi birer su tiryakisiydiler. Bu tiryakilerin meraklısı olduğu bir su olup o sulardan başkasını ağızlarına sürmezlerdi...

*Beykoz
Dereseki Köyü
içme suları ile
ünlü*

Fotoğraf • Rumeysa Yılmaz (İAHA)

Zeugma yolculuğu

BUGÜN BİR KISMI FIRAT'IN BİRECİK BARAJI SULARININ ALTINDA KALMIŞ BİR ANTİK KENTE GİDİYORUZ. ADI: ZEUGMA. ZEUGMA ANTİK KENTİ M.Ö. 300'DE BÜYÜK İSKENDER TARAFINDAN "SELEVKIA EUPHRATES" ADIYLA KURULMUŞ. DAHA SONRA ROMALI KOMUTAN POMPEIUS M.Ö. 64'TE KENDİNE YAPTIĞI YARDIMLAR KARŞILIĞINDA KENTİ İ. ANTIACHOS'A VERMİŞ. KOMMAGENE KRALLIĞI'NIN DÖRT BÜYÜK ŞEHRİNDEN BİRİ OLAN KENT, M.Ö. 31'DEN İTİBAREN TAMAMIYLA ROMA İMPARATORLUĞU'NA BAĞLANMIŞ VE "KÖPRÜ-GEÇİT" ANLAMINA GELEN "ZEUGMA" ADINI ALMIŞ.

Akhilleus Mozaïği

Akhilleus'un Troya Savaşı'na katılmasını istemeyen ailesi O'nu Kral Lykomedes'in sarayına gönderir. Akhilleus (Aşil) kadın kıyafetleri giyerek saraydaki kızların arasına karışır. Ancak Akhilleus'un Troya seferine katılmaması halinde savaşın kaybedileceği kehaneti üzerine Odysseus bir plan yapar. Satıcı kılığında sarayın haremine giren Odysseus kızların önüne albenili kumaşlarla beraber birkaç silah koyar. Tüm kadınlar kumaşlarla ilgilenirken Akhilleus elini silahlara uzatır. Akhilleus'un böylece deşifre olduğu sahne betimlenmiştir.

Gaziantep'in Nizip ilçesinin 10 km doğusunda Fırat'ın batı kıyısında bugünkü Belkıs Köyü'nün yakınında kurulmuştu Zeugma. İlk Tunç Çağ mezarlığından burada da tarihin, Anadolu'nun her yerinde olduğu gibi tahminlerimizden çok daha eskilere gittiğini anlıyoruz.

Zeugma, Fırat Nehri üzerinde stratejik öneme sahip bir geçiş noktasında kurulmuş çok önemli askeri, doğudan batıya, kuzeyden güneye geçen kervan ve ticaret yollarının üzerinde bulunması nedeniyle de önemli bir ticaret merkezidir. Şehrin adı da zaten "geçit" anlamına gelir.

Europa'nın Kaçırılışı Mozaïği

Çok güzel bir kız olan Suriyeli Europhe'yi gören Zeus, karısı Hera duymadan kıza yaklaşabilmek için boğa kılığına girer. Arkadaşlarıyla çiçek toplayan Europhe'nin yanına yaklaşan boğa yere kapanır. Europhe, boğayı okşayıp yavaşça üstüne oturunca, boğa hızlıca koşmaya başlar. Denizi aşır bir çınar gölgesinde kıızı indirir ve tekrar Zeus olur. Bu birleşmeden 'Minos' doğar.

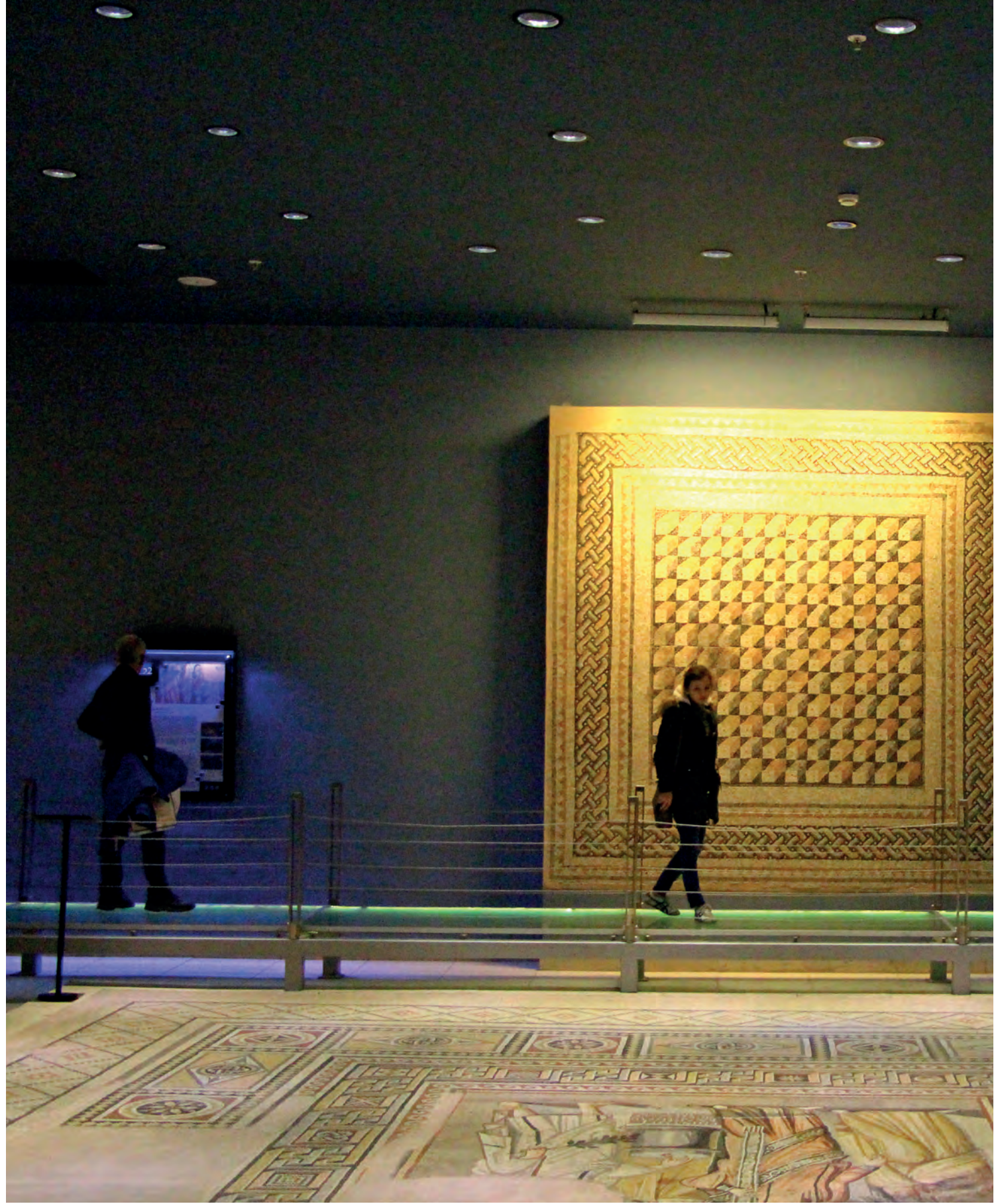
Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi, dünyanın en büyük ikinci mozaik müzesi. Zeugma Mozaik Müzesi'nde, Zeugma Antik Kenti'nden çıkarılan buluntular sergilenmektedir. Zeugma'nın kökleri M.Ö. 300 yılına dayanır. Büyük İskender'in generali olan Euphrates, Fırat Nehri'nin en stratejik noktasına kendi adını verdiği Seleukeia Euphrates şehrini kurar.

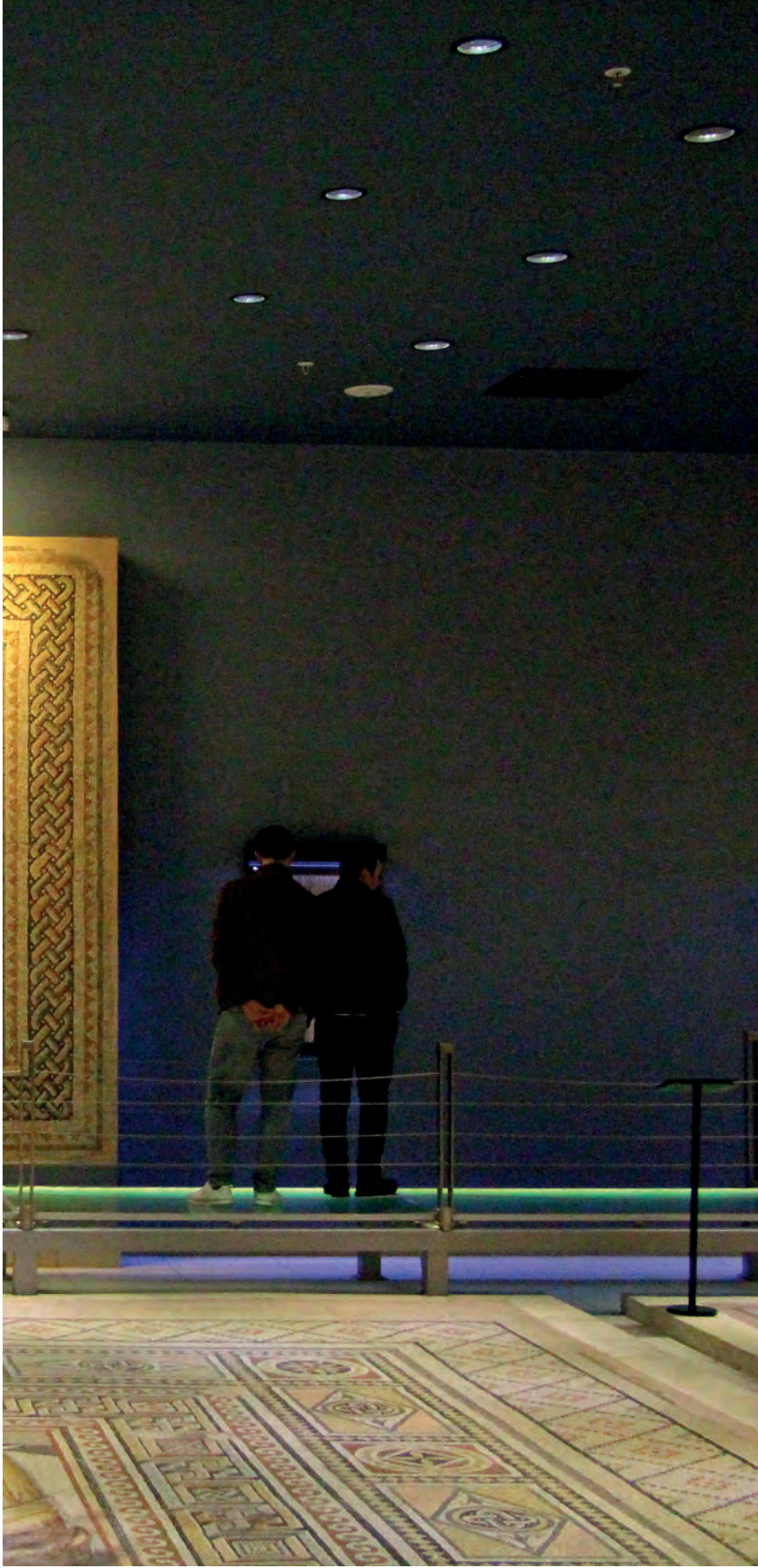

Mars Heykeli

Roma'da savaş tanrısı olan Mars bir elinde mızrak, diğer elinde ise bahar dalını tutmaktadır. (Bahar dalı, fıstık dalı ya da zeytin dalı olarak da tahmin edilmektedir.) Roma dönemine ait yaklaşık 1,50 cm boyundaki bronz Mars heykeli, bereketi ve gücü temsil ediyor. Gözleri gümüş ve altından yapılmıştır. Sert bakışlarıyla üzerinizde hükmedici bir etki bırakmaktadır. Başında savaş tanrısı olduğunu işaret eden bir miğfer bulunuyor. Zeugma Antik Kenti'nin de koruyucusu olduğu tasvir ediliyor.

Toprak altında ortaya çıkmayı bekleyen Zeugma Antik Kenti'nin yanı sıra, Birecik Barajı'ndan kurtarılan eserlerin çoğu Zeugma Mozaik Müzesi'nde. Dışardan oldukça mütevazı görünen müzenin içi bambaşka bir dünya. Kazılardan çıkarıldıkları şekliyle kurulmuş olan Poseidon ve Euphrates villaları, mozaikler, sütunlar, orijinal yerleşimleri göz önünde bulundurularak düzenlenmişler ve 2000 yıl öncesini günümüze taşımışlar.

Gaziantep'in Nizip ilçesine bağlı Belkıs Mahallesi sınırlarındaki 20 bin dönüm arazi üzerine kurulu Zeugma Antik Kenti'nde, 1998 yılında çıkarılan ve şehrin önemli simgelerinden biri haline gelen "Çingene Kızı" mozağının yıllar önce yurt dışına kaçırılan kayıp parçaları, uzun bir aradan sonra evine döndü. Yaklaşık 5,5 yıl süren görüşmeler sonucu 15 Mayıs'ta Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ABD'nin Bowling Green Eyalet Üniversitesi arasında Zeugma mozaiklerine ait 12 parçanın Türkiye'ye getirilmesine ilişkin protokol imzalandı.

Fresk örnekleri de gözlerden kaçmıyor. Burada bulunan duvar resimleri evlerin duvarlarında yer almış. Duvar resimlerinde dönem inancını yansıtılanın yanında mitolojiden, günlük ve doğal yaşamdan sahneler yer almaktadır. Bu duvar resimleri ev halkının göz ve ruh zevkini doyurması açısından gündelik yaşamda önemli bir yere sahip.

Athena Heykeli

Müzeye girmeden hemen önce kentin koruyucu tanrısı Athena heykeli karşılıyor sizleri ve hemen önünden başlıyor yolculuğumuz. Zeugma Müzesi'nin giriş katında Fırat Nehri'nin kenarındaki villalarda bulunan mozaikler yer alıyor. Zeugma Müzesi'nde sergilenenler o dönemde yaşamış olan insanların inançları, kültürü ve günlük yaşantısını geçirdiği ortam birebir mimarisine uygun olarak sokağı, çeşmesi, duvarı ve tüm yapı taşlarıyla gerçek ölçüleriyle yerleştirilmiş.

Yazı ● Kayihan Güven (İAHA)

Özlem Topçu
(solda),
Almanya'daki
varoluşunu
anlatıyor

Biz Yeni Almanlar

TÜRKİYE SINIRLARINDAN MİLYONLARCA AİLE ÇOCUKLARIYLA ÜLKEYE GİRDİ, HAYATLARINI BURADA KURMAYA ÇALIŞIYORLAR. ÇOCUKLAR TÜRKİYE'DE İLKOKUL, ORTAOKUL, LİSEYE DEVAM EDECEKLER, SONUNDA ÜNİVERSİTE KAPILARINA DAYANACAKLAR VE MESLEK SAHİBİ OLACAKLAR. OKULLARDA TÜRKİYE COĞRAFYASINI, TÜRKİYE TARİHİNİ, ATATÜRK'Ü, CUMHURİYET TARİHİNİ YANLARINDAKİ SINIF ARKADAŞLARINDAN BELKİ DAHA İYİ ÖĞRENECEKLER, TÜRKÇEYİ DİL BİLGİSİ KURALLARIYLA KONUŞACAKLAR.

Bir Türk aileye mensup Özlem Topçu, Polonya'da kökleri olan Alice Bota, kökleri Vietnam'a dayanan Khue Pham Almanya'da büyüdüler, iyi bir iş sahibi oldular ama geldikleri köklerini unutmadılar, bu konuda "Wir neuen Deutschen" (Biz Yeni Almanlar) adlı bir kitap kaleme getirdiler. Türk kökenli Özlem Topçu şöyle anlatıyor hayata adım atışını: "Flensburg'da doğmuşum. Annemle babam bu şehirde iş bulmuşlar. Flensburg benim çocukluğumun, gençliğimin Almanya'sıydı. Kendimi yabancı hissetmediğim bir şehirde kök salmışım. Büyük annemin İstanbul'da yaşadığı cadde kadar başkaydı. Flensburg, çocukların doğru dürüst yetişirilmeleri için doğru dürüst bir şehirdi. Yeşildi, yağmur alıyordu ve serindi. Annemle babamın bizi dolaştırdığı liman ise kuralları olan bir mekandı." Kimsenin gürültü yapmasına izin verilmediğini hatırlıyor. Öğlen saat birle üç arasında çocukların yetişkinleri rahatsız etmemeleri isteniyordu, özellikle ninelerin. Eğer çocuklar buna uymazsalar, azarlanıyorlardı, biz size tembih etmedik mi yetişkinleri rahatsız etmeyin diye! Öğlen saati lafı ise hep

Almancaydı, yani Mittagstunde, gerisi Türkçeydi. "Kendimi hiç yabancı hissetmiyordum. Çünkü çevrem yabancılarla doluydu. Almanların da onlar hakkında atıp tutan bir halleri yoktu. Onlardan bir şey istenmiyordu, kurallara uyuluyordu ve ortalık sessizdi. Almanlar fark edilmek istemiyorlardı, Türkler de görünmek dileğinde değildiler, Almanlar içinde sessiz sedasız kalmak için. Türkler için sadece çok çalışmak, her yaz altı hafta süresince Türkiye'ye gitmek dışında akıllarından bir şey geçmiyordu." Topçu, "Migrationshintergrund" (mültecilik arka planı) gibi bir kavram tartışılmıyordu. Bir kere herkes aynıydı, yabancıydınız işte. Bazen bir çocuk benim gibi yolunu şaşırıyor, Gymnasium'a devam edebiliyordu. Yoksa çoğunluğu Hauptschule'ye gidiyor" dedikten sonra soruyor: "Bu neden böyleydi? Değiştirilmeli miydi? 80'li yıllarda hiç kimse böyle bir soru sormuyordu. Yani görünmez kalmıştık." Dünyasını anlatmayı sürdürüyor: "Ne kadar görünmezdim, okul yıllarımı hatırladığımda bu aklıma geliyor. Öğlenden hemen sonra eve geldiğimde bir dünyayı terk ediyor ötekisine ayak basıyordum. Ebeveynimle Türkçe konuşuyordum, çünkü Alman-

¹Gymnasium: Almanya'da Grundschule'den sonra gidilen okuldur.

Gymnasium'a gidebilmek için not ortalamasının çok iyi olması gerekiyor.

²Hauptschule: 3 okullu sistemin en düşük okuludur.

caları çok kötüydü. Annemin pişirdiği Türk yemeğini yiyordum, onlara okulda olan biteni anlatmıyordum, çünkü anlayamazlardı.”

Diyor ki: “Her şey onlar için farklıydı. Okul yaşamlarını hatırlar bir halleri yoktu. Onlara Shakespeare’in Macbeth’ini okuduğumuzu anlattığımda; bana onun ünlü bir Alman yazarı mı olduğunu sordular.”

Okul günlerini şöyle anımsıyor: “Gün boyunca okulda fark edilmemeye çalışırdım. Alman çocuklar gibi olmaya çalışırdım. Zaten bir avuç Türk çocuğuyduk. Derste de Türk çocukları değildik. Tarih dersinde 2. Dünya Savaşı geçtiğinde Alman çocukları büyüklerinin anlattıklarını dile getirirlerdi. Birçoğu anlatırken kendilerini iyi hissetmediklerini düşünürdüm. Almanları savaşın gerçekten etkilemiş olduğuna tanıklık ederdim. Ama bu konuda beni etkileyen neydi? Savaşa katılmış bir büyük babam yoktu ki! Kimse bana bizim 2. Dünya Savaş hakkında evde ne düşündüğümüzü, konuştuğumuzu da sormuyordu.”

“Bizim konuştuğumuz tarih derslerinde Türklerin bir yeri yoktu. Bırakın 2.Dünya Savaşı’nı, hiçbir konuda geçmiyorduk. Bizim bildiğimiz, bize önemli gelen hiçbir konu ele alınmıyordu. Osmanlılar konusu mesela. Yine Müslümanlık ve bayramlarımız da derslerde geçmiyordu. Solingen ve Mölln’de saldırılar olunca, derste yabancılar ve ırkçılık üzerine ilk kez konuştuk.”

Sonuçta 6-7 Türk öğrenci arasında Abitur alan tek kişi oldum. Öteki öğrenciler neden alamamışlardı! Bu soruyu kimse sormuyordu. Sorun, öğrenciler kadar görünmezdi. Hayatım bir seyirci gibi geçiyordu. Sürekli yetiştirmeye çalışan bir halim vardı ama. 3. Reich konusuna çalışıyordum, sınıfta hep parmak kaldırıyordum, Anne Frank’ın anılarını okuyordum,

devlet tarafından parasız dağıtılan siyaset bilgilendirme kitapçıklarını çalışıyordum. İlave ödevler istiyordum.”

Özlem Topçu neredeyse bir 2.Dünya Savaşı uzmanı kesilmiş ama savaşa katılmış bir büyüğü olmadan... Bir yol tutturmuş gidiyormuş. Alman kızları hentbol takımına yazılıyorlar, o da onların peşinden yazılıyor. Hentbolu seviyor mu, hiç önemli değil. Almanlar istedi ya, o da isteyecek. Müzik hocası keman dersi verecek, keman almanıza da gerek yok, ödünç alınabiliyor. Peki daha önce hiç kemen sesi duymuş mu, klasik müzik dinliyor muymuş? Önemli değil; Alman çocuklar istemişlerdi ya, yeter. Alman çocuklar istedikleri için verilen karara uyulmalıydı.

“Hentbol topunu eve getirdim, kimse gıkını çıkarmadı, bir formaya ihtiyacım vardı, parayı elime sıkıştırdılar. Kemanı eve getirdim, ses çıkarmadılar. Ne olup bittiğinin farkında değildiler. Çocukluklarında böyle şeyler yaşamamışlardı ki. Olup bitenlerin -deyim yerindeyse- keşfedilmesi bana aitti.” Okul sıralarında sıkça nereden geldiğini unutmuymuş, çünkü hayata çok iyi entegre olmuş. Kimse onun Türk olmasıyla da ilgilenmiyormuş. Okulda ne kadar Alman olmaya çalışırsa çalışsın ailesi ona o kadar yabancı durmaya başlamış. Artık Türkçe konuşmayı bırakmış, kendi kendine bir engel koymuş. Anne babası onunla Türkçe konuşuyor ama o Almanca cevap veriyormuş. Bir teenager olarak onların Türk-muhafazakâr kurallarına karşı çıkmaya başlamış. Neden geç saatlere kadar sokakta kalamıyormuş. Neden alkollü içki kullanamıyormuş. Neden öpeceği bir erkek arkadaşı yokmuş filan. “Bu konuları onlarla konuşmuyorduk. Dindar değil-

³Abitur: Alman ortaöğretim sisteminde son sınıfta yapılan beş ayrı merkezi sınav sonrasında ulaşılabilen en yüksek lise diplomasıdır.

lerdi ama bunları tasvip de etmiyorlardı. “
Sonra hayatının nasıl devam ettiğini şöyle anlatıyor: “Daha sonra geceleyin eve geç gelmenin yolunu buldum, alkol kullanmanın da bir erkek arkadaş peydahlamanın da. Onlara kız arkadaşlarımda geçelediğim günleri de anlattım veya sınıf gezilerini de. Alman kokan bir hayatı onlardan saklı tutma konusunda sonuçta bir usta kesilmiştim.”

Şimdilerde yüzbinlerce Suriyeli çocuk bir başka hayatı yaşamaya başladılar Türkiye’de, yukarıdaki hikâyeye nerelerinden geçecek dersiniz!

Üç genç kadın “Biz Yeni Almanlar” kitabında hayatlarını anlatmayı sürdürsünler. Türk kökenli Özlem Topçu’nun hayatına bir yerden girelim, neler yaşadığına bir bakalım.

“Sabahleyin daha hiç kimse yokken işe geldiğimde temizlik yapan kadınlara rastlardım. İçlerinde tek bir Alman yoktu. Kendime sorardım, bu neden böyle, sonra yanıtlardım, herhalde yabancı kadınlar daha iyi temizlik yapıyorlar. Ellerini bulaşık eldiveni olmadan sabunlu sulara sokarlardı, anneler gibi; çocuklarının gymnasium’a gittiğini düşünürdüm, belki de gitmediklerini. Kadınlar nereden geliyorsa ben de oradan geliyordum aslında. Beni onlardan farklı kılan neydi? İyi bir eğitim yapmak ve kendimi kanıtlamak için olanak bulmuştum.”

Hiçbir zaman Almanya’nın önemli fikir gazetesi die Zeit’a bir yazı işleri çalışanı olarak müracaat etmeyi kafasından geçirmemiş, bırakın müracaat etmeyi bir stajyer olmak için bir eylemde bile bulunmamış. Die Zeit ufuklarının ötesinde bir yermiş. Yeterince iyi veya çalışkan olmadığından değil, gazeteyi kafasında çok oturaklı bir yere oturttuğu için. “Bura-

da Almanya özellikle Almandı. Burada senin benzerin insanlar çalışmıyordu.”

Sonuçta hikâyeye die Zeit’da sonlanmış. Gazetede yönetici onu karşısına alarak onun gazetede ilk Türk asıllı yazı işleri görevlisi olduğunu söylemiş; gazetenin kalbindeki siyaset bölümünde çalışmasının önem ve belirli bir anlam taşıdığını ifade etmiş. Gazetede soruşturacağım konular içinde toplumdaki yabancıların uyum ve kimlik sorunları olacaktı. Haber masasında farklı kökenden gelen biri(ben) oturacaktı artık. İşçi çocuğu (Özlem Topçu) artık cuma günleri eski Başbakan Helmut Schmidt ve ötekilerin karşısında siyasal konuları tartışmak için oturacaktı. Bütün bunlar sıra dışı bir başarı öyküsünün ardından gerçekleşmişti. Kimdi bu yazar, bir kere Alman değildi, Türk müydü? Üstelik Müslüman mıydı? Güvenilir biri miydi?

Türk muhabire gelen eleştirilerden biri şöyleydi: “Almanlar üzerine yazmak size mi düşüyor! Bu hakkı nereden alıyorsunuz. Siz burada birçok sorunu olan kendinizle ilgili şeyler yazın. Her gün sıkma başlı, uzun mantolu, aralarında Türkçe konuşan insanlar görüyorum. Bu bir zenginleşmek mi, yabancılaşmak mı, bir düşünün.”

“Beni yeren Türk ve Arap imzalı mektupları düzenli bir şekilde topladım. Beni sahtekâr olarak niteliyorlardı... Ertesi günü gazeteye geliyor, yazı işlerinden geçiyor, kapımın üstündeki Özlem Topçu ismine bakıyorum.

“Başarılarımız bizi sakinleştiriyor, hayatımızda işlerin yolunda gittiğini gösteriyor gibiydi. Ama bu bizim yolun sonuna geldiğimiz kanıtlanmıyor. Tam bir Alman olduğumuz noktasına gelemeyeceğiz. Bunu başarılarımızla da çözemeyeceğimizi biliyoruz.”

⁴Teenager: Genç

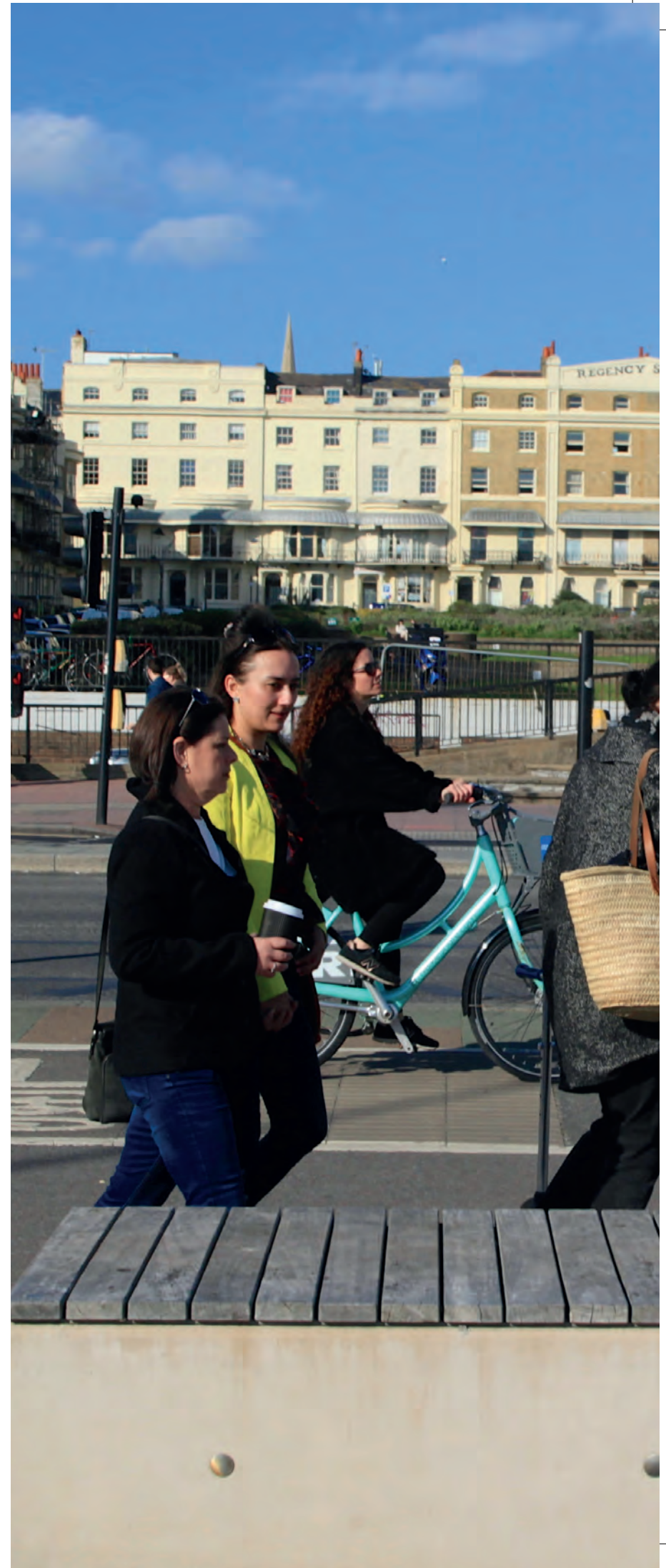
Kentli Martılar

KENTLİ MARTILARI BİLİRSİNİZ, VAPURA BİNMIŞLIĞINIZ, DENİZİN KENARINDA ÇAY İÇMİŞLİĞİNİZ, BALIK EKMEK YEMİŞLİĞİNİZ, KIYI KENTLERİNİ GEZMİŞLİĞİNİZ VARSA.

Neredeyse bütün kıyılara şehirler, kasabalar, köyler kurdu insanlar. Bu durum martıları yakından etkiledi. İnce bir zekaya sahip bu canlıların en 'kuş beyinlisi' bile yüzebilir, uçabilir, yürüyebilir. Yeme içme konusunda insan türüyle ortak davranış sergileyen martılar "ne bulsam yerim" diyen bir canlı. Meyve, kurt, böcek, balık, ekme, burger, sandviç, patates kızartması...

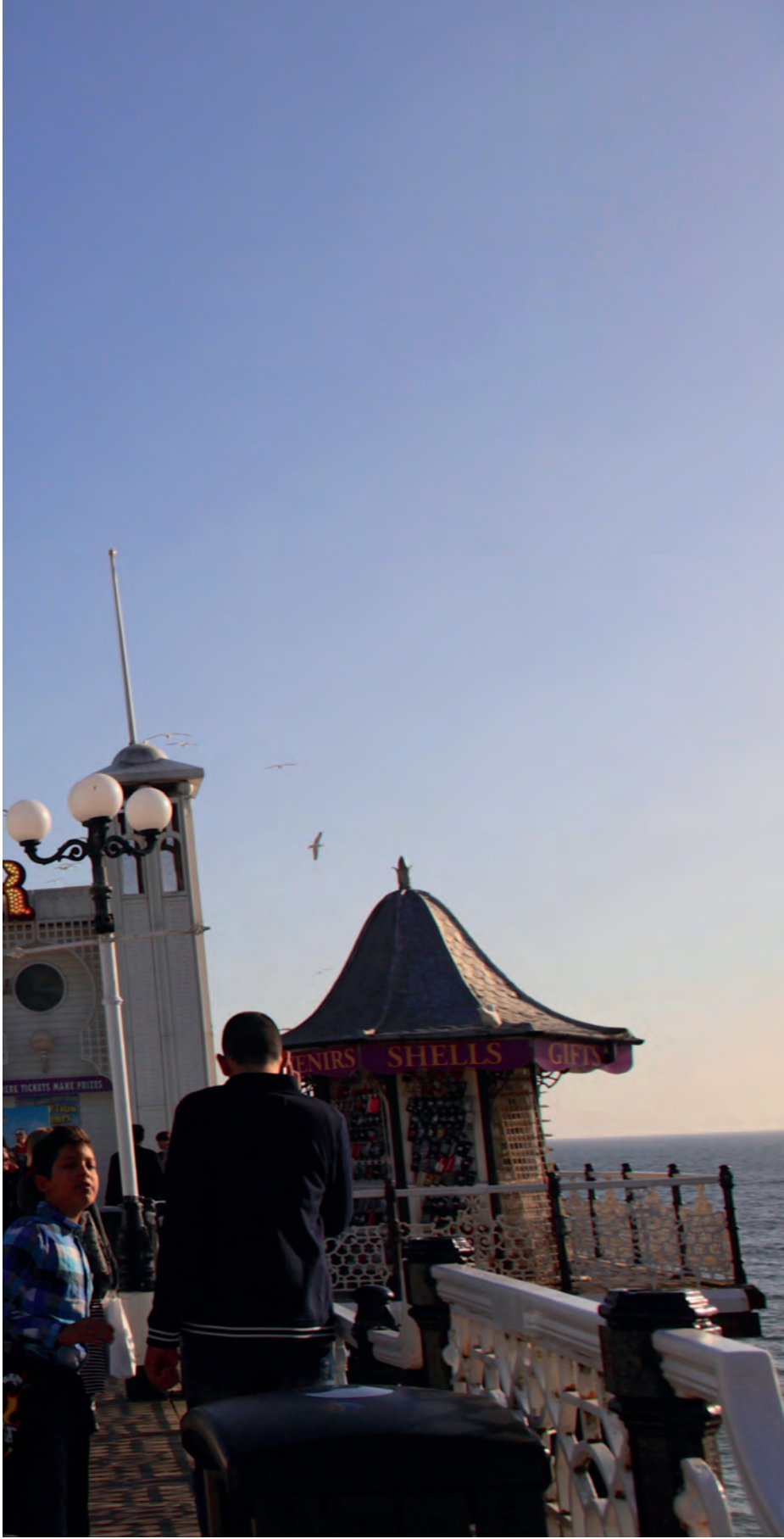
Bu kentli martıların hüküm sürdüğü en güzel yerlerden biri Brighton... Dedikodulara göre Brighton'da martıların nüfusu insanların nüfusundan fazlaymış. İsteseler şehri bile ele geçirirlermiş. Tenezzül etmediklerine göre deniz onlara yetiyor, şehir zaten onların.

"Brighton'un efendileri" konusunda halk ikiye ayrılmış durumda. Sevenler ve sevmeyenler. Sevenler,

sevmeyenlerin abarttığını düşünürken, durum sevmeyenler için "Acil önlemler alınmalı!" boyutunda. Brighton' da olayların en zirve yaptığı zaman, marttemmuz arası üreme dönemi. Artan bu "tehlikeli olayların" olağan şüphelileri, sıfır toleranslı martılar. Yerel gazetelere haber olmuş birkaç olay: Bir martı, vatandaşın tunalı sandviğine ortak olmak isteyince, direnişle karşılaşır. Çıkan arbede, vatandaşın aleyhine sonuçlanır.

Martıyı polise şikâyet eden kadın

Kentli de olsa koloniler halinde yaşayan martılar bir ilkokulun çatısına ev kurar. Mekânı paylaşmak istemeyip okul personeline 'dalınca' okulun bir gün kapanmasına sebep olurlar. Duruma belediye el koyar, martı yuvalarını başka bir bölgeye nakleder ve sonraki oluşumları engellemek için de okulun çatısına ağ gererler. Bahçesinde güneş banyosu yapan bir emeklinin, yanı başına bıraktığı takma dişleriyle havalanan martının amacı konusunda ise bir açıklama yapılmamış. Yatak odasının penceresini tıklatmaktan vazgeçmeyen martıyı polise şikâyet eden kadın ise olan bitenin başka mağduru.

Gagasında sıkı sıkıya tuttuğu canlı bir balığı, çatı katındaki cama defalarca çarpan bir martıyı, ev sahibi hiç de insancıl bulmadığını açıklar. Kadınların erkeklere göre yiyeceklerinden daha çabuk vazgeçmesi, onları martıların kolay hedefi haline getirmiş. Çöp bidonlarından öğünlerini çıkaran

Kentli martılar koloniler halinde yaşıyorlar

martılardan bıkan bir kısım halk, kapaklara ağırlık koyunca taktik değişir.

Kentli Martılar

Bu meydan okumaya karşılık veren martılardan biri burgerini yemekte olan bir kent sakinin kafasına konar. Hedeftekinin şaşkınlık halinden yararlanan bir diğer martı, öğle yemeği gagasında olay yerinden uçarak ayrılır. Pes etmeyen halk kendi tedbirini alıp çatılara plastik kartallar yerleştirdince martılar bu duruma da erkenden uyanır. Anlaşılan kuş beyinlerine bir şeyi takılmasın, bu savaş hiç bitmez.. Değişik zamanlarda şehre yaptığımız gezilerde martılar her zaman kibar ve medeniydi. Kafa göz yaranlarına şahit olmasak da dedikoduları kulağımıza ulaştı Brighton'da martı sevmeyenler seslerini yükseltirken, sevenler aslında işgalci gücün insan olduğunu vurguluyorlar. Onlara göre kent yaşamına geçen insan, martıları da kentleştirdi.

Brighton Manş Denizi'nin kıyısında, ülkenin güneydoğusunda yaşayan bir şehir. 1841 yılında tren raylarının gelmesi kaderini değiştirir. Brighton en çok ziyaretçisini Londra'dan alır. Denizi, havasını özleyenler, başkentten ortalama bir buçuk saat uzaklıkta, Brighton'a gelip denize, şanslılarsa eğer, güneşe dokunur. Günü birlik gelenler nüfusunu katlarken yerel ekonomiyi de canlandırır.

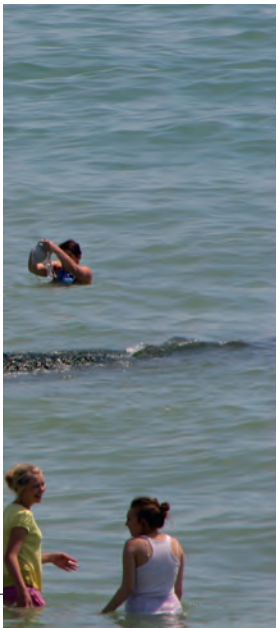
Fırtınaların arada ziyaret ettiği şehir

Şehrin balıkçılıkla geçinen hayat çizgisini fırtınalar, saldırılar, işgaller ve 1730'lar da Lewes kasabasında yaşayan Dr Richard Russell değiştirir. Hastalarına yazdığı reçetede "Brighton'da deniz banyosu" tavsiyesi, moda haline gelir. Oteller, yollar yapılır. Prens George, boş zamanlarını Brighton'da geçirmeye başlar, haliyle İngiltere'nin zenginleri de ona eşlik eder. Ünlü Royal Pavilon bu dönemde Hint-Arap mimarisinden etkilenerek bir tatil konağı fikriyle yapılır. 1800'de yedi bin olan şehrin nüfusu, 1900'lar da 120 bin, günümüzde 300 bine ulaşır. Kraliçe Viktoria döneminde de Brighton popülerliği-

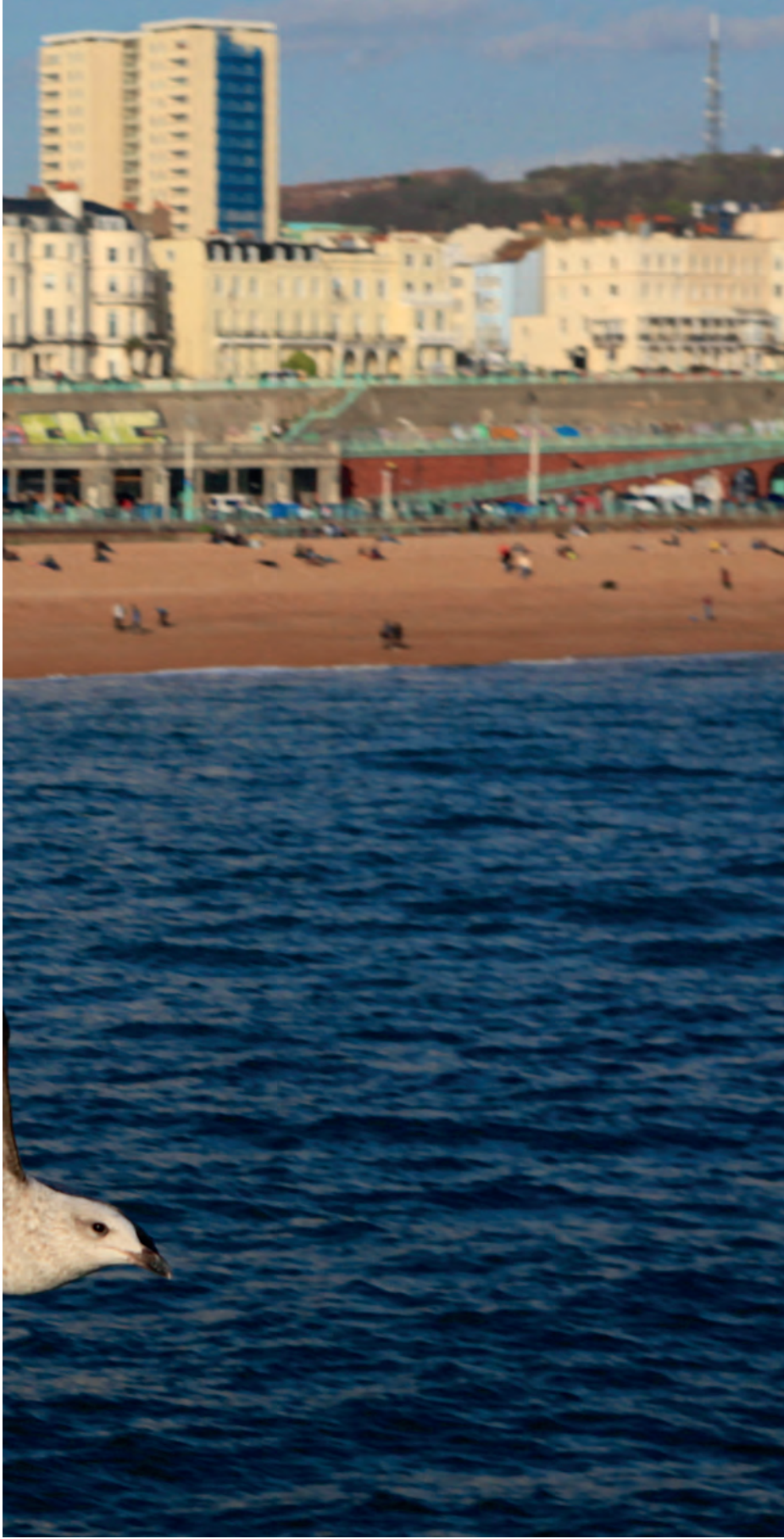

*Brighton'da
martıların
nüfusunun
insanların
nüfusundan
fazla olduğu
söylentiler
arasında*

*Brighton'da halk
martıları sevenler ve
sevmeyenler olarak
ikiye ayrılmış*

ni artırmaya devam eder. 1703 'Büyük Fırtına' sonrası şehir fakirleşir. Fırtına sonrası gündeme gelen set duvarlarının yapımına dair Robinson Crusoe'nun yazarı Daniel Defoe, yapılacak masrafın şehrin edlerinden fazla olduğuna dikkat çeker.

Fırtınaların arada ziyaret ettiği şehir, 16 Ekim 1987'de bir yenisiyle tanışır. Bu ziyaret can kaybına ve 15 milyon ağaca mal olur. 1886' da inşa edilen West Pier'in dramatik öyküsü 2003' te yaşadığı iki büyük yangın sonrası denizin ve fırtınanın insafına terkedilir.

2016' da açılan 360 derece, 138 metre yüksekliğinde ki Gözlem Kulesi ziyaretçilerin dikkatini çeken yerlerden. Müzeleri, parkları, sahili, restoranları, martıları, insanları, rüzgârı fırtınası derken her haliyle Brighton mutlu ve güzel.

“Hayalim bir halkla ilişkiler atölyesi kurmaktı”

GEÇTİĞİMİZ DÖNEM İLEDAK TARAFINDAN AKREDİTE EDİLEN HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BÖLÜMÜ'NÜN BÖLÜM BAŞKANI DR. ÖĞR. ÜYESİ DENİZ AKBULUT, BU BAŞARININ ARKASINDA 2016 YILINDA KURDUĞU İAÜ PR ATÖLYE'NİN PAYININ BÜYÜK OLDUĞUNU VURGULUYOR.

AKBULUT, DANIŞMANLIĞINI YAPTIĞI İAÜ PR ATÖLYE'NİN KURULMA AMACININ, BÖLÜM ÖĞRENCİLERİNE DERSLERDE ÖĞRENDİKLERİ TEORİK BİLGİLERLE UYGULAMAYI BİRLEŞTİREBİLME OLANAĞI SAĞLAMAK OLDUĞUNUN ALTINI ÇİZİYOR. DR. ÖĞR. ÜYESİ DENİZ AKBULUT İLE İAÜ PR ATÖLYEYİ KONUŞTUK.

A tölye fikri nasıl oluştu? En büyük amacınız neydi?

Halkla İlişkiler ve Tanıtım eğitimi için bana göre en gerekli unsur uygulama. Yani öğrencilerin uygulama deneyimi edinmesi gerekiyor. Teorik bilgi de bizim için çok önemli ama özellikle sektörde yer edinmek isteyen öğrencilerin stratejik iletişim süreçlerini planlamasını ve bu sürecin nasıl yürütüleceğini öğrenmesi gerekiyor. Dolayısıyla bölümümüzde öğrencilerin uygulama yapabileceği bir atölye kurmaya karar verdik. Zaten önde gelen halkla ilişkiler ve tanıtım bölümlerinin bünyesinde öğrenci atölyesi olduğunu görüyoruz. Benim özellikle örnek aldığım atölyeler; Ege Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesindeki atölyeler... Burada öğrenciler oldukça güzel işler yapıyorlar, hatta Kocaeli Üniversitesi'ndeki öğrenci atölyesi, Kocaeli bünyesindeki şirketlere kurumsal kimlik hizmetleri vererek dışarıya iş yapıyor. Hayalim böyle bir atölye kurmaktı. Aynı zamanda tüm sı-

nıfların bir arada iş birliği ve uyum içinde çalıştığı bir ortam hayal ediyordum. Biz de kendi bünyemizde bunu nasıl yaparız diye konuştuk. Dekanımız Prof. Dr. Hülya Yenğin'in de desteğiyle atölyemizi kurmaya karar verdik.

Fakülte tarafından da atölye kurma fikriniz desteklendi bu durumda.

Tabii bize atölye için fakülte içerisinde bir yer gerekiyordu. R Bloğa taşınınca üniversite bize bir ofis tahsis etti ve birtakım malzeme taleplerimizi karşıladılar. Ondan sonra da gönüllü öğrencileri atölyeye davet ettik. İlk sene bir oluşum sağlayana kadar birtakım problemler oldu. Özellikle ne tür işler yapacağız, nasıl yapacağız vs. Öncelikle sektör profesyonelleri ile bir araya gelmeye karar verdik, çünkü sektörle ne kadar ilişki içerisinde olursak o kadar iyi diye düşündük. Aynı zamanda hocalarımız ne kadar teorik bilgi anlatsalar da sektörden gelen isimlerin yaşadıkları deneyimleri öğrenciler ile paylaşmalar-

Türkiye'de iletişim eğitimin kalitesinin yükselmesini amaç edinen İletişim Eğitimi Değerlendirme Akreditasyon Kurulu (İLEDAK) tarafından yapılan incelemeler ve gözlemler sonucu İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı 08 Nisan 2019 - 08 Nisan 2021 tarihleri arasında geçerli olmak üzere akredite edildi.

İLEDAK tarafından akredite edilen Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümüne akreditasyon belgesi düzenlenen törenle verildi

rı oldukça önemliydi. Akademisyenler için sektörle iletişim halinde olmak günceli takip etmek açısından çok önemli. Çünkü dijital dönüşümün etkisiyle hem iş yapış şekilleri hem güncel işler hem de ajans yapıları dönüşüyor, bunu da bizim öğrencilerimize en iyi anlatacak olan sektörden gelen konuklardı. Bu yüzden biz de öncelikli olarak 'Halkla İlişkiler ve Tanıtım Öğrencileri Sektörle Buluşuyor' başlığı altında etkinlikler düzenlemeye başladık. Daha sonra sosyal medya kanallarımızı kurduk. Buradan özellikle mesleki, halkla ilişkiler öğrencilerini ilgilendiren haberler vermeye çalıştık.

"Mesleğimin Farkında Ol" projesi nasıl ortaya çıktı?

Meslek itibarı her zaman üzerinde çalıştığım bir konu oldu, yüksek lisans tezimi de iş ilanlarında halkla ilişkiler mesleğinin sunumu üzerine yapmıştım. Yine bu konuda makale çalışmalarım oldu. Bölüm Hocamız Dr. Öğr. Üyesi Gonca Yıldırım ile birlikte meslek sorunları üzerine araştırma yapıyorduk. Halkla ilişkiler öğrencilerinin yakınlarının mesleği ne kadar bildiği-

ne dair bir anket yaptık. Çok değişik sonuçlar gelmeye başladı. Hiç unutmuyorum, 3. sınıftan bir öğrencim yani artık mezuniyetine bir sene kalmış, annesi hala insan kaynakları bölümünde okuduğunu zannediyordu. Öğrencilerin de genel olarak çoğunun, özellikle 1.sınıfa gelen öğrencilerin halkla ilişkilerin ne olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Ben de bu sorun hakkında öğrencilerimle birlikte dikkat çekecek bir farkındalık kampanyası yapmaya karar verdim. O zamanki 4.sınıf öğrencilerim “Hocam biz çeşitli videolar çekelim, skeçler yazalım, afişler yapalım bakalım ne olacak?” dediler. Biz de bunu kendimize bir amaç edindik, hem de sektörde adımızı duyuracak ve farkındalık yaratacak bir çalışma yapalım istedik. Sloganı da ‘Mesleğimin Farkında Ol’ şeklinde koyduk. Videolar sosyal medya kanallarımızda yayımlandıktan sonra oldukça ses getirdi, öğrenciler de

kampanyayı çok sahiplendi, kendi hesaplarında paylaştılar. Sektöre çağrı yaptık, bir açık mektup yazdık, basına çağrı yaptık hepsi web sitemizde var. Bu şekilde sektöre karşı duruşumuzu sergilemiş olduk. Çünkü temel olarak bizim mesleğin birçok uygulama alanı ve birçok görev tanımı var. Bunların toplanması gerekiyor, biz de açıkçası öğrencilerle buna bir öncü kampanya oluşturmak istedik. Sektörden gelen destek videoları ile birlikte kampanyamız hala devam ediyor, ilgilenenler gelişmeleri sosyal medya kanallarımızdan takip edebilir.

Atölyenizde düzen nasıl işliyor?

Atölye kurulduktan bir sene sonra öğrenciler baktılar ki güzel işler yapılıyor, gönüllü katılımcılar arttıkça da yavaş yavaş departmanlar oluştu. Bizim şu anda Etkinlik, Sosyal Medya, Kreatif ve Metin Ya-

“Mesleğimin Farkında Ol” projesi için öğrenciler kendi yazdıkları senaryolar eşliğinde kısa tanıtım filmleri çektiler

*İAÜ PR atölye,
her dönem
halkla ilişkiler
mesleğinin önde
gelen isimlerini
üniversitemizde
ağırıyor*

zarlığı olmak üzere dört aktif bölümümüz var. Bunların başına da birer sorumlu öğrenci koyduk ve bu şekilde bir organizasyon yapılanmasına gittik, en azından hiyerarşik olarak... Çünkü özellikle öğrencilerin bunu koordine edip yürütmesi gerekiyordu. İki senenin sonunda da şu an geldiğimiz noktadan oldukça memnunuz. Önceden her şeyi söylemem gerekiyordu şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın, şunu yayınlayın diye. Şu an departmanlar kendi aralarında iş akışını gayet güzel bir şekilde yürütebiliyorlar. Öğrencilerde özellikle şöyle bir farkındalık oluştu; sektörle ilgili her şeyi takip etme ve toplantılara gitme. Gerek TÜHİD Connect olsun, gerek diğer sektörel toplantılar olsun artık öğrenciler oralara kendileri gidip katılıp kendi bağlantılarını kurmaya başladılar, oralarda staj yapmaya başladılar. Uygulama bizim mesleğimizde olması gereken bir öge, biz de bu şe-

kilde sektörle bağlantımızı canlı tutup uygulama çalışmalarına devam ediyoruz.

Hiç olumsuz geri dönüş aldınız mı?

Olumsuz geri dönüş ilk zamanlar sosyal medyada paylaştığımız videolara oldu ama sonuçta bu bir öğrenci işi olduğu için, her şeyi öğrenciler yaptı, videoları kendi cep telefonlarıyla ve kendi imkanlarıyla çektiler. Skeçlerin içerisindeki diyaloglara bir takım olumsuz geri dönüşler oldu ama dediğim gibi biz profesyonel bir ajans değiliz, bazı şeyler doğal olarak gerçekleşti. Ama genel olarak olumlu geri dönüşler aldık, zaten hep bunun bir öğrenci işi olduğunu, bunun sadece bir ilk adım olduğunu vurguladık. Buradaki halkla ilişkiler mesleğinin algı problemini sahiplenmesi gerekenler en başta mesleki örgütler, yasa yapıcılar ya da sektörel kanaat önderleri; bunu

“Halkla İlişkiler ve Tanıtım öğrencileri Sektörle Buluşuyor” etkinlik dizisi kapsamında toplam 27 etkinlik gerçekleştirildi

her zaman söylüyoruz. Aynı zamanda bizim bölümümüzün dışarıda tanınmasına ve diğer halkla ilişkiler bölümleri arasında sıvırılmasına neden oldu. Özellikle sektörde çok iyi biliniyoruz. Örneğin atölyede aktif görev alan mezun öğrencilerim sektörde çok iyi ajanslarda işe başladılar.

Atölye için keşke diyebileceğiniz bir şey var mı?

Söylediğim gibi bu sürecin sonunda arzu ettiğim şey, benim sadece danışman hoca olarak görev yapmam, öğrencilerin burayı gerçek bir ajans gibi algılayıp kendi kendilerine yürütecek ve gönüllü olarak günlük vakitlerini ayırabilecekleri bir yapıya kavuşması. En büyük hayalim bu. Ama henüz o seviyeye gelemedik.

Atölye halkla ilişkiler öğrencisine ne katıyor?

Şunun bilincinde olması gerekiyor öğrencilerin... Bizim bölümümüz dört sene okuyayım, derslere girip çıkayım, iyi bir ortalamayla diplomamı alırım işe gire-

rim denilebilecek bir bölüm değil. Yani Halkla İlişkiler ve Tanıtım öğrencisi okula adım attığı birinci sınıftan itibaren bir yerlerde staj yapması gerektiğinin farkında olmalı. İlla bir ajans olması gerekmiyor, bir STK'nın bünyesinde gönüllülük çalışması da olabilir. 1. sınıf öğrencisinin illaki iletişim sektöründe çalışması gerekmiyor, halkla ilişkiler tüm sektörlerde gerekli olan bir yönetim görevi. Dolayısıyla ilk etapta herhangi bir işyerinin havasını koklamak bile öğrenciye çok şey katıyor. Ben birinci sınıflarıma geldikleri andan itibaren söylüyorum. Çalışın, yaz tatilini değerlendirin. Ders programımız bazı günlerin boş olmasına müsaade ediyor. Öğrencilerin bu zamanlarında kendilerini geliştirecek faaliyetler yapması gerekiyor. Bizim mesleğimiz sadece diplomaya bakılıp işe alınacak bir meslek değil. Çocuğun konuşması, oturması, kalkması, sunum becerisi, metin yazması, kendini ifade etmesi, gündemi takip etmesi gibi birçok etken meslek başarısına etki ediyor.

Yazı ● Burak Kılavuzoğlu

Fotoğraf ● Gülsüm Dikbaş – Sinan Daşpınar (İAHA)

Teknofest Çocukları Gökyüzüne Çağırdı

“MİLLİ TEKNOLOJİ HAMLESİ” SLOGANIYLA BU YIL İKİNCİSİ DÜZENLENEN TEKNOFEST’TE TÜRK TEKNOLOJİ SANAYİNİN EN GELİŞMİŞ ÜRÜNLERİ OLAN İNSANSIZ HAVA ARAÇLARI (İHA) HERKESİN DİKKATİNİ ÇEKTİ. BAYRAKTAR FİRMASININ ÜRETTİĞİ AKINCI SİLAHLI İHA’SI TÜRKİYE’NİN GELDİĞİ NOKTAYI ORTAYA KOYARKEN HÜRJET, MİLLİ MUHARİP UÇAĞI’MIZ TF-X’İN BİREBİR MODELİ, ALTAY, YENİ MODÜLER ZIRHLI ARAÇLAR VE DAHA FAZLASI TEKNOFEST’İ BİR SİVİL FESTİVALDEN DAHA ÇOK ASKERİ GÜCÜN SERGİLENDİĞİ BİR FUARA DÖNÜŞTÜRDÜ. FESTİVALİN TEK SİVİL KANADI ÜNİVERSİTELERİN AR-GE ÇALIŞMALARI VE PATENT YARIŞMASI OLDU. İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ DE KULUÇKA MERKEZİ VE 10 BULUŞUYLA TEKNOFEST’TE YER ALDI.

Dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji fuarı

*Festivalde
Türk Savunma
Sanayi yeni
teknolojileriyle
boy gösterdi*

Geçtiğimiz yıl İstanbul Havalimanı'nda düzenlenen Teknofest bu yıl Atatürk Havalimanı'nda görece herkes için yakın, kolay ulaşılabilir olmasıyla daha çok insanın ilgisini çekmeyi başardı. 1 milyon 720 bin kişinin katılım gösterdiği festivalde Türk Savunma Sanayi tüm yeni teknolojileriyle boy gösterdi. Festivalin sivil tarafıysa Savunma Sanayi teknolojilerinin yanında sönük kaldı.

SİHA'lar, Hürjet, TF-X ve daha fazlası

Türk Savunma Sanayi'nin son teknoloji ürünleri Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) Teknofest'te boy gösterdi. Hâlihazırda sahada test edilmiş başarıya ulaşmış silahlar ve henüz test aşamasındaki yeni SİHA'lar Atatürk Havalimanı'nın eskiden Dış Hatlar olarak kullanılan park yerinde sergilendi. İngiliz Savunma Sanayi Devi

BAE ile birlikte geliştirilen Milli Muharip Uçağı'nın birebir modeli ilgi toplarken, uçağın kullanacağı tüm mühimmatın yerli üretim olması dikkat çekti. Eğitim uçağımız Hürkuş'un jet motorlu versiyonu Hürjet, Otokar projesi olarak başlayıp BMC'ye verilen ve seri üretimi duran Altay tankı, gelişmiş modüler zırhlı araçlar ve daha fazlası Teknofest'te izleyicilerin beğenisine sunuldu.

Su-35 hünelerini sergiledi

Sukhoi firması tarafından üretilen Su-35 uçakları da Teknofest'te sergilendi. SoloTürk ve Türk Yıldızları'nın ardından gökyüzünde yerini alan Su-35 yaptığı manevralarla izleyenlere heyecanlı anlar yaşattı. Dik konumda 'serbest düşüşe' geçen Rus uçağı yere yakınlaştığı sırada motorlarını devreye sokarak yeniden uçmaya başladı. Ayrıca 'manivela' denilen düz uçuşta

*Teknofest'i 1
milyon 720 bin
kişi ziyaret etti*

burnu bir anda dikmesiyle gerçekleşen ve pilotu yüksek G kuvvetine maruz bırakan manevra izleyicilerin ağzını burnuna getirdi.

**Patent yarışmasında Altın
Madalya üniversitemizin oldu**

Savunma Sanayi ürünlerinin yanı sıra üniversitele-
rin AR-GE çalışmaları ve yeni buluşlara da yer veren
Teknofest'te bir öğrenci yarışması ve en iyi buluşlar
yarışması düzenlendi. Üniversitemizin de temsil edildi-
đi yarışmalarda en iyi patent ödülünü lösemiye ortadan
kaldırmada etkili goji meyvesi ve Karnitin bileşiminden
oluşan bitkisel kompozisyonuyla İAÜ akademisyeni Doç.
Dr. Mine Ergüven kazandı. Ergüven'in buluşu kanser ile
mücadelede önemli bir yardımcı tedavi olarak kullanıl-
maya başlanacak.

bizi takip edin

IAHA

 twitter.com/iahahaber

 facebook.com/istanbulaydinhaberajansi

 instagram.com/istanbulaydinajansi

 iaha.haber@gmail.com

 youtube.com/istanbulaydinhaberajansi

www.iaha.aydin.edu.tr

IAHA

İSTANBUL AYDIN HABER AJANSI

GÖZ

ISSUE: 10 / 2019

ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY COMMUNICATION FACULTY HAS BEEN PUBLISHED BY THE NEWS AGENCY SINCE 2012.

Göbekli Tepe

*DISCOVERY THAT
HAD REWRITTEN
HISTORY*

Yazı ● **Dr. Olcay Uçak**
Fotoğraflar ● **Dr. Olcay Uçak – İlker Cem Güzeldemirci**

Discovery that had rewritten history

THE LIGHT OF URFA IS IN MY MIND, I HIT THE ROAD. IN FACT, IT ALL STARTED WITH "YOU MUST VISIT URFA, THERE IS A VERY SPECIAL LIGHT THERE, A MYSTERIOUS AND EXTRAORDINARY LIGHT THAT EVERY JOURNALIST AND PHOTOGRAPHER SHOULD SEE", FROM JOURNALISTS WHICH I LISTENED WITH EXCITEMENT DURING MY STUDENT YEARS.

When I started reading I realized that I should have followed master writers such as Yasar Kemal, who enlightened the oral legends of Urfa, and passed them to us through their writings: "They gathered all the sunlight together and brought it on to Urfa." Then we should go to Urfa, the land of legends, to the fertile land where the light is generously presented; we should listen to how civilization and humanity began from smiling people. Moreover, it would not be logical not to go to the Göbeklitepe of Urfa since it is included in the Unesco World Heritage list and President Recep Tayyip Erdogan declared 2019 as the year of the Göbeklitepe.

How to get to the region as soon as possible where the whole world is paying attention to? Where to stay? I chose one of THY and Pegasus flights from Istanbul to Urfa, the earliest one in the morning. I realized that it was not easy to find a hotel, all pla-

ces were fully booked until the end of May. Finding a place to stay in Urfa, whose reputation exceeds our country, is a matter of lucky now. Luckily I managed to book it during the week even though it was not a weekend and I got on the plane to meet with İlker Güzeldemirce, the photo journalist of our journal named GÖZ, at the Göbeklitepe.

Eventually, Urfa welcomes us with its snowy peaks and then hills of various sizes on the skirts of Karacadağ which surrounds the Sanliurfa Plateau. The sunrises here are the highest reflections of the brightest light I have dreamed of for years. What happened on this land tens of thousands of years ago is the beginning of everything for humanity. We have not seen anything yet. Sanliurfa GAP Airport is calm and bright in the cool of the morning. The 10 km road to the city center is amazingly green. The bright green and sun-colored wild mustard flowers shine everywhere, brought in by the rain, which the people of Urfa had

Urfa province is home to the archaic towns of Halfeti and Rumkale, who play an important role in the history of Mesopotamia

never seen in April before. Güzelşehir welcomes its guests with its apartments resembling the ones in Istanbul at the entrance of the city, but it is greener than Istanbul.

We must try to understand Urfa

The real city starts when our car moves away from the apartments and enters the hundreds of years old yellow and white limestone streets of the old town, which resembles a fairy tale land. Its green walls decorated with jasmine in the courtyard of Aslan Guest House and the bright extensions of the sun in the garden pool. Our host Özcan Aslan, a retired English teacher, is Urfa's first tourist guide and has been welcoming guests for the last 11 years. His at least 200 years old Armenian house has remained from his father. The sections that were formerly reserved for sira nights and weddings are kept for tourists this year. Most of the tourists are coming from all over the world. "We do not want to say that there is no room left for the guests. This year is very busy. Demand has increased by 50 percent. We will do our part. People from four different countries sitting at the tables by this pool are coming from Hungary, Germany, England, France and meet in Urfa. Our guests come from all over the world. The capacity of the city

has increased by a thousand beds this year, but it is hard to find a place, especially in the spring. Local tourists used to go seaside, but lucky me as the number of history enthusiasts is increasing. They are coming from all over the country as families and want to visit all the provinces of Turkey. We have to improve the union in this garden with better transportation and accommodation services. We have a lot of work to do. There should be non-stop flights not only from Istanbul but from as many cities as possible. We need to talk about this issue together. We need to promote Urfa as it deserves."

The Assyrian family, who were having breakfast in the garden, migrated from Urfa many years ago. Sara from this family came to us with excitement when she heard our conservation and began to tell her story; "I came here with my husband, a 9 year old son and a 5 year old daughter from France. We want to show these lands where my family used to live to them and we are very curious to see Göbeklitepe. But first we will visit the Archaeological Museum and the Mosaic Museum with the children."

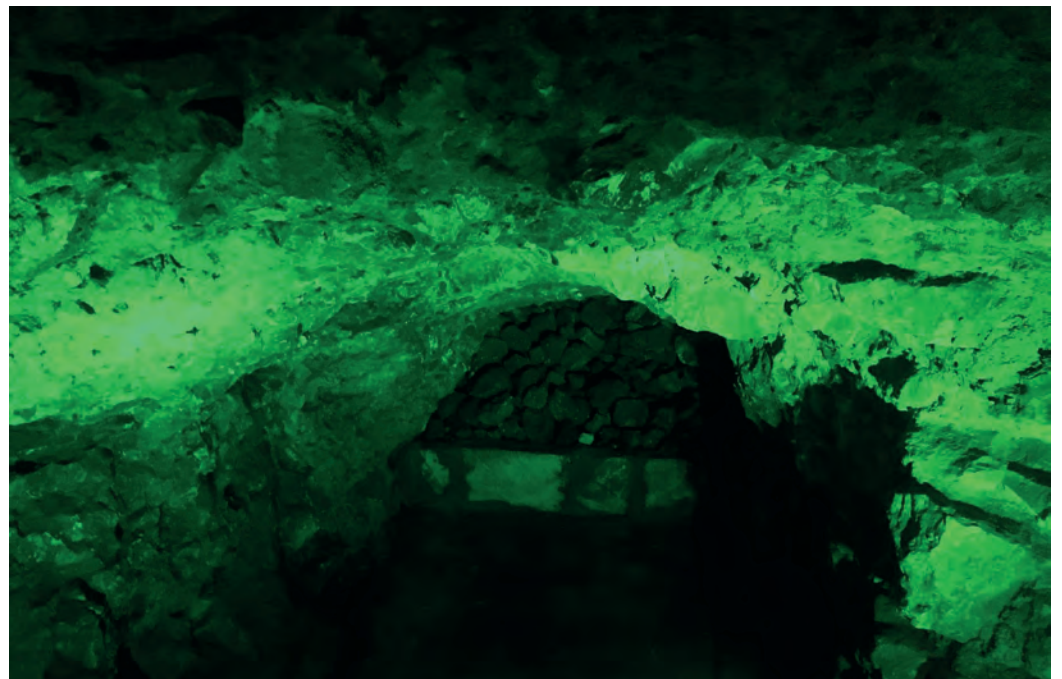
One other guest is Esmâ who came with her German husband and children; "I am not from Urfa but this is one of the cities in Turkey we were eager to visit with my husband. This City of Prophets kind of called us. It

Urfa is the most interesting and the most famous attractions in the region of Turkey's

Urfa is visited by many Turks as well as foreign tourists

wouldn't be right if we didn't visit this city. I am glad we have found a place to stay. We will stay in this peaceful city for a few days and visit mosques, and the Göbeklitepe."

Another guest, Jozsef Sabo, was a traveler from Budapest. He was sitting at his computer and listening to us. He began to tell us that he uses the name of Yusuf even in his own country that he traveled to 20 provinces of Turkey and thinks that mardin resembles urfa. When we wanted him to choose between Istanbul and urfa, he said that "urfa is different, it is a city whose walls smell history and secrets have not yet been solved."

The city with unsolved secrets

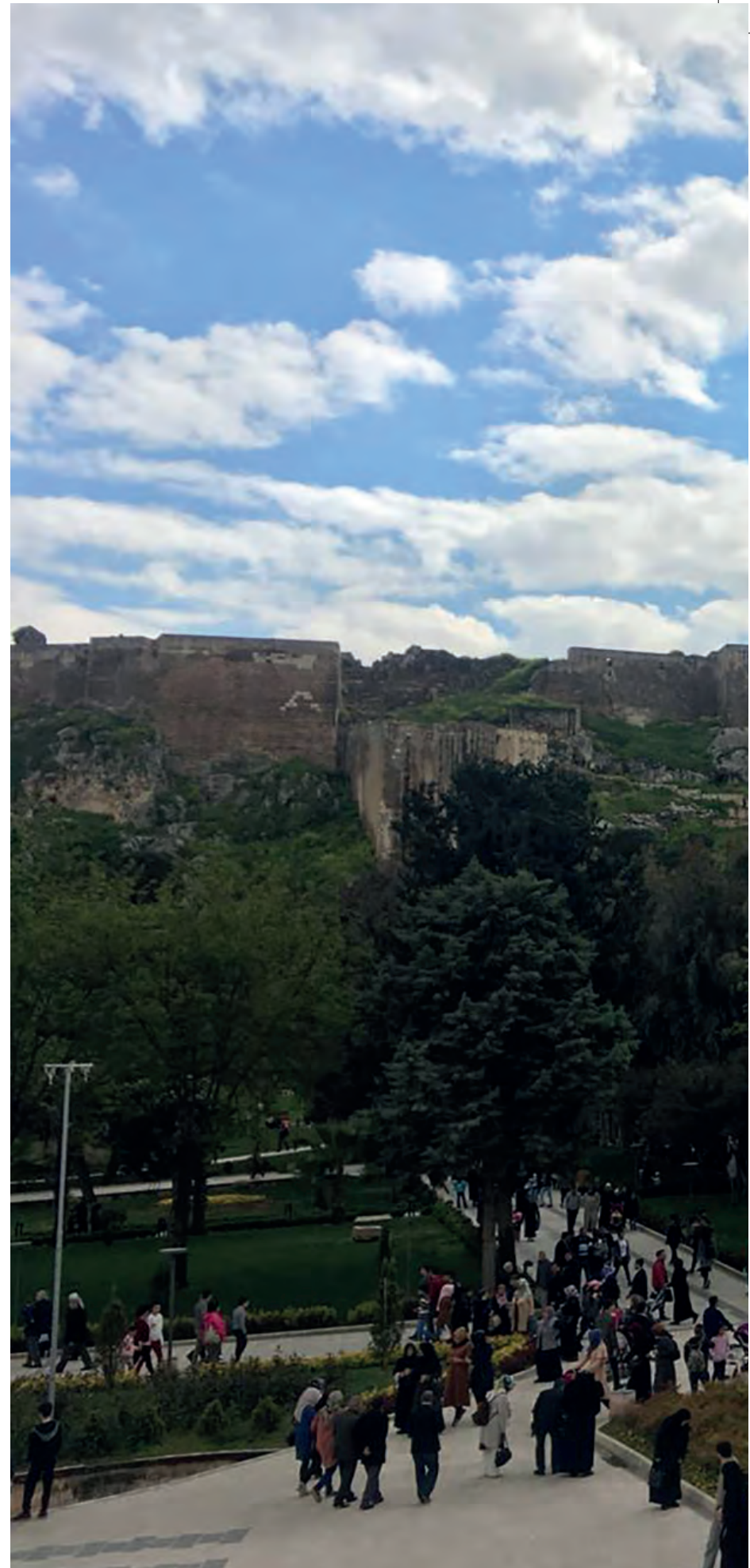
When the spring sun starts to rise at our breakfast table, we start to walk through the narrow streets of Urfa with our guide Zeliha as in the legends to visit the mosques, wide squares of Urfa, its highest tower and catapults and the mysterious caves where Prophet Abraham was supposedly born and thrown into the fire. The cheerful screams of children up to eight on the roads with their families accompany us. After all, it is April 23 The National Sovereignty and Children's Day. It is the gift of veteran Mustafa Kemal Atatürk to all children of the world. People's holiday enthusiasm is combined with the calm excitement of the streets. Since it is a holiday, we can easily walk

children and pass alongside the cars waiting in the traffic. This traffic is not the same as the one in Istanbul. It appears as if the vehicles are the same but the klaxons are dismantled. Why doesn't anyone get angry or shout while waiting? Why are everyone's eyes shined with joy like our guide, Zeliha? This land must have a secret in this smile and in this mysterious city. Can we understand?

A narrow road paved with packet stones takes us to the Kitchen Museum when we go downhill. After all, Urfa's cuisine is famous around the world as much as its light. When the kitchen museum director Şevket Yardimci sees that we enter through the door, he leaves his tea cup on the tray in the large courtyard with the pool and start to tell. The place was formed after the historic Hacibanlar Mansion was restored by the Municipality and turned into a museum in 2011. Old kitchen tools are exhibited in large rooms, which are decorated with waxen sculptures in accordance with the historical decoration in the museum. The museum also organizes cooking courses for local and foreign guests who want to learn traditional Urfa cuisine. He is pleased with the interest they have received and opens the doors of five rooms one by one for us and other visitors from Japan to take photographs. The tables in the middle of the rooms and the animated dishes obviously contain tastes that we do not know yet but we start to wonder. He could not pass along

without showing us the private bird house carved for pigeons on the facing facade of the walls surrounding the courtyard and row of smaller guest bird houses carved for traveler birds.

Our city tour continues towards the historical mosques area where we see the crowd becoming more intense after the Culinary Museum. There are 50 places of worship in the city center of Sanliurfa, which is known as the city of the prophets according to the records. Three of them are churches which have been converted into mosques and four of them are small cave mosques. The mosques in the eight districts of the city ranges from two to eight. We are looking forward to see as much as we can since we our concern is that we may not have enough time to see them all. We walk towards Uluğ Mosque, which welcomes Haşimiye Square with its tower and minaret. It was built on the place of the Red Church, that was on the street of Divanyolu, by Zengi in 1170. The bell tower is rising next to the minaret of the mosque that is in the green courtyard. The aromas rising from the cinnamon, black pepper, cumin, ginger and coffee fragrances rising from spice shops in the squares are blended together in the crowds reflecting the spangled, beaded, sequined crowds that echo the bright fabric colors in the area where the mosques are lined among tree-lined roads. We find ourselves in a large courtyard surrounded by yellow and white limestone walls when we join this flood of noiseless but enthusiastic and cheerful people. The fragrance of tea brewed in the garden of Gümrük House, which is inhabited by the ones resting under the shades of old plane trees, is blended with the scent of roasted sesame seeds and terebinth. A waiter approaches our table and asks if we want mirra by offering a special presentation ewer and a special cup without a handle. We learnt that mirra's history is dating back to Arab culture. It takes a long time to prepare mirra. It is kept cold and thick and is drunk warm without sugar. Mirra has a unique taste that is bitter and intense and has a dark

molasses color. It can be called the essence of coffee flavor. When I taste it, I realize it has an intense and spicy flavor that I have never experienced in any coffee and put out my cup to refill it. Yes, it is extremely bitter but what makes it special is the complimentary sweet taste of terebinth coffee with sugar which is adorned with pistachios and served after mirra instead of desert.

Now we can walk towards Hasan Pasha Mosque. Visiting Hasan Pasha Mosque after iftar during Ramadan is a tradition in Urfa and that is why it is the coolest mosque of Urfa. Paved roads under the shade of plane trees, a long and cool pool in the courtyard of the mosque, cheerful children running around. On the one side are calm but eagerly waiting visitors to enter mosques where worship is performed with enthusiasm and cheerfully welcomed, on the other side selfies taken in the courtyards of mosques attached to each other, smiling mothers of children cooling off in ornamental pools. Obviously, there are reasons we need to understand that bring these people together in these sacred places of worship.

Halilrahman mosque and lakes are our next places to visit. The cave Zeliha that gave birth to Prophet Abraham according to legends is one of the places with the longest waiting lines. Although visitors are often warned to be quick and keep the cave visit short, they compete with each other to pray inside and sip the holy water. Kindness and tranquility embrace visitors of all ages once again. Whispers rise from prayers and the sound of rosaries reach our ears with echoes on the walls of the cave centuries ago. It is impossible not to be impressed by the illuminated view of the cave, which is half submerged and the fact that visitors focus peacefully on this image.

Sanliurfa from Yasar Kemal to Klaus Schmidt

Our walking trail continues down to the green lakes, which were once described as an oasis in the desert. Following the crowd, we approach the lakes where legends are told. We know that the lake, commonly

known as the Pool of Abraham is called Halilrahman and Anzelha by the people of Urfa according to the writings of Yasar Kemal. Halilrahman Lake was formed when the fire that Halil Ibrahim was thrown into was transformed to water according to the legend. Yasar Kemal describes Halilrahman as “the water of the fire of goodness” and tells that the patients and strangers who had drunk the water of this lake have recovered. Halil Ibrahim was thrown into the fire. His mother witnessed this incident and the accumulation of her blood tears formed the Anzelha lake according to the legends. The name of the lake comes from the word of “ayn” which means the “eye,” and the word of Aynelzeliha.

Anzelha is like a big park where visitors can visit by using larger boats, surrounded by shadows of plane trees and tea gardens. The difference from a conventional city park is that the lake is covered with fish which are believed to be sacred. Those who eat this fish with spots on their backs meet with a disaster according to the legend; therefore, no one would attempt to catch these sacred fish. We leave the children who are screaming of joy and watching and feeding fish from the shore, splashes of the fish which are trying to eat food in still water and the mechanical sounds caused by people taking photos behind. The crowd of people and the number of hands rising to take photos are increasing around Halilrahman Lake ahead. There are those who wear traditional costumes and take photographs as well as those who shop in souvenir shops. We come to the shore known as the place around the Halilrahman Lake, where Prophet Abraham was thrown into the fire and the wood turned into fish. The photos taken with curious gaze and the holy Prophet’s stories told to each other in amazement and admiration reach our ears. All the shores of the Pool of Abraham are surrounded by different legends. On the other shore, there is the Rizvaniye Mosque, which is described in the legend of the Kaaba along with the Poet Nabi. The group, including the poet Nabi, stays in a place to rest on

*The pool of Abraham,
known as Balikli Göl
in Turkish*

the way to Mecca for pilgrimage, as the legend says. Poet Nabi, who falls asleep and wakes up during the rest, sees someone is extending his legs to the side of Kaaba. He takes this situation to heart and heaves a sigh thinking how someone can extend his legs to the side of Kaaba. All the muezzins dream of Prophet Muhammad in the morning of the same day and he asks them to read this poem before the morning prayer. The Poet Nabi's words, which include Prophet Muhammad, are listed in Arabic letters on the stone wall painted in green of the gate of Rızvaniye Mosque; "Sakin terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Hudâdır bu Nazargâh-ı ilâhidir Makâm-ı Mustafa'dır bu." (Avoid obedience in this place, which is the place of Almighty God and the authority and place of Prophet Muhammad Mustafa, who is the dear Prophet of God). Why shouldn't the lines of poet Nabi call on all people to respect the holy one and the harmony of this respect in the presence of this legend?

Mosques, church ruins, masjids and sacred caves were built on top of them to protect all of the ruins of Urfa Castle and catapults described in legends. When you see the majesty of the catapults rising from the hill at the highest point of the city to the blue and white sky, you believe that they will never be destroyed like in the legend. We read that no one

can lay hands on those catapults from Yasar Kemal's lines, that the catapults will remain until the Day of Resurrection, and that if the catapults are destroyed one day, the world will fall apart. "The world is full of unknowns" according to the villager's words in the interview. What we can add to this sentence is "Urfa is full of legends and unknowns."

The day goes on, as the time between mosques, masjids and lakes goes on, the lunch prayer rises from minarets, the fragrances of the Urfa cuisine spread from the right side of the square and crowded groups begin to take their steps in the same direction. The areas where food odors are raised welcome the customers with their large tables on the high terraces overlooking the green square and maniacs. Realizing my indecision, Zeliha walks up the stairs saying, "I can recommend Halil İbrahim Sofrası, it has both delicious food and a beautiful view." While following her, I wondered "whether Barış Manço had eaten here." In fact, Halil İbrahim Sofrası was named after a famous legend which is the epitome of abundance. There are two brothers, Halil and Ibrahim according to this story which has orally survived to the present day. They are jointly harvesting wheat in a field to make a living. Yet at a harvest time, Halil thinks about his married brother while sharing the wheat and adds some of

his wheat to his brother's share. İbrahim thinks that his brother, Halil, is going to get married and sets up a home, therefore he needs more wheat, and adds some of his share to his. While they are carrying the wheat in this way, they realize the wheat is not finishing. They carry more and more and their storehouse is full. Then, they realize that as you share and give, there is one who gives you more. Wherever there is a need, as it was believed, the sharing asset with the needy person would increase abundance. The cuisine of Urfa includes Urfa kebab; the not peppery one of the kebabs, liver kebab which transforms into kebab when coming from Edirne to Urfa, lahmacuns with a lot of parsley, söğürme that is the most delicious version of eggplant with ground meat, pilaff with and without vermicelli, with rice or bulgur or chickpea, chickpea boran with lamb, dryly bostana salad, aya meatball with bulgur, yuvalak, sini taraklıgı and, of course, steak tartar a la turca, which have become the symbol of the city, served with plenty of green and ayran. We will not start to count the desserts because this article would not be enough. Instead, it is better to go there and see and eat.

Haleplibahçe Mosaic Museum and Archeology Museum

The mosaic of the hunting scene of the amazon women, fighting against male in the cultural basin that extends from the Aegean to the Black Sea and Anatolia 3,000 years ago, was found in 2007 excavations in Haleplibahçe, around Halil ür-Rahman Lake (pool of Abraham). The first detection of mosaics was done by Asst. Prof. Bahattin Çelik and archaeologist Ali Uygun. The most important feature of the Haleplibahçe Mosaics is that it is the only example in the world pictured in "the mosaic with the names of warrior Amazon queens." Experts define Haleplibahçe Mosaics as the most valuable mosaic in the world because of the mosaic technique, art, being made of the original stones of the Euphrates River with a size of 4 mm, etc. The mosaic of 100m² was unearthed

Murra is a very famous coffee in Urfa

in Haleplibahçe with the facilities of the Governorship of Şanlıurfa, under the presidency of Şanlıurfa archeology museum and under the supervision of our archeologists. There are geometric motifs, plant patterns, pigeon, wingless cupid, squirrel, duck, partridge, gazelle and greyhound figures on the side borders of the hunting scene mosaic. There are four queens of amazon, Hippolyte, Antiope, Melanipe and Penthesileia, on the main stage, which is reflected to the public as “Miss Edessa” in the corners of the border surrounding the mosaic. They are portrayed as hunting on horses as one-breasted in warrior amazon clothes and their Greek names are included.

Different mosaics are revealed as a result of the excavations in Haleplibahçe. One of the most important of these is Achilles, one of the heroes of the Trojan War. The floor mosaic, which depicts the life story of Achilles, was discovered by the Sanliurfa Museum archaeologists. The heated floor of the bath, which was unearthed during the excavations and dates to the Roman period, shows that the area was an important settlement point.

The sun makes itself felt and we go to the museums area from the left side of the squares after the delicious food of Sanliurfa. The city was declared as the

municipal archeological site since it is the number one city in Turkey in terms of excavations. The archaeological museum and Haleplibahçe Mosaic Museum were established with the works found in these excavations. Our first stop is the Mosaic Museum, which was opened on 24 May 2014. Haleplibahçe Mosaic Museum, which is as famous as the Archeology Museum that is the largest in Turkey, shares a garden surrounded by trees for kilometers with the Archeology Museum. A museum was formed after the excavations in the region, which includes Roman villas discovered during the infrastructure works of the Municipality. Haleplibahçe Mosaic Museum is home to the only mosaic depicting the female warrior Amazons mentioned in mythology. If you think that the Amazons, the female warriors, are only in legends, you have not yet seen the famous mosaic of the Villa of Amazons, the only source that unearths them in Urfa. This mosaic, made with the original stones of the Euphrates, depicts Amazons using spears while fighting with lions on horses and is accepted as the most precious mosaic of the world. Thus, the Amazons who lived in the Northern Black Sea region according to the myths add a new value in the land of Şanlıurfa. The Amazons Mosaic is described as the

Mosaics depicting Amazon warrior queens

most valuable mosaic in the world by experts because of its mosaic technique and art features as well as the fact that it was made with the original stones of the Euphrates River, and measures 4 square meters. The area where the mosaics are located was built to include Roman villas. The Amazons Villa consists of rooms arranged around a large rectangular hall between two symmetrically placed inner courtyards. The eastern entrance plan of the building is in the reverse T-shape in the east-west direction.

Achilles, the hero of the Trojan war, as well as the Amazon queen, is among the unique works exhibited to the visitors of Haleplibahçe Mosaic Museum. Mosaics depict the life of Achilles from the birth to the wars. Thetis watches Achilles with sad eyes as he goes to the Trojan War. One of the important elements of myth described as half human half horse, centaur wise man Kheiron, Ktisis mosaics with a still-not fading yellow cloak known as the protector of cities and structures are among the works of the museum.

One of the most famous works of Haleplibahçe Mosaic Museum is Jesus Mosaic depicted with Urfa stones by Edessese mosaic masters. It is thought to be one of the oldest Jesus mosaics in Anatolia in Şanlıurfa, known as the city of Prophets.

Archeology Museum

Attempts to establish a museum in Şanlıurfa began in 1948 with the collection of museum artifacts and their storage in Atatürk Primary School. Later, these works were moved to Şehit Nusret Primary School. The foundation of the museum was laid in 1965 and opened to visitors in 1969. The museum in the martyrdom region was only used until 2014 due to the high number of artifacts. The Şanlıurfa Archeology Museum was moved to the new museum building in 2015 in Haleplibahçe. Şanlıurfa Museum is the 5th largest museum in Turkey with 74,000 works. It is possible to see many artifacts from the Paleolithic period to the present in Şanlıurfa Museum. "The 12,000-year-

oldest statue in the world: Balıklıgöl (Urfa) (Pool of Abraham) Statue" is on display at the Şanlıurfa Museum.

We come to Archeology Museum, which shares the same garden with Haleplibahçe Mosaic Museum, but invites its visitors to travel in time with curiosity and admiration with its huge colonnaded entrance. When you enter the visitor's door of the museum, you begin to share the story of mankind with evidence of Paleolithic, Neolithic, Chalcolithic, Bronze Age, Iron Age, Hellenistic Period, Roman Period, Eastern Roman Period and Islamic Period presentations. The corridor, which starts with a narrow and dimly lit curve, tells you the history of mankind that has managed to live in caves as nomad by hunting and gathering with the offerings of nature. This period is the longest period in human history and dates back to 1000-12000 years.

Urfa man was discovered in the Old Town section of Şanlıurfa.

The Şanlıurfa region has a rich history, including the old settlements

ars and covers B.C. 17000-9000. This section contains the Paleolithic period and the first evidences of it: carved stone axes. We continue to march towards civilization from the time when people are called Homo Sapiens, Neandertal. We see that the stone fragments begin to resemble food boxes, human and animal figures alongside the shelters showing that the people were settled; human bodies and animal bodies are transformed into statues and totems like bird, lion, bear and bird man with the period known as the Neolithic.

The pool of Abraham (Urfa) Statue, which is defined as the oldest known statue in the history of civilization in the world and looks like a man more than a woman, was found in Yeni Mahalle during the construction of the Pool of Abraham. Also known as Man of Şanlıurfa, it is undoubtedly of special importance among these statues.

Among the findings exhibited for the Chalcolithic Period are the tools and articles that gave the name of the period with the use of copper and the hand-made

orchards, mugs, jars, pots with geometric patterns, which began to develop in design, as gray, black and brown. In the Bronze Age section of the museum, plates with animal figures, tools, animal sculptures and ornaments such as vases with advanced forms are exhibited: Lamassu, a half human half animal winged creature statue in the Assyrian mythology of the Iron Age. When we come to the Hellenistic period, the statues of two people holding hands and the finds of jewelry are among the most important sources that best describe this period. The Roman Period is a section of human sculptures with single and double handled amphorae. Among these human sculptures is one of the most famous sculptures in the world, even though it does not have a head. The sculpture called Nike or Viktoria, the goddess of victory, that looks like an eagle with its wide wings aired and is ready to fly impresses the viewers. This fascinating statue also makes you think what kind of woman was the artist inspired of when he symbolized victory in the image of a woman. I think we will never find the answer to this.

The Eastern Roman Period is explained with the works of art that draw attention with details of richness and ornamental craftsmanship with the use of gold in jewelry. When we see the lion-head fountain, which welcomes its visitors in an interesting way, we begin to think that the people of this region may have had an extraordinary sense of art and humor.

The medallion, which shows a female figure embracing her child in the Eastern Roman section of the museum, is considered one of the most important works of the period due to the successful convection of emotions in the figure.

Among the works of the Islamic Period, the vine-shaped column carved from limestone in Şanlıurfa is shown as an example of the best symbols of the region's stonework. The journey, which the museum brings its visitors through the ages, ends at the hall where a 10-minute cinevision shows about Göbekli Tepe, in Prophets Hall prepared by National Geographic.

*Şanlıurfa
Museum and
Haleplibahçe
Mosaic
Museum,
the one built
for mosaics,
came into
service on 24
May 2015*

Göbekli Tepe: Cultural memory of the world

IMAGINE A CONTRADICTIONARY ELEVATION WHERE YOU CAN SEE MILES OF MILES ON THE WIDE PLAIN STRETCHING FROM ŞANLIURFA TO THE HARRAN PLAIN. IMAGINE THAT THE SIGN THAT WAS OFFERED TO THOSE WHO WANT TO SOLVE THE MYSTERY OF THIS ELEVATION IS A SINGLE TREE AT THE EASTERN END OF THE ELEVATION. WOULDN'T YOU TRY TO UNDERSTAND AND START TO ASK QUESTIONS?

*Göbekli
Tepe is
included in
the UNESCO
World
Heritage
List*

*Göbeklitepe
archaeological
site is near
Örencik village,
15 km northeast
of Şanlıurfa*

What is the meaning of this hill and a single tree on such a wide plain? Göbekli Tepe includes as much soil as possible, but new meanings such as mother earth, the source of life, the extension of the productive “half moon” in Anatolia that produces and gives birth to new lives and questions are waiting for a solution for now. These lands include not only thousands of years of history of Anatolia, but also the codes of cultural memory of the long journey story that began 12 thousand years ago in the history of humanity in the world. The region, which is thought to allow the rewriting of the human history, is therefore included in the UNESCO World Permanent Heritage list.

Göbekli Tepe on the Anatolian soil, which is the symbol of fertility, is ready to give birth to the whole history of humanity with its fears, sorrows and joys,

waiting for the completion of the birth ritual like a pregnant woman. The story of Göbekli Tepe, which began in 1963 with research initiated by Istanbul University and Chicago University, and in 1986 when the villager Şavak Yıldız took the sculptures he found in his field to the Şanlıurfa Museum, gains significant importance after German archaeologist Klaus Schmidt made the statement that the statues and thus the region point to a 12,000-year history in 1992. Klaus Schmidt tries to understand and solve Göbekli Tepe by combining the information obtained from the excavations from the history of civilization all over the world as a puzzle solver. He asks questions in his book Göbekli Tepe much like a scientist who predicts the universal and objective answers to these questions:

“Discoveries lead us to the world of the Homo pictor, they provide valuable data for the history of the

*Göbekli Tepe
is the first
Temple of the
World*

stone age images, as in the beloved Hans Belting's "New Science of Imagination", or materials for "Gedachtnisgeschichte" according to Jan Assman. The main purpose of our excavations has been, and will continue to be, to access to these image-based resources and assessments, and we still have much work to do to achieve that goal."

In spite of the fact that he still had much to do, in his own words, the excavations that started in 4 different areas and the questions waiting for answers are left incomplete due to the loss of his life after a heart attack in 2014. Although not even a quarter of the excavations in the region has been completed, Klaus Schmidt's findings are sufficient to shed light on a much older human history than the 7,000-year-old Stone Age of Göbekli Tepe and the 7,500-year-old Egyptian pyramids. Klaus Schmidt says that Göbekli Tepe is the oldest cultural fin-

dings in the world with its 12,000-year history and contains the "painting man," which is best preserved for being buried in the ground. The assumption that people, after hunting and gathering, settled in a land thanks to agriculture and built temples, is undergoing a revolutionary change with the findings at Göbekli Tepe. Thus, in the light of new information. The idea that people first built sacred structures that signify faith during the hunting and gathering periods and they settled later on gains importance. Professor Dr. Schmidt's emphasis on Homo Pictor and his efforts to decrypt image-based sources begin to offer a lot of important information to humanity in the excavations. The people of the Polished Stone Age, who are called "primitive" until today, deserve a new point of view with the foresight that they could make huge monumentals up to 7 meters and 60 tons. This situation, which questions

the view of “primitive” people of the Polished Stone Age, is emphasized as the most important feature of Göbekli Tepe and raises the necessity of rewriting the history of humanity with new questions. It is asked how primitive man could have built these T-shaped monuments in Göbekli Tepe, which are only possible as a result of the combination of technical knowledge, architecture, engineering, art and aesthetics. The fact that the excavations have not yet been completed and the possibility that they will last for decades may indicate that these and similar questions will be investigated for future generations. In the first excavations, structures surrounded by 12 T-shaped columns and human figures exceeding 6 meters in length are identified. The language, consisting of the symbols that Homo depicted using snakes, lions, bulls, cranes, wild boars, scorpions, spiders and foxes, which may be called as hieroglyphics as stated by Klaus Schmidt, has been waiting to be solved for 12 thousand years although it may never be solved.

In spite of the fact that the question of how such monuments were built in the primitive period, which the whole world eagerly awaits today, may not be answered for many years, Klaus Schmidt emphasizes that “feasts” are important in making social systems and collective works:

“In any case, the symbolic art and architectural systems of the monuments of Göbekli Tepe have created a very different stone age society about the people who lived 12 thousand years ago. This society has succeeded in building large structures and making artistic decorations on them. To do so, deeper knowledge of technology and logistics and greater skill in the organization of manpower were required. But these innovations could have been achieved more easily. The role of “feast” in the development of social systems and the driving force in the realization of collective works has begun to cover an important place in our research. These

concepts contribute to our explanation of the surprising achievements of simple societies. The term “legendary feasts” (Sagenhafte Feste) refers to an environment that regulates the rhythm of human life, both in historical times and during hunting and gathering.

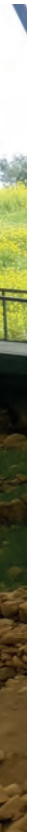
Klaus Schmidt believes that, as in the images of the Ice Age, we currently lack clues to help us reach beyond the monuments at Göbekli Tepe, but we can reach new results in many different interpretations in the future. As he wrote the foreword in Karl W. Luckert’s book *Göbekli Tepe*, he states that sensitive histories of climate history are needed to understand the ancient events in the region. It is seen that Göbekli Tepe’s answers will only come back after long years of new interdisciplinary studies that are far from primitive human bias.

According to Çiğdem Köksal Schmidt’s social media accounts, the sculptures brought by the villager Şavak Yıldız to the museum are remembered after her husband Klaus Schmidt started excavations. In the words of Çiğdem Köksal Schmidt: “Göbekli Tepe was not found as the results of someone’s boredom. It was found by Klaus Schmidt’s labor and research.”

From Klaus Schmidt’s Göbekli Tepe book:

In his book *Göbekli Tepe*, Klaus Schmidt describes the area and its excavations as follows:

“During our first excavation season at Göbekli Tepe, we encountered numerous flintstones and fragments of large stone rings of unknown origin (as for back then) with a diameter greater than half a meter... In the comments made by evaluating all the observations, we concluded that Göbekli Tepe is not a village settlement... The extraction of large, monolithic architectural fragments from the top was only due to the combination of planning, power and skill and manpower... obelisks with heights exceeding 4 meters (or 7 meters and weighing 50 tons) suggest that they were made by a society capable of mo-

bilizing and organizing large groups of people... It means that it was of great importance to those who have lived here. This surprising number of buildings must have been used for cult purposes due to their rather difficult construction... We concluded that this is probably a magnificent Neolithic sanctuary... Understanding the Iranian-Indian-made darkmahs (tombs) will help interpret stone-planted obelisk structures; because the conditions for a darkmah are exactly the same for Göbekli Tepe. A place where birds can see immediately, and without water... Like the ones at Stonehenge, the structures at Göbekli Tepe belong to the family of large stone round structures... the size, width and monumentality of the creators of Göbekli Tepe and similar structures. The person or group in Göbekli Tepe wanted to show and explain to the relevant environment who they are, what they can do."

Cultural Memory

When we look at the world of painting in the locations periodically and geographically close to Göbekli Tepe, we see that there are no explanatory intermediaries. First of all, the pictures are unfamiliar to us and the traditional tools we have are not sufficient to produce results as usual. When we attempt to make this experiment, we face with many uncertainties. Many ways can mislead us, so we should always analyze as many artifacts as possible, while doing so, we must take into account the nearby artifacts and discovering the re-emergent meanings in the paintings, but also discovering the contexts of a place's architectural and natural features and putting them into a semantic frame. At least temporarily, we should accustom ourselves to not having clear and understandable answers in the world of painting that we are used to.

That the most significant archaeological discovery of the 21st century is the Göbeklitepe

According to Jan Assmann: "The depth of time is manifested by cultural memory." Despite many social disruptions, cultural memory is at the center of the tradition that has been preserved for millennia. Cultural memory is a key concept in understanding the continuity of religious tradition. On the other hand, communicative memory is dependent on biological constraints and normally loses continuity after three generations - children, parents, grandparents.

It is clear that in the 10th and 9th millennia BCE there was a well-known symbol system between the Euphrates and the Tigris. We do not yet know the implications they contain, but these signs were used by the ancient people as a means of cultural storage.

As a result, we have a series of repetitive, monumental descriptions of signs, and the implica-

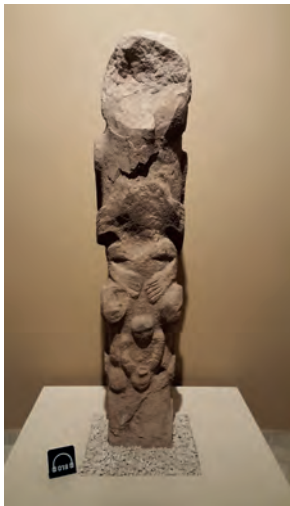
tions of these signs on glorious human-shaped obelisks have undoubtedly extended their meaning to the people of that period beyond their human influence."

Desert Dragon

According to the rate of finds, gazelles are the most important game animals in Göbekli Tepe. Gazelles are associated with the desert dragon when we look at Dhuweila in Jordan. The name of the desert dragon comes from the contour forms of some structures in the desert that resemble children's kites. These structures are used in animal catching, especially gazelle hunting... To the east of Structure D, a snake, bull, gazelle, lion, two wild donkeys, insects and spiders, as well as an upside-down H-shaped picrogram are located. We have not yet solved the mystery of the rotated H signs.

According to scientists, the archaeological discovery of Göbekli Tepe changed human history

(On the western perimeter wall) we see two big birds. These are probably cranes. Göbekli Tepe cranes should be considered as the oldest animal depictions known in this species. I wonder if people dressed to look like cranes are portrayed here.

Except Göbekli Tepe, there are no spider descriptions for comparison.

At Göbekli Tepe, there are no spider descriptions. It has always been seen as foreign and threatening, as we are too young as species to be compared to it.

(the mythology of ancient Eastern cultures is not enough on its own to explain the pictures at Göbekli Tepe) The artifacts from the Stone Age finds in the Near East provide us the chance to establish a better relationship. Our path must pass through the old and new stone documents.

We may think that shamans were active in Göbekli Tepe. Shamans also draw pictures according to the situation during their action; they have been trai-

ned for this work and have the necessary materials. Rock walls are mostly chosen as the painting area. The pictures in Göbekli Tepe Obelisk 33 resemble the ancient Egyptian hieroglyphics. The word hieroglyph means "holy sign" and "the word of God." Signs and symbols that we found during the Stone Age are called pictograms in the language of expertise. The most important place is the front face of the Obelisk 33 with vertically arranged H marks, snake ball, H mark, insect, sheep/goat and spider embossings.

The women patterns on the Göbekli Tepe have never been seen in the Pre-Asian Neolithic findings before.

Visitors keep coming

Doğuş Group signed a 20-year sponsorship agreement with the Ministry of Culture and Tourism in 2015 for the Göbekli Tepe excavation project and it is expected to be supported with 20 million dollars

with international agreements, while the number of domestic and foreign visitors is increasing day by day. The information given by the woman who came with her two children about the excavation area attracts my attention. So I asked her why she came here and she said: "We came from Istanbul, we are curious about history as family. One should know his past. When I see museums in places I have visited and examine the works, I ask myself if we are civilized. That's why we came to Göbekli Tepe with my wife and children to learn our history."

Students who are at the field trip begin to come one by one. As one of the schools, 15 Temmuz Şehitler Middle School, tours around, Diyaeddin, Friday and Aysel, three of the students walking around under the supervision of their teachers answer our questions; "We saw this place on the news, we wondered, we were very happy when our teacher organized a trip. We also heard that even wedding ceremonies take place here and wedding photos were taken. Very interesting place."

Ali Orçin (38), a security staff at the excavation ground says: "I came here in 2019 with the approval of the Provincial Migration Administration. Visits started in 2018 summer. When visitors ask questions about this place, we respond when necessary. A total of eight security guards work in three areas. We work between 8-17:00 in winter and between 8-19:00 in summer. Sometimes there are those who want to enter the excavation area although it is not permitted."

Hasan Yıldız (34), the grandson of the villager who first noticed the excavation area and informed the authorities, stated that there was no regulation under the control of the State as Klaus requested, that the celebrities who came to visit wanted to show themselves. He explains that they are preparing to submit the excavation plan to the Ministry of Culture. In addition to that, he says that "it's good that people care about Göbekli Tepe, but the same

care should be given to the Orencik Village, where the excavation area is connected" adding that the girls in the village want to go to school.

Coming back with music

Şanlıurfa is a land of folk songs where pain and joy are experienced together. There are art academies and music courses in every corner of the city. We are greeted by folk songs, mixed with joy and sorrow rising from the green gardens of the houses. Our guide Mehmet Aslan says, "One of the most popular folk singers in the region is Şahap Akagün, his songs tell us many stories. Urfa people do not care about money, they love to live, rest with the soul of music." He talks about the local people.

The Göbekli Tepe of Şanlıurfa, the combination of light, history, humanity, art, faith, savage and fear in hunting, the truth in the soil and the secrets in symbols, has been waiting to be solved for 12 thousand years. First, Yaşar Kemal fell under the spell of this mysterious land as the memory of humanity, then Klaus Schmidt. Who will be the next? Who will be invited by Göbekli Tepe in the future?

While walking through the streets of Şanlıurfa, we feel as if the locals know about the secrets and stories of the obelisks, the oldest statue of the world, the Urfa Man and the only woman drawing of the mysterious region, together with the hieroglyphs from snakes, foxes, cranes to lions, spiders, and they wait for us to learn as they sip their coffees in peace.

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

Bilginin ışığıyla geleceği aydınlatıyoruz!

www.aydin.edu.tr | iaukampus

İşimizi ciddiye alıyoruz

IAHA

GÖZ'ünüzü açıyoruz...

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ HABER AJANSI YAYINIDIR.

SAYI: 10 / 2019